

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-то ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 100

София, понеделникъ, 5 юний

1933 г.

108. заседание

Петък, 2 юний 1933 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 16 ч. и 50 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 2337

Бюджетопроекти за разходите презъ 1933/1934 финансово година по:

1) Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве — Администрация и полиция.

(Продължение разискванията, докладване и приемане)

2) Министерството на финанситъ. (Докладване и приемане) . . . 2351

Дневенъ редъ за следващото заседание . . . 2369

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Има нужното число народни представители.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Аврамовъ Аврамъ, Алексиевъ Никола, Ангеловъ Иванъ, Аневъ Василь, Апостоловъ Драгомиръ, Бончевъ Тодоръ, Бошнаковъ Тодоръ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Василь, Василевъ Григоръ, Василевъ Йото, Влаховъ Димитъръ, Ганчевъ Миню, Георгиевъ Георги, Даскаловъ Стефанъ, Дековъ Петко, Димитровъ д-ръ Георги, Димитровъ Захари, Димчевъ Василь, Думановъ д-ръ Никола, Енчевъ Георги, Илиевъ Стойко, Капитановъ Анастасъ, Караджовъ Костадинъ, Кемилевъ Никола, Кораковъ Крумъ, Косачевъ Йорданъ, Косевъ Костадинъ, Кръстевъ Гето, Кушевъ Вьчко, х. Лековъ х. Андрей, Лъкарски Иванъ, Мариновъ Василь, Милановъ д-ръ Кънчо, Митковъ Сеферинъ, Молдовъ Янаки, Мешановъ Стойчо, Мустафовъ Али, Петровъ Георги, Поповъ Стефанъ, Ризовъ Стойне, Славовъ Стойно, Ташевъ Димо, Тошевъ Никола, Франя д-ръ Александъръ, Христовъ Александъръ, п. Христовъ Георги, п. Цвѣтковъ Кръстю и Шидерски Едрю)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Георги п. Христовъ — 5 дни;

На г. Янаки Молдовъ — 4 дни;

На г. Никола Йотовъ — 3 дни;

На г. Никола Тошевъ — 2 дена;

На г. Стойно Славовъ — 2 дена;

На г. Георги Маринчевъ — 2 дена;

На г. д-ръ Александъръ Франя — 1 день и

На г. Гето Кръстевъ — 1 день.

Народниятъ представителъ г. п. Захариевъ Захари моли да му се разреши 14-дневенъ отпускъ, поради тежка болестъ на баща му. Ползувалъ се е досега съ 34 дни отпускъ. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Тодоръ Якимовъ моли да му се разреши 10-дневенъ отпускъ, по важни домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 13 дни отпускъ. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Сава Лоловъ моли да му се разреши 5-дневенъ отпускъ, по важни домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 37 дни отпускъ. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Миню Ганчевъ моли да му се разреши 2-дневенъ отпускъ, по важни домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 22 дни отпускъ. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Едрю Шидерски моли да му се разреши 1-дневенъ отпускъ, по дѣло. Ползувалъ се е досега съ 24 дни отпускъ. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ: второ четене бюджетопроекта на Министерството на вътрешнитъ работи — Администрация и полиция — продължение разискванията.

Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве.

К. Лулчевъ (с. д): Г. председателю! Има парламентарни групи, които не сж се изказали по бюджета на Министерството на вътрешнитъ работи. Снощи нашата парламентарна група не можа да се изкаже поради това, че Вие снощи, когато председателствувахте, ми казахте, че дебитътъ ще продължатъ днесъ, . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Изчерпа се листата на ораторитъ.

К. Лулчевъ (с. д): . . . за да могатъ и другитъ парламентарни групи, които не сж се изказали, да се изкажатъ. Защо е това бързане? Азъ настоявамъ да се даде думата на групитъ, които не сж се изказали. Толкова повече, че снощи имаше записани 3 или 4 души преди мене, които очакваха да говорятъ. Не бива по такива въпроси така да се действа.

И. Василевъ (з): Догодина!

Председателстващ Н. Шопов: Г-да! Върно е, че снощи на г. Лулчев съобщих, че има записани преди него 10 души депутати да говорят. Депутатът Икономов, който щеше да говори, отсъствуваше. Отсъствуваха и другите записани оратори. Правеше се смътка, че записаните оратори не ще се изкажат до 12 ч., затова казах на г. Лулчев, че вероятно и утре ще продължат дебатите. Но понеже аз бях изчерпал да председателствам и напуснах председателството, г. Захариев, като не е знаел тоя ангажмент, е прекратил дебатите. (Оживление всредъ мнозинството)

Министър д-ръ А. Гиргинов: Такъв ангажмент не може да има.

Председателстващ Н. Шопов: Моля. Аз съм длъжен да обясня какво е станало снощи, а какво ще направи Парламентът, това е негова работа.

Б. Мелнишки (нац. д.): Ами ако г. министърът беше свършил снощи? Каква дума ще се дава?

К. Пастухов (с. д.): Г. председателю! Шомъ се формализирате, ще Ви кажа, че е прав г. Лулчев да иска думата, защото нямате формален вот на Камарата за прекратяване на дебатите.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Има, има. Изчерпана е цялата листа.

К. Лулчев (с. д.): Но има неизказали се групи. Какво като е изчерпана цялата листа!

Председателстващ Н. Шопов: (Звъни)

К. Пастухов (с. д.): Върно е, че снощи г. министърът е имал думата вече, но също така е върно, че към 11—11¼ часа г. председателът е казал на г. Лулчев, че ще има оратори и че той ще може да говори утре.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Не е казал това, а е казал, че вероятно ще има оратори и затова той ще остане да говори утре. Но снощи листата на записаните оратори се изчерпи и поради това сж прекратени дебатите.

Председателстващ Н. Шопов: Аз съм длъжен да дам обяснението си. Какво еотирано после, аз не зная.

К. Пастухов (с. д.): Дебатите се прекратяват, когато има вот за прекращаването имъ.

И. Василев (з.): Но когато листата е изчерпана?

Д. Икономов (нез.): Г. председателю!

Председателстващ Н. Шопов: Вие сте виновни, г. Икономов, да стане днес това, защото, ако бяхте снощи тук, щяхте да говорите и нямаше да почне г. министърът.

Д. Икономов (нез.): Аз бях до 11¼ ч., г. председателю, но вие казахте, че дебатите ще се продължат и утре, и затова си отидохъ.

Председателстващ Н. Шопов: Аз бях казал на г. Лулчев, че ако говори г. Икономов, дебатите ще продължат и днес и, следователно, той ще остане да говори днес. Но Васъ, г. Икономов, Ви нямаше.

К. Пастухов (с. д.): Искам думата, г. председателю, за да се обяснимъ.

По моето разбиране, дебатите се прекратяват, когато има формален вот, че сж прекратени. Шомъ няма предложение за прекращаване на дебатите — а и да е имало, липсвал е кворумъ, за да се гласува — шомъ, следователно, няма вот за прекращаване на дебатите, на групата, която не се е изказала — макаръ че и всеки народен представител може да иска думата, но тази е практиката — вие трябва да й дадете възможност да се изкаже. Тази практика, която усвоявате, не е хубава. Аз моля г. министра да се съгласи да се изкажат неизказаните се. Отъ това няма да има никаква загуба. Може да се ограничи времето за говорене на всички групи, които не сж се изказали, да кажемъ, на половинъ часъ.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Ние няма да стоимъ тукъ вечеръ, а хората да си отиватъ.

К. Лулчев (с. д.): Не сте гласували прекращаването на дебатите, а и не можете да гласувате, защото снощи при събствуваха тукъ само 20 души народни представители.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Вие не бяхте тукъ, за да знаете колко сж били. Стойте тукъ и си изпълнявайте дълга.

К. Лулчев (с. д.): Аз бях тукъ до 11 часа. Тогава присъствуваха само 24 души народни представители. Отидохъ си, благодарение увърнения на г. председателя. Вие, обаче, не можете да гласувате прекращаване на дебатите.

К. Пастухов (с. д.): Не е имало предложение дори за прекращаване на дебатите.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Снощи бж изчерпана листата на записаните оратори и, съгласно правилника, следъ изчерпване листата на записаните оратори, аз имамъ последенъ думата. Вие стойте тукъ, ако искате да говорите, а не сега да претендирате.

К. Лулчев (с. д.): Всички бюджети гласувате така. Озидень внесохте законопроекта за бюджета на държавата, а едва вчера раздадохте бюджетопоекта на Министерството на просвещението. Държите за правилниците и за парламентарния редъ, а не ги спазвате. Не може така да се действа.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. министърът на вътрешните работи.

К. Лулчев (с. д.): Не може по този начинъ да се действа. Азъ изразявамъ нашия протестъ. Ние не желаемъ по този начинъ да се действа, защото нито е по правилника, нито е допустимъ, особено пъкъ по такива готвми въпроси, като бюджетопоекта на Министерството на вътрешните работи и то въ единъ моментъ, какъто ние сега преживяваме.

И. Василев (з.): А защо напуснахте снощи заседанието?

К. Лулчев (с. д.): Отъ всички народни представители, които говориха тукъ вчера, се изрази едно възмущение противъ насилията на полицията и противъ вършените убийства. Ето че днесъ вие упражнявате най-големият насилие противъ една парламентарна група. Противъ този начинъ на действие ние протестираме. Така не може да се продължава. Тогава гласувайте всичките бюджети наведнъжъ!

Председателстващ Н. Шопов: (Звъни)

К. Пастухов (с. д.): Не сж прекратени дебатите, няма вотъ за прекращаване на дебатите и всеки може да иска думата.

К. Лулчев (с. д.): Азъ заявявамъ, че по овия въпроси, които щяхъ да повдигна, ако бяхъ взелъ думата, щяхъ да говоря 15 минути, както бяхъ обещалъ на г. председателя. Ще депозирамъ още днесъ питане и ще искамъ г. министърът утре да ми отговори. Ще спечелите, нали? (Глъчка)

Министър д-ръ А. Гиргинов: Добре, ще Ви отговоря.

Председателстващ Н. Шопов: (Звъни) Моля, г-да. Има думата г. министърът на вътрешните работи.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Г. г. народни представители! Внесеният бюджетопоектъ на Дирекцията на полицията и администрацията тази година има следните особености.

Въ него е прокарана реорганизацията на полицейските служби по отношение на Столичното полицейско команданство и Дирекцията на полицията. Тази реорганизация се състои въ следното: до настоящия бюджетопоектъ, въз основа на закона за администрацията и полицията, криминалната полицейска служба се изпълнява въ столицата както отъ Дирекцията на полицията, като върховно полицейско учреждение за цялата страна, така също и отъ Столичното полицейско команданство. Ние имаме паралелни служби по криминалната служба на полицията. Криминалното отделение при Дирекцията на полицията и самото Столично полицейско команданство имаха органи за

преследване на престъпността и за залавянето на всички ония, които се провинят предъ законитѣ. Имахме паралелизъмъ, който често пъти прѣчеше за успѣшното носене на полицейско-криминалната служба, който паралелизъмъ често пъти ставаше причина да не може да се посочи кому е отговорността, загдето известно престѣпление въ столицата не е разкрито. Вѣрно е, че службата на администрацията е отдѣлна отъ службата на полицията и би трѣбвало да бѣде отдѣлна, обаче въ сегашния законъ за администрацията и полицията това раздѣляне не е строго прокарано. Дирекцията на полицията е едно чисто полицейско учреждение, обаче окръжнитѣ управления и околийскитѣ управления, които иматъ полицейски функции, сѣдновременно и административни органи. При това полицейски учреждения, каквито сѣ инспекциитѣ при окръжнитѣ управления, сѣ непосредствено подчинени на окръжния управител, който е и административенъ, и полицейски органъ. Отъ друга страна, въ София, по силата на една практика отъ миналото, Столичното команданство се бѣ развило въ смисълъ на едно окръжно управление, съ всички служби, полицейски и административни. И особено службата по престѣпността въ София бѣше спѣната главно отъ тази двойственостъ, която констатирахме. Ето защо, за да бѣде организацията на полицейската служба по преследване на престѣпленията по-добра, трѣбваше да бѣде измѣнена въ смисълъ, че цѣлата полицейско-криминална служба, включително и тази въ столицата, се прехвърля върху криминалното отдѣление при Дирекцията на полицията, което има свои органи както за столицата, така и за цѣла България и което е по-добре организирано, съ всички модерни приспособления за разкриването и залавянето на престѣпниците. Ето защо криминалнитѣ органи, които бѣха досега при Столичното полицейско команданство, каквито бѣха полицейскитѣ следователи, всичкитѣ ставатъ прѣки органи на криминалното отдѣление при Дирекцията на полицията. Обаче за улеснение на самата служба седалището на полицейскитѣ следователи ще бѣде пакъ при полицейскитѣ участъци, за да могатъ да бѣдатъ въ контактъ съ всичкитѣ райони на града и да бѣдатъ, следователно, въ една по-голяма близостъ съ всички престѣпления, които се извършватъ по периферията на столицата.

Съ това, г-да, полицейско-криминалната служба се усвършенствува въ смисълъ, че тя ще бѣде по-експедитивна, по-отговорна и, следователно, ще бѣде и по-результатна. Оттукъ нататъкъ ще имаме единъ отговорникъ за всичко онова, което става въ това отношение. А знае се, че тамъ, където има отговорностъ, ще има и по-голямо съревнувание, ще има и по-голямъ резултатъ за достигането на успѣхитѣ, къмъ които се стреми полицейската властъ. Така, както службата на държавната сигурностъ е концентрирана за столицата при Дирекцията на полицията, така сега, по силата на този бюджетъ, при Дирекцията на полицията ще бѣде концентрирана и цѣлата криминална служба, като, разбира се, на Министерството на вътрешнитѣ работи предстои да издаде наредба, следъ влизането на тоя бюджетъ въ сила, за съотношенията, които се явяватъ между тайната стража и явната, която и въ бѣдеще сѣщо ще е длъжна да помага на полицейско-криминалната служба въ преследването и разкриването на престѣпленията.

Освенъ това, г-да, бюджетопроектътъ на Дирекцията на полицията и администрацията, който вие разглеждате, има и тази особеностъ, че той въ сѣщностъ, безъ да намалява дееспособността на полицейско-административната властъ въ страната, дава едно намаление на разходитѣ. Азъ трѣбва да забележа, че, отъ Народниятъ блокъ е дошелъ на властъ, съ двата бюджета за Дирекцията на полицията и администрацията, отъ миналата и тази година, ние съкратихме 301 полицейско-административни служби и служители. Тази година увеличени нѣма, съ изключение на едни писари, които се предвиждатъ при следственитѣ камари при участъцитѣ, за да може да се създаде действително следственъ институтъ на полицейската властъ. И тази година агентитѣ VI категория намаляваме съ още 20 души. По тоя начинъ цѣлата активна полиция, явна и тайна, се намалява съ 20 души, като се надѣвамъ, че презъ течение на годината ще можемъ да създадемъ нови 50 кончи стражари за цѣлата страна, които сѣд неоходими, особено въ нѣкои центрове, за запазване реда и спокойствието на гражданитѣ и на страната.

Нашиятъ бюджетопроектъ за Дирекцията на полицията, сравненъ съ бюджета, който ние наследихме отъ миналия режимъ, за 1931/1932 финансова година, показва едно общо намаление въ разходитѣ въ размѣръ на 42.072.450 л. Като имате предъ видъ, че общата сума на разходитѣ за Ди-

рекцията на полицията и администрацията е къмъ 240 милиона лева, тия 42 милиона лева намаление въ разходитѣ презъ време на блоковото управление показватъ, че има единъ значителенъ процентъ на икономии по отношение на полицията, единъ процентъ на икономии, който, обаче, не е засегналъ качествено полицейската служба и дееспособността на полицейската стража въ цѣлата страна. Въ това отношение, г. г. народни представители, азъ трѣбва да кажа, че системата, да се уреждатъ курсове за провѣрка на способноститѣ и познанията на полицейскитѣ чиновове въ страната, продължава и до днешенъ. Ние вече прокарахме презъ този курсъ на обучение и на провѣрка почти всички старши полицейски стражари, както и полицейскитѣ пристави, и всички онѣзи, които се оказаха негодни, трѣбваше да бѣдатъ уволнени.

К. Лулчевъ (с. д.): Трѣбваше!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И сѣ уволнени. Винаги въ края на курса школата дава на съответното началство сведение кои сѣ недееспособни и тѣ се уволняватъ, и по тоя начинъ качествено полицейската служба не отива назадъ, а, напротивъ, развива се правилно, така, както изискватъ интереситѣ на държавата.

Г. г. народни представители! Това е по сѣществото на бюджета, който ви е предложенъ за разглеждане; това е, което мога да кажа като особеностъ на нашия бюджетъ. Той е скроменъ, той е икономиченъ, както трѣбва да бѣде управлението на Народния блокъ; той не е разточителенъ. Ние съ по-малко срѣдства се мъчимъ да повдигнемъ качествено полицията така, както успѣхме въ София да засилимъ конната стража презъ миналата година, безъ извънредни разходи и безъ извънредни кредити, съ близо $\frac{1}{4}$ отъ нейния съставъ. Надѣваме се, съ срѣдствата, които ще даде бюджетътъ, да можемъ да постигнемъ нови подобрения въ полицейската служба.

И. Русевъ (д. сг. Ц.): Г. министре! Бихте ли могли да кажете, ако знаете, като каква частъ, какъвъ процентъ отъ днешнитѣ стражари сѣ минали школата?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Русевъ! Азъ мисля, че по-голямата частъ отъ тѣхъ е минала школата, но не мога да Ви кажа точно процента. Когато напоследъкъ отъ крихъ последния курсъ за старши стражари и полицейски пристави, съобщихъ ми се отъ началника на школата, че това е последната група отъ пристави и старши-стражари, които не сѣ минали презъ школата. Всички други сѣ провѣрени. Естествено е, че има новоназначени, които и въ бѣдеще ще минаватъ презъ полицейската школа.

Сега, г. г. народни представители, минавамъ къмъ страничнитѣ въпроси, които, обаче, сѣ въ една връзка съ бюджета на Министерството на вътрешнитѣ работи и които тукъ се изтъкнаха.

На първо мѣсто, азъ трѣбва да кажа, че действително у насъ има едно болно явление. Това е, дѣто често и въ голѣмъ брой се разтурватъ общинскитѣ съвети. Разтурването на общинскитѣ съвети се дължи, преди всичко, на дефектното наше законодателство, отъ една страна, а отъ друга страна — на нашитѣ партийни, партизански нрави, на нашия общественъ животъ. Разтурването на общинскитѣ съвети е било всѣкой пътъ съобразно политическия моментъ, който е прекарвала страната. Ние и въ миналото сме забелязвали значително разтурване на общински съвети. Въ това отношение азъ мога да Ви дамъ цифри. Напр., отъ 1 февруарий 1929 г. до края на сѣщата година, значи за 11 месеци, сѣ били разтурени 500 общински съвети, въ едно управление, което е било така да се каже стабилизирано още отъ 1923 г. Вие виждате грамаденъ процентъ на разтурени общински съвети: 500 общински съвети разтурени само за 11 месеци. Презъ 1930 г., презъ време на сговористското управление, има разтурени 685 общински съвети. Тогава ужъ имаше хомогенна властъ на една хомогенна партия, обаче, въпрѣки това обстоителство и въпрѣки че сговористското управление имаше залъ себе си нѣтъ 7 години, то дава грамадната цифра — близо 700 общински съвети разтурени за около 12 месеци.

Трѣбва сѣщо да кажа, че особено голѣмъ е процентътъ на разтурени общински съвети въ миналото, когато е трѣбвало да се очакватъ законодателни избори. Така презъ 1931 г., когато нашитѣ предшественици сѣ готвѣли, вследствие изтичането на мандата имъ, за нови законодателни избори, били сѣ разтурвани много общински съвети — презъ време на управление, което ужъ печелѣше болшинство въ общинскитѣ съвети и се хвалѣше, че има свои кметове. Така, напр., за четири месеци, отъ 1

февруарий 1931 г. до 21 юний 1931 г., значи, додето ние дойдемъ на власт — въ същностъ, презъ юний месецъ нѣмаше никакви избори, а имаше разтурени общински съвети, а отъ 25 юний е престанала машината за разтуряването на общинските съвети — . . .

С. Омарчевски (з): Нарочно оставиха тричленни комитети.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: . . . бѣха разтурени 341 общински съвети. Това е само за четири месеца, значи за една трета отъ годината. Ако трѣбва да се пресметне числото на разтурените общински съвети за година по този процентъ, би трѣбвало да се очаква презъ цѣлата 1931 г. да бѣдатъ разтурени не по-малко отъ 1.000 общински съвети.

Естествено, следъ поемането на властта отъ Народния блокъ разтурянето на общинските съвети по подаване оставки е също едно явление, което се констатира. Азъ не мога да го отрека. Всѣки новъ режимъ предизвиква смѣна на общинските съвети. Хората си даватъ оставките, безъ да има каквото и да е насилие отъ която и да е страна. Това е, така да се каже, едно нормално явление при нашия парламентаренъ животъ — разтурянето на общинските съвети.

К. Лулчевъ (с. д): Доброволно си даватъ оставките!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: За цѣлата 1932 г., когато е управлявалъ Народниятъ блокъ, съ неговите четири партии — между които може да има много повече мотиви за недоразумения и особено презъ година много по-лоша стопански отъ годините на управлението на Сговора, когато хората въ частния животъ намираха много по-лесно работа и препитание — има разтурени всичко 780 общински съвети.

Г. Казанакиевъ (д. сг): Само 780 общински съвети!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ сравнение съ това, което е било въ миналото, презъ време управлението на Сговора, цифрата е задоволителна.

С. Момчиловъ (нац. л. о): (Казва нѣщо) (Глъчка)

Д. Ачковъ (нез): Г. председателю! Обърнете внимание — не слушатъ г. министъра.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: А пъкъ за 5-ти месеца отъ настоящата 1933 г. ние сме много по-долу отъ цифрата на Демократическия сговоръ презъ 4-ти месеца, за които ви споменахъ, когато сѣ били разтурени много повече общински съвети.

Обаче, г. г. народни представители, азъ трѣбва да кажа, че общинските съвети не ги разтуря нито окръжниятъ управител, нито министърътъ на вътрешните работи. Общинските съвети се разтурятъ отъ окръжните съдилища поради констатиране, че условията на закона за разтурянето на единъ общински съветъ сѣ настъпили. Трѣбва да добавя, че презъ всичкото време отъ две години на нашето управление нѣма нито единъ държавенъ служител даденъ подъ съдъ за това, че е изнудилъ, изнасилилъ когото и да било да си даде оставката. Никъде съдебната властъ не е констатирала подобно явление — това трѣбва да го отбележа. Обаче, пакъ заявявамъ, поради сѣ и законоположенията у насъ, същевременно лошъ е и нашиятъ общественно-политически животъ въ това отношение. Ще се надѣваме, че съ течение на времето ще се взематъ мѣрки да намалимъ лошия характеръ на това явление. Ще трѣбва, сигурно, да се прибѣгне къмъ измѣнение на законитѣ за градските и селските общини въ смисълъ, че общинскиятъ кметъ — защото оставките се подаватъ и общински съвети сѣ разтурятъ главно поради спорове кой да стане кметъ — ще се избира направо отъ населението; едновременно съ него отдѣлно ще се избира и общинскиятъ съветъ. По такъвъ начинъ ще се създаде една независимостъ между кмета и общинския съветъ и, следователно, една по-голяма стабилностъ, по-голяма крепкостъ на самия общински кметъ. Тая реформа, сигурно, ще даде до голяма степенъ стабилностъ на кмета. Следователно, ще трѣбва да се постарамъ — може да се намѣрятъ и други нѣкои срѣдства — да реформираме законитѣ за градските и селските общини въ това отношение.

С. Патева (з): Кога ще стане това?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Казвалъ съмъ и сега пакъ повтарямъ, г. Патева, ако бѣда живъ и здравъ до насенъ и тукъ, на това мѣсто (Сочи министерската маса), ще внесе законопроектъ за измѣнение на законитѣ за градските и селските общини, за да се прокара тая реформа.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Като си осигури г. министърътъ селско-общинските съвети, тъй както той разбира, тогава ще внесе законопроектъ за измѣнение на законитѣ за градските и селските общини!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тогава ще подиримъ всички възможни начини, за да можемъ да отстранимъ и това доста неприятно и лошо явление.

Г. г. народни представители! Следъ като дадохъ това общо обяснение за разтуряне на общински съвети, азъ трѣбва да премина къмъ нѣкои конкретни случаи, които се изнесоха отъ трибуната на Народното събрание. Следъ като се изнесоха тукъ известни сведения, позволете ми и азъ да дамъ моите сведения. И трѣбва да ви кажа, че азъ ще изнеса официални данни.

Азъ започвамъ съ случаятѣ, инкриминирани, така да се каже, вчера отъ г. Мечкарски, който почна да изброява едно по едно села и общини, малко смутлено, макаръ че ужъ ималъ досие. Азъ, обаче, разбрахъ какво искаше той да каже и сега ще искамъ да дамъ нѣкои освѣтления по тѣзи случаи, които той изнесе.

Г. г. народни представители! На първо мѣсто г. Мечкарски говори за Галатинската община и каза, че тамъ имало нѣкои нередовности относително разтурянето на общинския съветъ. Азъ трѣбва да ви дамъ следните официални данни. Съветътъ е разтуренъ съ заповѣдъ № 1131 отъ 31 мартъ т. г.; изборътъ е билъ насроченъ за 7 май и отложенъ съ заповѣдъ № 1451 отъ 4 май т. г. за 28 май, поради неспазване постановлението на чл. 53 отъ избирателния законъ. Въпрѣки че общинската властъ не бѣше изпълнила всички необходими условия по чл. 53 отъ избирателния законъ, министерството, благодарение на мѣрките, които взе, можа да насрочи избора за 28 май, защото имаше опасностъ, поради изтичане на 25-дневния срокъ по този членъ на избирателния законъ, изборътъ да се отложи чакъ за м. ноемврий. Така че тукъ нѣкаква вина на административната властъ не може да се констатира. Може да се каже само, че общинарите сѣ ни изненадаха, като чакъ въ последния моментъ сѣ изпълнили всички условия, които трѣбва да бѣдатъ изпълнени съгласно чл. 53 отъ избирателния законъ, и тогава азъ съмъ заповѣдалъ изборътъ да се произведе на 28 май.

Понеже има още два-три такива случая, азъ трѣбва да ви дамъ тукъ нѣкои обяснения по чл. 53, въ връзка съ горния случай. Чл. 53 изисква помѣщенieto, дето ще стане изборътъ, или помѣщението, ако секциитѣ сѣ повече отъ една, да сѣ опредѣлени отъ общинския съветъ най-малко 25 дни преди деня на избора. Всѣки избирателъ може 15 дни до произвеждането на избора да обжалва решението на общинския съветъ за опредѣляне мѣстото, където ще стане изборътъ. Срокътъ отъ 25 дни до изборитѣ за опредѣляне помѣщенieto на изборното мѣсто е задължителенъ, не може да се намалява. Неспазването на този срокъ значи опорочаване на изборитѣ, и окръжниятъ съдъ всѣки пътъ касира избори, които сѣ били произведени при неспазване постановлението на чл. 53 отъ избирателния законъ. И затова Министерството на вътрешните работи, поставено предъ такава една дилема — или да отложи избора, или да произведе единъ пороченъ изборъ — се вижда принудено, поради обстоятелства, създадени не отъ него, а отъ самата общинска властъ, да даде една малка отсрочка, само за да може да се изпълнятъ постановлението на чл. 53 отъ избирателния законъ. Така е станало и съ избора въ с. Галатинъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Колко секции има въ това село?

С. Омарчевски (з): Една.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Може би една секция, не зная.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Каква нужда има да се опредѣли мѣстото?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Същото е и за Чиренската община. Общинскиятъ съветъ е билъ разтуренъ съ заповѣдъ № 1241 отъ 13 априлъ т. г. Изборътъ е билъ насроченъ за 21 май и отложенъ за 6 ноемврий пакъ поради

неспазване постановленията на чл. 53 от изборителния закон. Министерството нѣмаше възможност на 21 май, когато вече месецътъ изтича, да даде 25-дневния срокъ по закона и трѣбваше да отложи избора за м. ноемврий.

Е. Поповъ (з): Защо е задържана преписката?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ министерството не е задържана.

Т. Мечкарски (з): Нарочно е задържана преписката, за да се пропусне срокътъ и да се мотивира отлагането на избора съ неспазване постановленията на чл. 53 от изборителния законъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Може преписката да е задържана въ общинската комисия, но не е задържана нито въ окръжното управление, нито въ министерството.

Е. Поповъ (з): Преписката нѣма защо да стои по канцеларитѣ. Отъ общинската комисия отива въ окръжния съдъ, отъ тамъ — въ окръжния управителъ, а той е длъженъ въ едномесеченъ срокъ да я изпрати въ министерството.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Изборитѣ сѣ насрочени, назначена е тричленна комисия, обаче тя не си е изпълнила навреме задълженията и сюрпризира окръжния управителъ и министерството въ единъ моментъ, когато не може да се насрочи произвеждането на избора. Какво да правимъ?

Т. Мечкарски (з): Щомъ комисията не е изпълнила закона, какво е направено съ нея?

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това е отдѣленъ въпросъ.

Т. Мечкарски (з): А, отдѣленъ въпросъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ не съмъ нито прокуроръ, нито съдъ и не мога да влизамъ въ разбирателство на задълженията на тричленнитѣ комисии. Азъ не мога да ви давамъ подъ съдъ, безъ да имамъ доказанъ поводъ за това. Който желае, нека инкриминира това деяние на общинската комисия. То може да бѣде преследвано отъ съответнитѣ лица служебно — ex officio.

Въ с. Голѣмо Пещене съветътъ е билъ разтуренъ на 31 мартъ т. г. съ заповѣдъ № 1130. Изборътъ е билъ насроченъ за 7 май и отложенъ съ заповѣдъ № 1452 отъ 4 май, поради болестъ.

К. Лулчевъ (с. д): Каква болестъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Съ заповѣдъ № 1568 отъ 12 май е билъ насроченъ за 5 ноемврий. Заповѣдта за насрочването е издадена по-късно, защото азъ бѣхъ написалъ на окръжния управителъ да провѣри дали действително продължава тая болестъ.

Д. Ачковъ (нез): Каква е тая болестъ? Магарешка кашлица?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Съгласно писмо № 175 отъ 1 май 1933 г. на врачанския околийски лѣкаръ, е отложенъ тоя изборъ.

Въ община Цаконска съветътъ е разтуренъ на 20 февруарий 1933 г. съ заповѣдъ № 632. Изборътъ е насроченъ за 26 мартъ и поради болестъ е отложенъ съ заповѣдъ № 1045 отъ 23 мартъ до прекратяване на болестта. Съ писмо отъ 9 май 1933 г. № 4035 до мездренския околийски лѣкаръ Врачанското окръжно управление е запитало дали болестта е прекратена, но още не е отговорено.

Т. Мечкарски (з): Обявена ли е карантина въ селото?

К. Лулчевъ (с. д): Изборъ се отлага само, когато има епидемия.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Околийскиятъ лѣкаръ е констатиралъ, че има болестъ въ това село, която прѣчи за произвеждането на избора. Азъ не мога да отивамъ тамъ като експертъ, за да видя каква е болестта.

Д. Ачковъ (нез): Епидемическа болестъ трѣбва да има.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ община Дерманска съветътъ е разтуренъ на 31 мартъ съ заповѣдъ № 1132. Изборътъ е насроченъ за 7 май и е отложенъ съ заповѣдъ № 1450 отъ 4 май, по болестъ, за 5 ноемврий, съгласно писмо № 202 отъ 1933 г. на мездренския околийски лѣкаръ.

Т. Мечкарски (з): Лѣкарътъ не е обявилъ карантина.

К. Лулчевъ (с. д): Ама каква болестъ, кажете.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Заразителна болестъ — може да е дифтеритъ, може да е тифусъ, може да е скарлатина.

Т. Мечкарски (з): Да не е сифилисъ?

К. Лулчевъ (с. д): Има ли село безъ болестъ, има ли градъ безъ болестъ? Може ли тъй? (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля, тишина!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: С. Ракево. Съветътъ е разтуренъ на 10 мартъ съ заповѣдъ № 883. Изборътъ насроченъ за 23 априлъ. Поради неспазване постановлението на чл. 53 отъ изборителния законъ имаме опасностъ изборътъ да бѣде произведенъ чакъ презъ м. ноемврий. Министерството, обаче, бърже нареди да се изпълнятъ предписанията на чл. 53 и успѣ да насрочи и произведе избора на 28 май.

Т. Мечкарски (з): Ако не бѣше се застъпилъ депутатътъ Цоло Лилковъ, нѣмаше да се произведе изборътъ и въ това село.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: С. Осиково. Съветътъ е разтуренъ на 8 декемврий 1932 г. съ заповѣдъ № 3788. Изборътъ е насроченъ на 15 януарий 1933 г. и отложенъ съ заповѣдъ № 72 отъ 11 януарий, поради болестъ. Съ заповѣдъ № 647 отъ 22 февруарий изборътъ е билъ насроченъ за 26 мартъ, тъй като болестта е била прекратена, и произведенъ на същата дата.

Струпецка община. Съветътъ е разтуренъ на 23 май т. г. съ заповѣдъ № 1680. Изборътъ е насроченъ за 5 ноемврий. Опредѣлението на съда е отъ 16 май. Следователно, и Господъ да дойдѣше, не можеше да произведе избора въ края на м. май, защото трѣбва да се даде поне единъ месецъ срокъ. Г. Мечкарски се оплаква, не зная защо.

Т. Мечкарски (з): Въ Врачанска околия с. Струпецъ нѣма.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: С. Струпецъ казахъ. — С. Синьо бърдо. Съветътъ е разтуренъ съ заповѣдъ № 1497 отъ 16 май 1932 г. Изборътъ е насроченъ за 6 ноемврий 1932 г. Съ заповѣдъ № 378 отъ 3 февруарий 1933 г. сѣ назначени кметъ и помощникъ-кметъ. Съветътъ не е разтуренъ. Г. Мечкарски разправяше, че общинскиятъ съветъ билъ разтуренъ.

Т. Мечкарски (з): Вие правите диверсия. Не става въпросъ за изборъ, а за пренасяне на общината.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Що се отнася до пренасянето на общинитѣ, до групирането на селата, г. Мечкарски напраздно прави обвинение. Още никой не е правилъ никакво групиране на общинитѣ. Групирането на общинитѣ нѣма да стане така, както си мисли г. Мечкарски или както си мисли нѣкой полицейски или горски стражаръ. То ще стане, като се взематъ подъ внимание редъ съображения. И азъ още сега обещавамъ тукъ тържествено, че за всѣка околия, преди да утвърди групирането на общинитѣ въ нея, ще викамъ народнитѣ представители, на власт и въ опозиция, да дадатъ мнението си. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

С. Омарчевски (з): Това е отлична идея.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ не желая да партизанствамъ тукъ. Недейте слуша, г. Мечкарски, какво се говори по кръчмитѣ и кафенетата отъ не знамъ какви партизани, за да правите обвинения. И какво обвинение правите? Че сме искали да групираме общинитѣ по партизански цели. Въ едно малко село имало кметъ демократъ, а въ друго едно голѣмо село имало кметъ земеделецъ, та азъ съмъ щѣлъ да отида да групирамъ общинитѣ така, че

группирането да биде въ полза на демократа кметъ. Ами че азъ трѣбва да съмъ идиотъ, за да направя това нѣщо. Само единъ голѣмъ простакъ, престѣпникъ дори, може да направи това, което вие казвате. Когато дойдемъ да правимъ групирането на общинитѣ, ще Ви викамъ да дойдете, г. Мечкарски, да си кажете мнението по цѣлата Ваша Бѣлослатинска околия. Группирането на общинитѣ е държавенъ въпросъ, а не партизански.

Т. Мечкарски (з): Право е.

С. Омарчевски (з): Това е отлична идея.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ съмъ казалъ на всички да си дадатъ възраженията. Въ министерството е образувано досие по тоя въпросъ; всички мнения и желанія за всѣка околия ще бидатъ разгледани и взети подъ внимание. Ще викамъ и васъ потдѣлно за всѣка околия да кажете мнението си, защото това групиране на селата не се прави само за една година, а за дълги години, и грѣшкитѣ трѣбва да се избѣгнатъ.

Г. Мечкарски сѣщо говори за селата Заногѣ, Върбешница и Галатинъ, кждето полицейската властъ извършила нѣкакво насилие по отношение на горски стражари. Въпросътъ се състои въ следното. Бюджетитѣ на тѣзи три села сѣ утвърдени, въз основа мнението на Врачанската окръжна постоянна комисиѣ, отъ окръжния управителъ, безъ да се предвиждатъ известни горски служби въ тия три села. Това решение на окръжния управителъ, така утвърдено, е било обжалвано въ Министерството на вътрешнитѣ работи и, поради мнението, което е изказано отъ окръжния управителъ, като съмъ ималъ предъ видъ нуждитѣ и срѣдствата на тия общини, азъ съмъ оставилъ безъ послѣствие искането да се откриятъ горски служби при тия общини.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг.): Въ с. Заножене ли?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ Заногѣ, Върбешница и Галатинъ.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Има ли гори тамъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Има, обаче има държавни горски стражари. — Заваренитѣ горски стражари отъ с. Заногѣ сѣ почнали да съставятъ актове, както ми се съобщава — азъ не обичамъ да съобщавамъ такива случаи, особено що се касае до демократи, за хора отъ моята партия, но трѣбва да поясня това — съставени били въ с. Заногѣ на 50 демократи актове, и то отъ хора, които е трѣбвало да предадатъ службата. Постѣпили срещу тѣхъ оплаквания въ полицейската инспекция и тя ги вика, но тѣ не дохождатъ. Горскиятъ стражаръ отъ с. Заногѣ дохожда съ 7—8 часа закъснение. Полицейскиятъ инспекторъ му казалъ: „Ти, господине, нѣмашъ право да носишъ нито горска униформа, нито оръжие“ и му съставилъ актъ, свалилъ му погонитѣ, взелъ му пушката и я предалъ на военнитѣ, а него предалъ на прокурора, задето носи униформа, за която нѣма законно основание да я носи.

Сѣщото нѣщо е станало и съ горскитѣ стражари въ селата Върбешница и Галатинъ: задето сѣ носили униформа, сѣ били изпратени на прокурора и сѣ образувани дѣла.

Ц. Лиловъ (з): Общинскитѣ съвети и въ тритѣ села Заногѣ, Върбешница и Галатинъ сѣ гласували кредити за горски стражари, но окръжниятъ управителъ ги зачерква. Лесничейтъ, обаче, който ги е назначилъ, имъ казалъ: „Слушайте, вие ще си служите, заповѣдъ за вашето уволнение азъ нѣма да издамъ. Ще обжалваме това положение, защото въ 27 села въ Врачанска околия, кждето общинскитѣ съвети сѣ предвидѣли кредити за издрѣжка на горски стражари, окръжниятъ управителъ ги е зачеркналъ“.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Това каза и г. министърътъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ не вземамъ страна; обяснявамъ ви само какъ е станало това недоразумение. Азъ мога да кажа, че полицейскиятъ инспекторъ сѣ право се е намѣсилъ; мога да ви призная, че има и партизанска подкладка въ тази работа, но недейте да говорите така, като чели азъ съмъ задържалъ нѣкакви звѣрове и като чели правимъ работи, въ които нѣма никакъвъ разумъ, за които нѣма никакъвъ поводъ. Има една партизанска амбиция отъ едната и отъ другата страна, и затова се е дошло до този нежелателенъ случай.

Т. Мечкарски (з): Ние изнасяме факти за действащи службени лица, които не се опровергаватъ. (Възражения отъ демократитѣ)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Струва ми се, че г. Мечкарски повдигна въпросъ и за с. Соколарѣ.

Т. Мечкарски (з): Да.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ това село кметътъ е билъ демократъ, но земледѣлицѣ, заедно съ хората на Цанковъ и комунистѣ, си подали оставката, и Врачанскиятъ окръженъ сѣдъ, съ определение № 822 отъ 28 мартъ т. г., е разтурилъ съвета. Определението на сѣда е постѣпило въ министерството подъ вх. № 6782 отъ 8 априлъ т. г. и то сѣ заповѣдъ № 1240 насрочва избора за 21 май, когато и се състоялъ. Тричленката се е състояла отъ двама демократи и единъ националлибералъ, тъй като земледѣлицѣ отказали да участвуватъ въ нея. Резултатътъ отъ изборитѣ е билъ: 4 демократи, 3 земледѣлци, 2 цанковисти, 1 либералъ и 1 комунистъ.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Цанковъ има ли гласове въ селата?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Председателъ на изборното бюро е билъ учителътъ Спасовъ, комунистъ, обстоятелство, известно на г. Мечкарски.

Т. Мечкарски (з): Кой?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Никола Спасовъ, комунистъ. Не е ставало въпросъ, че нѣкой може да прѣчи за регистрирането на листата. Общинскиятъ съветъ, по желанието на приятелитѣ на г. Мечкарски, е билъ разтуренъ. Изборътъ е произведенъ, не е отлаганъ, като за председател на изборното бюро, както казахъ, е билъ назначенъ въпросниятъ учител, който е ималъ лѣвичарски убеждения и следователно, е могълъ да биде защитникъ на г. Мечкарски. (Оживление)

Т. Мечкарски (з): Азъ съжалявамъ, че излагате сѣдебната властъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Искамъ да кажа — за успокоение на васъ, г. г. сговористи — че не е имало нѣкаква голѣма опасностъ при този изборъ и че г. Мечкарски не е трѣбвало да отива съ рискъ на живота си да въврѣва листата въ с. Соколарѣ! Това е преувеличено твърдение на г. Мечкарски.

Т. Мечкарски (з): Азъ лично отидохъ отъ София да завѣря листата тамъ. Азъ не обвинявамъ, че изборътъ не е станалъ, а посочвамъ насилията, които сѣ станали надъ избирателитѣ

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

А. Кантарджиевъ (д): Както новоселскиятъ околийски началникъ не позволи на насъ да си завѣримъ листата.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: С. Тлачене. Изборътъ е насроченъ съ заповѣдъ № 3475 за 11 декемврий м. г. и произведенъ на сѣщата дата. Следъ потвърждение на избора общинскиятъ съветъ се свиква на заседание, за да избере постоянно присѣствие, въ резултатъ на което, следъ трикратно гласуване, се е получилъ резултатъ 6 на 6. Понеже никой отъ странитѣ не е желалъ да се тегли жребие, както законътъ повелява въ такъвъ случай, прѣписката, заедно съ изборнитѣ книжа, се отнася на рѣка направо въ министерството — изпратена е съ изх. № 92 отъ 28 януарий т. г. на Тлаченското общинско управление и е постѣпила въ министерството подъ вх. № 2326 отъ 8 февруарий т. г. Следъ преглеждане на книгата въ министерството изборътъ не се потвърждава, като нередовенъ, като, между другитѣ мотиви, се посочва и мотивътъ, че въ тридневния срокъ не е издадена поканата за свикването на общинския съветъ. И министерството сѣ писмо № 1673 отъ 15 февруарий т. г. изпраща книгата на Врачанския окръженъ управителъ съ бележка да предупреди кмета, че не може книгата да се изпращатъ направо въ министерството. Врачанскиятъ окръженъ управителъ, въз основа на писмото на министерството, прѣпраща прѣписката на бѣлослатинския околийски началникъ съ писмо № 1622 отъ 28 февруарий т. г. съ предложение да се свика общинскиятъ съветъ, за да се конституира. Презъ това време се почва прѣписка между околийското управление и

Тлаченската община и най-послед общинският съвет се свиква на заседание на 8 май т. г., за да се конституира наново. Но резултатът и от това заседание на общинския съвет е бил същият, както и първият — 6 на 6, отказвайки двете страни да теглят жребие, и изпращат преписката на бълослатинския околийски началник с № 678 от 13 май т. г. на Тлаченското общинско управление, която се получава в Бъла-Слатина на 15 май, и околийският началник с писмо № 3514 от 18 май, препраща преписката на Врачанския окръжен управител на разпореждане и последният с писмо № 4661 от 26 май т. г. връща преписката на бълослатинския околийски началник с предписание да се покажат двете страни да теглят жребие и след това да пратят ведомост за качества на избраните. Поради това тричленката още стои. Тя не желаят да теглят жребие, и поради тази причина тричленката още продължава да функционира!

Т. Мечкарски (з): Истината е следната...

Председателстващ Н. Шопов: (Звъни)

Т. Мечкарски (з): Въ първото заседание на съвета се избира кмет демократ и помощник-кмет земеделец. Понеже околийският началник не одобрява вашия човък, а иска да постави нов човък, арестува вашия човък — били сж го в участъка — и тогава стават 6 на 6. Това е истината. (Глъчка)

Председателстващ Н. Шопов: (Звъни)

Б. Ецов (д): Стига с тия шикани!

Министър д-ръ А. Гиргинов: Г. г. народни представители! Сега дохождам до случая в с. Борован. Касае се въпросът за събирането на г. Стефан Цанов, организирано и с приятелите на г. Георги Марков, в с. Борован, на което събиране е отишъл и моят добър приятел и бивш колега г. Георги Йорданов.

Аз тръбва да обясня какъ стои работата. Околийският началник е бил уведомен, че ще става събрание, като е било посочено, че ще стане на закрито. Разбира се, така е и тръбвало да стане. Полицията, обаче, получава сведения, че приятелите на г. Цанова, в разногласие с една голяма част земеделци от „Врабча“, искат да правят събрание на открито, да правят някакъв съборъ на открито, за което не е имало разрешение. Разбира се, околийският началник взема мърки, засиля стража, поради това, че е тръбвало да се възпрепятствува да стане събирането на открито, понеже не е имало разрешение, а може би е имало и хора, които ще се противопоставят на властта. Пристига бай Георги Йорданов и посрещат го вземат на ръце от автомобиля. Въ това време, обаче, полицията се показала много непредвидлива, явява се внезапно и посрещат се уплътват и изпущат дъдо Георги Йорданов на земята. (Смѣх и ржкоплъскания от лъвицата), след което започват да дюлюкат срещу органите на полицейската власт.

С. Омарчевски (з): Това е смѣшно. Не може да се приказва така!

Министър д-ръ А. Гиргинов: Така ми съобщиха.

С. Омарчевски (з): Лъжа е!

Министър д-ръ А. Гиргинов: Може да е лъжа, не зная; въ всеки случай така ми съобщиха и азъ така ви казвам. — Започнали да дюлюкат против органите на полицейската власт и станало спръчкване. Г. Цанов се намѣсил. Полицията му казала: „Можеш да направиш събирането, но на закрито, щом имаш разрешение за това, нѣма кой да ти прѣчи“. Той, обаче, искал да прави събрание на открито. Говорил по телефона с околийския началник и той му казал, че не може да стане събирането му на открито, че разрешено е да стане на закрито. Тогава г. Цанов обявил на събралото се множество: „Понеже сме голямо множество и не можем да се съберемъ въ помѣщението, въ което е отредено да стане събирането, събирането нѣма да стане“. А събирането е могло да стане на закрито, обаче тѣ сами сж се отказали.

Т. Мечкарски сжщо така се оплака и за с. Търнава, но не можах да разбера точно за какво.

Т. Мечкарски (з): За Търнава не съмъ се оплаквалъ.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Въ всеки случай положението тамъ е следното. Кметъ е Никола Нечев, пенсионеръ, учителъ, запасенъ капитанъ, демократъ. Поради подаване оставката на общинските съветници земеделци и нѣкои комунисти, съветътъ е билъ разтуренъ. Проявжда се новъ изборъ и за кметъ се избира пакъ същият. Следъ това се образувала една опозиционна група въ съвета противъ този Никола Нечев, избранъ за кметъ. Слушамъ, че съветътъ билъ разтуренъ, но за това нѣма още никакво опредѣление отъ сжда и никаква тричленна комисия още не е назначена.

Т. Мечкарски (з): За Търнава не съмъ повдигалъ въпросъ. Тамъ не е разтуренъ общинскиятъ съветъ.

Т. Торбевъ (д): Тамъ е доволенъ.

Т. Мечкарски (з): Тамъ ние сме довольни.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Г. г. народни представители! Не желая на г. Мечкарски да права неприятностъ. Понеже той се оплаква, азъ казвамъ какво официално ми се донѣся. Може да има грѣшка въ това донесение, както сигурно и въ досието на г. Мечкарски има много грѣшки.

Сега относително онова, което г. Джанкардашлийски изнесе за единъ жителъ на Айтоската община, познатъ и на г. Ецовъ — сигурно е либералъ — борецъ за Народния блокъ преди 21 юний, крилъ се навремето, има заслуги. Г. Джанкардашлийски искаше да каже, че ние сме започнали да правимъ нѣкакви особени работи, съдамги и съ печати да изпращаме хора отъ едно мѣсто на друго и като-че-ли кой знае какво престѣпление сме направили. Ето, обаче, въ какво се състои работата.

Постѣпило е едно оплакване до санитарните власти на Анхиалска околия, че Мустафа М. Пехливановъ, а не Ахмедъ Пехливановъ, както каза снощи г. Джанкардашлийски, ...

Т. Торбевъ (д): Значи, той не го познава добре.

Министър д-ръ А. Гиргинов: ... ималъ външна сифилистична заразителна екзема. Санитарните власти нареждатъ да бжде прегледанъ, като окръжниятъ лѣкаръ отъ гр. Бургазъ с писмо № 2244 отъ 3 май т. г. предписва на околийския лѣкаръ въ гр. Анхиало да събуди на кмета на Даутлийската община да изпрати лицето Мустафа Пехливановъ на прегледъ въ държавната болница въ гр. Бургазъ, като въ сждото писмо се упоменава точно по какъвъ начинъ да бжде изпратено лицето — на ржката на Мустафа Пехливановъ да бжде поставенъ картонъ, подпечатанъ съ печата на общината, за да може по този начинъ да се знае, че лицето е сжщото, за което става въпросъ въ писмото.

С. Таковъ (з): Маркиратъ го! Дамгосватъ го! (Смѣхъ)

Министър д-ръ А. Гиргинов: Маркиратъ го. — По този начинъ лицето е било изпратено въ държавната болница на прегледъ, дето е установено, че нѣма никаква сифилистична екзема. (Смѣхъ) Споредъ обясненията на окръжния управителъ относно изпращането на Пехливановъ, околийскиятъ началникъ въ Анхиало не е знаелъ нищо — той не се е намѣсвалъ въобще въ този случай. Смѣтамъ за нужно сжщо да отбележа, че Пехливановъ е изпратенъ самъ, безъ да го придружава какъвто и да било полицейски органъ както на отиване, тѣй и на връщане. Изпращането на сжщия е станало отъ кмета на Даутлийската община, дето цѣлото постоянно присѣствие е въ ржцетъ на земеделците, ...

Д. Ачковъ (нез): Хайде сега!

Министър д-ръ А. Гиргинов: ... и никой съветникъ не си е давалъ оставката, тѣй като не е ставало въпросъ да се иска оставка отъ когото и да било. Споредъ съобщенията сжщо на окръжния управителъ, всички прегледи, които сж ставали на трудоваци и други, споредъ практиката, заведена отъ окръжния лѣкаръ и отъ болницата въ Бургазъ, били изпращани пакъ по сжщия начинъ — чрезъ картони, подпечатани и поставени на ржката на лицето, което трѣбва да се прегледа. Така че нищо обидно не е имало за г. Пехливанова, нито е имало престараване. Взети сж мърки да бжде освидетелствуванъ човѣкътъ.

П. Н. Даскаловъ (нац. л): Какъ да не е имало нищо обидно?

А. Циганчевъ (з): Тази мърка е много лоша, г. министре.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Може да е лоша, но ние, полицията, не сме виновни. Полицията изпълнява нареждането на санитарната власт.

И. Василевъ (з): Изглежда, че лъкарът трябва да се маркира, щомъ такава практика е завелъ.

А. Стоевъ (з): Този лъкар е ударенъ въ главата.

Т. Тонковъ (з): Г. министре! Имате ли сведения какъ е избранъ кметътъ въ село Папазли, Станимашка околия?

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Имамъ сведения, но сега ги нѣмамъ тукъ.

Т. Тонковъ (з): Азъ ще Ви моля да направите справка какъ е избранъ кметътъ на това село, който и сега управлява общината.

К. Лулчевъ (с. д): Тѣмъ печати нѣма.

Т. Мечкарски (з): Ще маркирате и нѣкой депугатъ така!

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Азъ дохождамъ на друго едно оплакване, направено тукъ отъ г. Аврамъ Аврамовъ — за събранията на съюза „Александър Стамболийски“. Вие знаете, че на нѣкои мѣста, като въ Плѣвнѣ, въ Павликени, въ Русе, въ Пловдивъ, въ Станимака, въ Стара-Загора и другадѣ тоя съюзъ оповести събрания. Тия събрания станаха нѣкъде съ инциденти, нѣкъде безъ инциденти. Нѣкъде тия събрания не станаха поради това, че полицейската власт ги забрани. Г. г. народни представители! Тия събрания станаха, както знаете, при една специална атмосфера и трѣбваше да се взематъ мѣрки. Що се отнася до събраниято на г. г. емигрантитъ въ Русе, известно е на обществото, че тѣ сж били допустнати да говорятъ въ салона, приказвали сж и публиката ги е слушала. Обаче въ момента, когато сж почнали да се самохвалятъ извънредно много, може би тѣхни идейни противници сж почнали да ги алострофиратъ, събраниято е почнало да протестира — то не е било само отъ тѣхни съмишленици — могло е да станатъ нѣкои сбивания, явила се е полицейската власт и тя е трѣбвало да преустанови събраниято. И събраниято е било преустановено. Г-да емигрантитъ сж излѣзли и сж искали да отидатъ въ едно съседно село, съветвани сж били да не отиватъ, тѣ не сж отишли и сж благодарили на полицейската власт, че макаръ и сж неприятности, но горе-долу това публично събрание е свършило благополучно за тѣхъ.

К. Лулчевъ (с. д): Не като събраниято на бай Георги.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: По този въпросъ има и запитване. Когато ще гледаме интерпелации, азъ съмъ готовъ за всички тия случаи да ви дамъ най-големъ подробности.

Въ всѣки случай полицейската власт действуваше така: ако на нѣкои мѣста се образуватъ групи отъ контрапартизани, които желаятъ да предизвикатъ нѣкое буйство, да забрани събранията; където нѣма тази опасностъ, да не ги забранява. Обаче на много мѣста имаше така опасностъ, както, напр., въ Пловдивъ, и затова тамъ събраниято на г. г. емигрантитъ е било забранено, безъ да е искала полицейската власт да прави не знамъ каква политика съ забраняването на тия събрания.

Г. г. народни представители! Азъ дадохъ сведения по всички факти на партийни борби въ страната, които факти бѣха изнесени тукъ, и сега ще дамъ сведения по нѣкои факти, които се изнесоха отъ трибуната отъ г. Мърмевъ вчера и по които иска мнението ми.

На първо мѣсто, г. Мърмевъ каза: знае ли полицейската власт, че въ помѣщението на Македонския националенъ комитетъ е била поставена една бутилка съ пирокселинъ — азъ ще кажа, съ пердитъ, не съ пирокселинъ — и че станалъ взривъ въ помѣщението? Отъ спразката, която направихъ, се оказа, че действително е имало таква нѣщо, обаче това е било на 7 декемврий 1930 г. Има съставенъ протоколъ — нѣма защо да го чета — какъ е експлодирало шишето съ пердитъ и че пораженията не сж били особени — счупенъ е билъ единъ джамъ. Това установяватъ експертитъ, които навремето сж съставили протокола. Но азъ трѣбва да добавя, че това е една провокация — констатирано е като провокация — и затова

г. Мърмевъ, както и всички ние имаме право да се възмуцаваме, че се вършатъ подобни провокации.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Нашиятъ другаръ г. Даскаловъ, ако желае, може лично на Васъ да даде подробности по този случай.

П. Н. Даскаловъ (нац. л): Азъ тѣзи подробности ги дадохъ въ комисията по Министерството на външнитъ работи.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Казвамъ, не публично, но само на него можете да кажете нѣкои отъ подробноститъ.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ ги зная.

П. Н. Даскаловъ (нац. л): Не е провокация. Това е една ржка, която си пѣха гагата навсѣкѣ, за да може винаги да се говори въ чужбина, че въ България има размирица, че има борби и т. н.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Вториятъ случай, който изтъкна г. Мърмевъ, това сж сведенията, които даде въ печата Стефанъ Петровъ Ниновъ, отъ с. Богданци, Гевгелийско, и третиятъ случай — сведенията, които излѣзоха въ печата отъ Тодоръ Петровъ. Чели сме тия сведения, цѣлото общество ги е чело. Азъ съмъ се интересувалъ за истинността имъ, полицейската власт сжщо се е интересувала. Тѣ сж много интересни. Обаче трѣбва да кажа, че въпрѣки желанието на полицейската власт да може да си състави ясно понятие — така както има ясно понятие за първия случай, има точни сведения отъ къде иде провокацията, какъ и пр. и пр. — за втория и третия случай — за изявленията на тѣзи двама души — за жалостъ, поради неправилно действие на известни хора, не можа да си състави ясно понятие; полицейската власт не можа да констатира съ положителностъ сжщността, главното съдържание, целитъ и откъде е нагласено всичко това. Казвамъ, полицията не можа да констатира това, понеже има неправилни действия въ смисълъ, че преди да се публикуватъ изявленията въ печата и да станѣха обществено достояние, трѣбваше да се прибѣгне къмъ помощта, съдействието и сжщевременно къмъ опита и възможноститъ, съ които разполага полицейската власт. За съжаление, полицейската власт е узнала, следъ като тѣ сж били публикувани и тѣкмо, когато е трѣбвало да бѣде проверена автентичността на известни работи, ние дохождаме до невъзможността да бѣдатъ проверени поради измѣнното се вече положение.

Това е, което мога да кажа по отношение на тия два случая. Всѣки единъ гражданинъ е длъженъ, а когато има подобни работи, засѣгащи и националната кауза, обществената сигурностъ и пр. и пр.; когато има намѣса на провокатори, на разни изроди, действащи зловредно по отношение на нашето отечество, да прибѣгва, преди всичко, къмъ полицейската власт, да бѣде и той сътрудникъ на полицейската власт, но да се подчини на онѣзи методи, които могатъ да дадатъ положителни резултати, та самата власт и цѣлото общество да бѣде правилно освѣтлено.

Г. г. народни представители! Азъ докосвамъ тѣзи деликатни въпроси, които не желая да отбѣгна, но всички ще признаете, че трѣбва по тѣхъ да се говори предпазително.

Азъ дохождамъ на въпроса за убийствата, които ставатъ въ България. Предъ мене се чертае лошото международно положение, което се създава за България вследствие на тѣзи много често започнали да ставатъ убийства. Споредъ мене, да вършишъ убийство нито е нѣкакво геройство, нито е нѣкаквъ аргументъ, нито доказва къде е правото. Убийството е едно престѣпно деяние и като такова то се забранява отъ българскитъ закони и отъ законитъ на всички държави, а сжщевременно се забранява и отъ законитъ на Бога. Убийството, като убийство, като деяние, не може да бѣде покровителствувано отъ една власт, която не е престѣпна, която е законна. Откъдето и да изхожда убийството, то е единъ престѣпенъ актъ, който трѣбва да бѣде преследванъ. И дотогава, докато има отъ много страни да се извършватъ убийства, много естествено е, че задачата на държавната власт е да се справя съ всички убийства, да се бори съ тѣхъ, защото е нѣщо, което е забранено и отъ моралъ, и отъ законъ, и отъ всичко.

Вѣрно е, че мотивътъ на едно убийство може да бѣде единъ, мотивътъ на друго убийство може да бѣде другъ. Мотивътъ на едно убийство може да бѣде благороденъ въ известна смисълъ на думата, обаче държавната власт е, която ще трѣбва да има възможностъ да прещени, тя е,

която трябва да си състави преди всичко и от гледна точка на закона едно правилно мнение. На нея трябва да се даде тая възможност. И ако и от едната страна се вършат убийства, и от другата страна се вършат убийства, тя не може да каже: „Азъ покровителствувамъ едната страна, за да продължатъ убийствата противъ другата страна“. Ако едната страна не прави убийства, тя е сигурно подъ закрилата на държавната власт, особено когато тя е правова власт.

П. Мърмевъ (мак): Още ли не е доказано, г. министре, че страни нѣма? Това сме го подчертавали хиляди пѣти! Това е шайка!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ не говоря за друга страна, азъ говоря за две страни, които взаимно се избиватъ. Азъ не говоря за организации. Говоря за две страни, защото отъ едната страна теглятъ куршумъ и отъ другата страна теглятъ куршумъ. Не отричамъ, че мотивътъ може да бѣде непочтенъ, мръсенъ, или отвратителенъ, че често мотивътъ сѣ отъ най-некрасиво естество. Може да има намѣса на зловредни влияния, на тъмни сили, както ги нарече г. Мърмевъ — болшевишки, шпионски сили и т. н. Всичко това може да е вѣрно, но дайте възможност на държавата сама да се бори — тя да се бори заедно съ възъ, ако трябва. Прекратете взаимноизтрѣблението, защото то не помага никому. Въ този водовъртежъ, при размѣна на взаимно кръстосани куршуми, не може държавната власт да отиде на едната страна, за да стрѣла срещу другата страна. Ние желаемъ да откриваме мотивътъ на всѣко убийство. Въ това отношение никой не може да оспори нашето желание. Взаимноизтрѣблението, г-да, никому не допринася нищо добро. То не може да даде никакви резултати. Куршумътъ въобще не е никакъвъ аргументъ, а особено предъ общественото мнение въ България и въ чужбина той е най-слабиятъ. най-лошиятъ аргументъ, най-зловредното нѣщо. Азъ съмъ убеденъ, че една организация, която защитава права на родна кауза, която има съ себе си и морала, и всичко, нѣма нужда да се противопостави на установения порядѣкъ, на закона. Нѣма нужда отъ това. Държавната власт не може да бѣде обвинявана, че тя иска да покровителствува този или онзи.

И по поводъ на това, г. г. народни представители, азъ си позволявамъ тукъ да ви занимамъ съ нѣкои азъ бихъ казалъ, невѣрни съобщения, много опасни, много лоши, много нежелателни, и азъ правя апелъ обществото да бѣде пощадено стъ подобни зловредни съобщения. Единъ отъ г. г. народнитѣ представители въ бюджетарната комисиия обвини нѣколко държавни служители, което обвинение азъ въ момента не можехъ да опровергая, защото нѣмахъ книгата предъ себе си. Азъ трябва да кажа, че по това обвинение най-напредъ четохъ въ в. „Македония“, брой 1988, отъ 27 май, статията подъ надсловъ „Престѣпниятъ съюзъ“ отъ нѣкои си г. г. Цилевъ и С. Костовъ. Направи ми още тогава впечатление, че се говори за органи на полицейско-административната власт въ България, че тѣ били открити агенти на една отъ враждуващите страни и били замѣсени като агенти, при извършване убийства въ страната. Азъ още тогава наредихъ да ми се дадатъ нуждитѣ сведения по канала на службата. И азъ получихъ сведения, които искамъ да депозирамъ предъ народното представителство, защото азъ мисля, че дейността, особено на министра на вътрешнитѣ работи, трябва да бѣде подъ стѣкленъ капакъ. Азъ съ двуличие въ живота си не съмъ си служилъ. Всѣки пѣтъ съмъ билъ откритъ, никога не съмъ шикалкавилъ нито въ политическитѣ борби, нито въ общественитѣ борби, нито въ моя си животъ. И като министъръ въ това отношение стоя подъ стѣкленъ капакъ — всѣки единъ да знае какво върши министърътъ на вътрешнитѣ работи и да знае какви и съ кого му сѣ връзкитѣ. Азъ трябва да кажа, че не познавамъ абсолютно никого — нито Иванъ Михайловъ, за когото чета по вестницитѣ, нито Шандановъ, нито Кръстанъ п. Тодоровъ, нито Главинчевъ. Нито съмъ ги срѣщалъ въ живота си, нито съмъ се срѣщалъ съ тѣхни хора, нито съмъ се срѣщалъ съ тѣхни агенти.

С. Цановъ (з): (Казва нѣщо)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Какво казвате?

С. Цановъ (з): Казвамъ, че е малко опасно.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ нѣмамъ нужда лично да ги познавамъ, азъ познавамъ дѣлата имъ. Но азъ искамъ да кажа, че не се познавамъ лично съ тѣхъ

и не съмъ ималъ съ тѣхъ работа. Въ това отношение азъ съмъ орѣдие на Министерския съветъ. Ако съмъ се срѣщалъ съ тѣхъ, азъ ще кажа, че съмъ се срѣщалъ. Не съмъ орѣдие нито на нѣкаква мафия, нито на организация, нито на не знамъ що; азъ съмъ орѣдие на българската държава, на България. И като такъвъ искамъ да действувамъ. Азъ съмъ орѣдие на моето отечество и моя дългъ е да изпълнявамъ онова, което се слага като необходимостъ за държавата. Ако Парламентътъ и обществото ми възложатъ една конкретна дейностъ, азъ съмъ готовъ да я поема, безъ да гледамъ налѣво или надѣсно, нито за опасноститѣ, нито за нищо. Щомъ българскиятъ народъ иска и интереситѣ на властѣта искатъ, азъ съмъ готовъ да изпълня това искане.

П. Мърмевъ (мак): Министърътъ на вътрешнитѣ работи е политикъ и той трябва да схваща политическия моментъ и да опредѣля своитѣ отношения. Той не може да не опредѣли своитѣ отношения къмъ ония срѣди, отъ които всѣки день падатъ жертви скѣпи както за Македония, така и за българския народъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Мърмевъ! Азъ схващамъ действително работитѣ и имамъ свое убеждение какъ вървятъ работитѣ въ България. Затова съмъ така спокоенъ, макаръ че положението ми може да не е спокойно. Азъ знамъ много добре едно, че България само губи и извънредно много губи. Азъ знамъ, че никое убийство не дава нѣщо нито на Македония, нито на македонската кауза, нито на българския народъ. Никому нищо не дава. Азъ знамъ това.

П. Мърмевъ (мак): Да се очисти България.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ знамъ същевременно и акции, които трябва да отхвърля. Азъ виждамъ инсинуации по вестницитѣ. Твърдя го открито. Пише се въ вестника: Христо Малиновъ, който бѣ нападнатъ при Петроханъ, отишелъ въ Варна. Като даватъ съобщение какъ е пѣтувалъ, вие пишете — не вие, а тѣзи, които сѣ писали въ вестника — „Той е политически приятелъ на министра на вътрешнитѣ работи“. Не е много достойно да се пише това. Защо се пише? Азъ не го познавамъ, не съмъ го срѣщалъ, не съмъ го избиралъ за общински съветникъ. Билъ демократъ, избралъ се като демократъ. Да не съмъ азъ олицетворение на дѣлата Демократическа партия? Азъ ли го избирамъ? Азъ ли ще гледамъ какви му сѣ прочитъ, главата и краката, азъ ли го изпращамъ въ Варна, та пишете, че е мой политически приятелъ? У нашата партия сигурно има и ваши приятели. Знаемъ ли ги какви сѣ? Азъ въ Демократическата партия съ македонствуващи не се занимавамъ. Азъ имамъ единъ старъ приятелъ отъ 40 години, отъ детинство, това е Кръстю Йосифчевъ, отъ Охридъ. Въ живота си съ него не съмъ говорилъ за македонскитѣ работи, макаръ че и азъ като младежъ навремето съмъ се въодушевлявалъ отъ македонското дѣло. Знаемъ ние нажда се върви. Но има дѣла, има работи, които сѣ осѣдителни.

Н. Пиздаревъ (д. сг. Ц): (Казва нѣщо)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Чакайте, бе г. Пиздаревъ. Недейте бърза. Чакайте да кажа каквото имамъ да кажа.

С. Таковъ (з): Той не е вземалъ скоро думата, затуй.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ще трябва въ настоящия моментъ, когато се разглеждатъ тѣзи работи, да се иматъ предъ видъ преди всичко върховнитѣ интереси на България. Ако македонската организация въ времето на Трайко Китанчева е могла да си служи съ известни срѣдства, днесъ тя не може да си служи съ същитѣ срѣдства. Днесъ нашата държава е въ съвсемъ друго международно положение. Онова, което тогава се считаше за допустимо и полезно, днесъ може да бѣде вредно. Днесъ ние чувствуваме несгодитѣ, които се създаватъ за България отъ известни деяния, и добритѣ патриоти трябва да държатъ смѣтка за тия несгоди. Нищо друго ние не искаме. Ние искаме преди всичко да се пази интересътъ на държавата — да нѣма никакви убийства — а онзи, който е шпионинъ, ще го преследваме и ще го накажемъ. Но дайте възможност на съдебната власт, на държавната власт да сложи голѣмия топузъ на закона надъ главата на този, който е престѣпникъ предъ закона и предъ интереситѣ на отечеството. Но да искате вие да хващаме едни и да ги предаваме на другата страна, това не можемъ да правимъ.

Б. Смилов (нац. л. о): За държавата не може да има страни.

Министър д-р А. Гиргинов: Именно, това говори, г. Смилов, че за нея няма страни. Но аз зная едно: че полицейската власт напоследък залавя всички престъпници. Може би някои да са недоволни, че се хващат всички, обаче тя ги хваща. Във вчерашното проценти на незаловените убийци беше два-три пъти по-голям от проценти на незаловените убийци днес. Прокенти на незаловените убийци днес е много малък. Аз мисля, че тези работи не могат да се разглеждат освен от гледището на най-голямата идея — идеята за българската държава. При това никой не може да каже, че той трябва да бъде господар на българската държава, когато има закони, когато има Парламент, когато има народ, който си управлява своята държава.

Аз се отклоних. Понеже се изнесоха някои факти въ бюджетарната комисия, аз съм длъжен да дам някои обяснения, защото понекога отук-оттам злонамерени хора подхвърлят, че властта каточели върви рамо до рамо с някои шайка, с някои банда, с някои престъпник и пр. въ преследването на македонски деятели, което е една лъжа, една инсинуация, едно твърдение, което съ отвършение отхвърлям. Въ всеки случай въ въпросния брой на в. „Македония“ аз четох, че тия двама души, г. Цилев и г. Костов, твърдят, че предателската група на Кръстанъ п. Тодоровъ и Шандановъ между другото разчита на подкрепата специално на някои чиновници от днешната власт и казват: (Чете) „За пример може да посочим и на околийския началник въ Егри-дере, Дончо Поповъ, назначен там още въ началото на идването на власт на демократите. Този Дончо Поповъ е най-интимен приятел на групата на Кръстанъ п. Тодоровъ и е въ пълна тяхна услуга. Прибрал е техни хора на работа при себе си и въ околната. Така, секретар на околийското управление е известният Хр. Рутевъ; секретар-бирник там е Хр. Мицковъ, а старши стражар — Насо Моносписки, и двамата известни на всички, като членове на тази банда. Преди великия македонски съборъ Мицо Чегански, Атанасъ Калчевъ и единъ полицейски стражар, изпратенъ специално отъ околийския началникъ Дончо Поповъ отъ Егри-Дере, отишли на последния на гости, като минали презъ Станимака. Всички били обличени въ ловджийски дрехи. Като се върнахме отъ събора, единъ-два дни следъ това посоченият по-горе се върнаха, придружени пакъ съ стражаръ. Престояха няколко часа и съ автомобилъ съ стражаря заминаха за Садово на гости на познатия Кръстановъ приятелъ Колю Бачевъ. Всички въ Станимака знаят, че околийският началникъ Дончо Поповъ им е далъ стражаря за охрана“. Направи ми впечатление, че цитиратъ толкова длъжности лица и азъ бихъ длъженъ да искамъ веднага обяснение, каква е тази работа. Получихъ обяснения. Първо и първо, г. г. народни представители, азъ трябва да кажа, че Антонъ Ивановъ, околийски началникъ въ Егри-Дере, не съмъ го азъ назначилъ сега; той е назначенъ отъ моя предшественикъ въ Министерството на вътрешните работи, г. Мушановъ.

С. Филиповъ (мак): То не е важно.

Министър д-р А. Гиргинов: Азъ не казвамъ, че е важно. Азъ ще ви кажа какво е важно. Недейте бърза. Преди всичко трябва да бъдемъ малко по-търпеливи.

С. Филиповъ (мак): Единъ отъ моите нападатели преди няколко дни беше попадналъ въ ръцете на полицията и е билъ освободенъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министър д-р А. Гиргинов: Недейте навлиза въ споръ, г. Филиповъ — нямаме поводъ за споръ. Азъ ще дамъ своите сведения така, както ги имамъ. Вие ще си кажете думата и ще намъримъ истината. — (Чете) „Околийският началникъ въ гр. Егри-Дере, Антонъ п. Ивановъ, родомъ отъ Македония, е старъ учител; въ последствие окръженъ провѣрителъ при бившата Гюмюрджинска окръжна постоянна комисия и такъвъ при Мастанлийската; уволненъ е като членъ на Демократическата партия презъ режима на Сговора.

„Пенсиониранъ, сѣщиятъ на няколко пъти е билъ кандидатъ за народенъ представителъ и окръженъ съветникъ въ листата на Демократическата партия въ сѣщата околия и следъ 21 юний назначенъ за околийски началникъ“.

Той е единъ отъ добрите околийски началници. Изпълнявалъ е добре службата си. Споредъ сведенията, които ми се даватъ, никакви връзки няма съ когото и да било отъ

дветѣ враждуващи групи, освенъ лично познатство съ някои сънародници. Никога не е правилъ срещи съ когото и да било отъ водачите имъ, защото въ София е ходилъ само веднѣжъ — на конгреса на Демократическата партия миналата година.

А. Буровъ (д. сг.): Като околийски началникъ ли?

Министър д-р А. Гиргинов: Билъ е околийски началникъ, дошелъ като цивиленъ.

Д. Ачковъ (нез): Въ негово присѣствие ли е станало убийството при банята?

Министър д-р А. Гиргинов: Този околийски началникъ е назначенъ, поради това, че отъ преди 21 юний е членъ на нашата партия. Въ този край не са намърели другъ и г. Мушановъ го е назначилъ безъ да има абсолютно никакви други сведения, че принадлежи къмъ някаква главорѣзка банда. Назначението му, следователно, е преди всичко въ връзка съ неговата партийна принадлежност. По-нататъкъ съобщаватъ, че гоститъ, за които говори в. „Македония“, не са били негови.

(Продължава да чете) „Секретарьтъ на околийското управление Христо Рутевъ е бившъ четникъ. Впоследствие е взелъ страната на така наречените протогеровисти и се е спасилъ отъ нападенията на другитъ въ Петрички край“. Билъ е такъвъ, преди да дойдемъ на власт и види се се е подвизавалъ като протогеровистъ.

Н. Пидларевъ (д. сг. Ц): Кой дава тѣзи сведения, г. министре, които ни съобщавате?

Министър д-р А. Гиргинов: Полицията. — Въ времето на Сговора е билъ чиновникъ въ Хаджимакаленската и Кърджалийската общини, Кърджалийска околия. Следъ 21 юний е билъ назначенъ за секретаръ на мастанлийския околийски началникъ отъ бившия окръженъ управителъ Никола Савовъ — който не е македонецъ, а е отъ Враца — обаче поради неживуване съ околийския началникъ въ Мастанли, който, ако се не лъжа, е земеделецъ, билъ назначенъ за такъвъ отъ по-разширяния окръженъ управителъ за егридеренски околийски началникъ. Той минава за най-интелигентния секретаръ въ окръга. Презъ време на службата си е ходилъ само веднѣжъ въ София съ болната си жена за 2—3 дена.

Секретаръ-бирникътъ на Долашарската община, Христо Мицковъ — той се споменава сѣщо въ в. „Македония“ — е заваренъ на служба презъ бившия режимъ въ Ениджумайската община, Кошукавашка околия.

А. Буковъ (з): Лошо наследство!

Министър д-р А. Гиргинов: Искамъ да кажа, че той не е билъ директенъ да бъде организиранъ като властникъ, за да вземе участие въ дѣлата на една банда. — После е премѣстенъ въ Долашаръ отъ бившия окръженъ управителъ тамъ Никола Савовъ, понеже въ старата община са вършени издевателства по изборитъ, по които се споменава и бившиятъ окръженъ управителъ Димитровъ, който, по сведенията на службата на полицията, има връзки съ господата, които пишатъ въ в. „Македония“.

М. Милевъ (д. сг.): А Левъ Кацковъ какъвъ е? Той ли Ви дава тѣзи сведения?

Министър д-р А. Гиргинов: Този секретаръ-бирникъ на Долашарската община, Христо Мицковъ, е даденъ подъ съдъ, заедно съ бившия окръженъ управителъ, поради дѣла, които са извършени въ миналото.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Г. министре! Позволете. Азъ намирамъ, че е излишно да влизате въ полемика съ единъ вестникъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министър д-р А. Гиргинов: Моля Ви се, азъ зная.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Няма защо този фактически материалъ така подробно да се изнася.

Министър д-р А. Гиргинов: Поради тази причина преди 4 дни този Христо Мицковъ е ходилъ въ Кошукавакъ, където заседавалъ окръжниятъ съдъ по въпросното дѣло. Имамъ сведения, че цѣлиятъ общински съветъ държи особено за този секретаръ-бирникъ. Долашаръ е отдале-

чена община, тя отстои от шосето за Егри-дере на 30 и няколко километра и за да се отиде там, трябва да пътувате 8 часа по кози пътеки. Въ този край, около Долащарската община, сж върлували разбойници и изглежда, че общинският съвет е намърлил този човък като бивш може би четник — не знаа дали е бил четник, но въ всеки случай като един човък — ...

М. Бечевъ (д): Куражлия!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: ... удобенъ за това мѣсто. И действително въ този край вече, може би благодарение на този секретаръ-бирникъ, нѣма разбойници. Досега никакво оплакване не е получено противъ този секретаръ-бирникъ.

Сжщо и Насо Монописки е старъ четникъ, предалъ се на миренъ трудъ. Преди нѣколко време е държалъ крѣма. Сега е стари стражаръ при окръжното управление въ Кърджали. Не е ходилъ никога презъ време на службата си въ София. Вѣрно е, че на секретаръ-бирника Мицковъ сж ходили на гости двама приятели отъ София: Мицо Чегански и Атанасъ Калчевъ, обаче не е вѣрно, че сж били придружавани на отиване и на връщане отъ стражари. Това сж сведенията, които дава службата. Въ Долащарската община, гдето стари стражаръ е Александъръ Николовъ, родомъ отъ с. Тополово, Станимашко, и млади стражари Тодоръ Киряковъ, Некетъ Багриловъ и Илия Георгиевъ, всички отъ Егридеренска околия, нѣма нито единъ македонецъ. Тѣ се прехранватъ, като пращатъ всѣка седмица по единъ стражаръ въ Станимака за провизии. Тамъ е най-добриятъ път и затова отиватъ за провизии въ Станимака. Може би, лицата, които сж ходили на гости у секретаръ-бирника въ Долащаръ, случайно да сж били придружени отъ стражари, който е отивалъ за провизии. Въ всѣки случай егридеренскиятъ околийски началникъ нито е посрѣщалъ тѣзи двама гости на секретаръ-бирника, нито имамъ сведения, че е правено нѣщо тамъ. Сега, ако има други сведения, че действително тамъ се върши нѣкакъвъ заговоръ и че отъ тамъ се изпращатъ агенти, за да изпълняватъ решенията на заговора, нека се дадатъ тѣзи сведения, но трябва да ги дадатъ хора, които могатъ да докажатъ, че сж достовѣрни. Азъ не познавамъ тѣзи господа. Но азъ четохъ за единъ голѣмъ български художникъ най-лошата квалификация, защото ужъ билъ познатъ на Кръстанъ п. Тодоровъ, безъ да се доказватъ подобни подмѣтания. Подобни изявления не всѣкога сж напълно достовѣрни и, за да се ослони една власт на тѣхъ, трябва действително да бъдатъ подкрепени съ доказателства.

Тия хора, за които става дума, стоятъ тамъ и съ никого не се срѣщатъ. Само преди горноджумайския съборъ двама души сж дохождали на гости у секретаръ-бирника. Тѣзи хора, които сж назначени въ Кърджалийско, не излизатъ отъ тамъ. Тѣ не сж богати хора, нѣматъ особени срѣдства и ако трябва да ги уволнимъ отъ тамъ, та да ги направимъ нелегални — много добре! Азъ знамъ, че когато стана убийството на агента Стояновъ въ Кърджали, поискахъ всички агенти отъ македонски произходъ да бъдатъ уволнени. Сега имамъ сведения, че тѣзи уволнени четирима агенти, останали безъ работа, сж се предали на конспиративна дейностъ. Азъ смѣтамъ, че ако така случайно сж били настанени тамъ хора, безъ огледъ на тѣхната македонска дейностъ, нѣма защо да се хвърля обвинението, че полицейско-административната властъ била въ услуга на едни противъ други.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ повтарямъ, г. министре, че Вашата речъ се очаква съ голѣмо внимание и вътре, и вънъ. Така импровизирано не се отговаря. Трѣбваше да се пригответе.

Отъ мнозинството: Стига, бе!

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Г. Пждаревъ! Имайте предъ видъ какво говорите! Не сте Вие, който ще учите министра какво да говори.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Когато виждамъ, че пакости, искамъ да го предупредя.

Д. Ачковъ (нез): Колегитъ му могатъ да направятъ това, а не ти.

Б. Ецовъ (д): Г. Пждаревъ е непоправимъ! Такъвъ бѣше презъ времето на Сговора, такъвъ си остана и днесъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ искамъ да се спра и на единъ последенъ инцидентъ отъ онзи денъ, който сжщо се изнесе въ печата и на който се дава освѣтление неправилно, криво. Всѣки трѣбва да признае, че преди всичко недоразуменията, кривитѣ тълкувания трѣбва да се отстраняватъ, за да може да има пълно разбирателство, за да може действително да успѣе дѣлото, на което всички ще трѣбва задружно да служимъ. Азъ констатирамъ, че има известни недоразумения, които непрестанно се разпространяватъ и тровятъ душата на мнозина. Напримѣръ, онзи деншното погребение на така трагично загиналия членъ на Националния комитетъ Шерю Божиновъ отъ убиецъ, който заслужава най-голѣмото порицание, отъ единъ изродъ, който трѣбва да получи санкцията на закона за това свое злодеяние, е дало поводъ на в. „Македония“ да излѣзе съ атака противъ властта и да прокарва следното: днешната властъ, респективно министърътъ на вътрешнитѣ работи, гласува законъ за предотвратяване на убийствата, за оржжието, така нареченъ. Какво сме правила съ този законъ? Обезоржжавали сме ги, за да ги убиватъ! Казва се, че когато сж се връщали отъ погребението на покойния Божиновъ, всички, които сж участвували на погребението, били обискирани и обезоржжени, а отатѣкъ моста, следъ като бъдатъ обезоржжени, тѣхнитѣ убийци стоели на постъ, за да ги стрелятъ. Тѣ били обезоржжени, а онѣзи съ оржие въ ржка! Каквото щете казвайте, г-да, но това, което се пише, е недостойно. Това не е ни морално, ни полезно, ни справедливо. Това е една инсинуация.

А. Кантарджиевъ (д): Това насѣсква само. Това е провокация.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Какъ може добре да се служи на каузата, на която служи този вестникъ, когато той дава такива криви тълкувания? Може ли това нѣщо да се пише? Азъ трѣбва да заявя, че законътъ за оржжието още не е приложенъ. Не по силата на новия законъ се правятъ обиски тукъ-тамъ, за да намѣримъ оржие. Полицията всѣки денъ носи по стотина парчета оржие въ своитѣ складове. Ние правихме и по-рано тия обиски, преди новия законъ. Законътъ тепърва влиза въ сила и ще му видимъ резултатитѣ. Но въ всѣки случай тълкуването, което се дава, каквото щете кажете, не е достойно

Въ сжщностъ работата се състои въ това. На 30 май, въ 6½ часа вечерта, когато почитателитѣ на покойния Божиновъ сж се връщали отъ погребението, близо до изхода на ул. „Гробарска“, отъ органи на VII полицейски участъкъ, срещу Дирекцията на полицията, сж били заловени две лица: едното е Дѣлко Георгиевъ Мирчевъ, 37 годишенъ, македонецъ, протогоеровистъ, другото е Никола Кръстевъ Дерменджиевъ, македонецъ, протогоеровистъ, споредъ сведенията на полицията. Следъ като сж били заловени отъ полицията — защото тя е предположила, че тѣ чакатъ, може-би, за да убиватъ тѣхнитѣ врагове, които ще се връщатъ отъ погребението — тѣ сж били арестувани. И действително у тѣхъ се е намѣрило оржие. Следъ известно време полицията, която пазитѣхъ — не да ги обезоржжава, да ги дава въ ржцетъ на престѣпника, а ги пазитѣхъ, защото знае, че може да излѣзе нѣкой ...

Д-ръ К. Станишевъ (мак): Г. министре! Какво искате да кажете? Вие сочите къмъ насъ — кого?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля Ви се, г. докторе, извинявайте, не казвамъ за Васъ лично. Говоря за тѣзи, които се връщатъ отъ погребение, за почитателитѣ на убития Божиновъ. Полицията ги пазитѣхъ. Въ това време, къмъ 6½ ч., преди още да се зададе мнозинството отъ процесията, връщайки се отъ погребението — защото то се връща пакъ на групи — полицията е забележила четири съмнителни лица, младежи, студенти, мислейки, че това сж сжщо така хора отъ категорията на двамата по-рано заловени, закарва ги въ участъка, за да ги провѣри. Понеже полицията е видѣла, че стоятъ съмнително, помислила е, че и тѣ може-би сж съ лоши намѣрения, отстранява ги отъ тамъ, за да предотврати убийства, а не да направи друго нѣщо. Вкарва ги въ участъка и почва разследване. Преди още да завърши разследването, за да се знае, кои сж, иматъ ли оржие и т. н., народниятъ представител г. Василевъ е миналъ покрай участъка. Уведоменъ е билъ, че тѣзи хора сж въ участъка, влѣзналъ, питалъ за тѣхъ, и му казали: въпроснитѣ лица сж въ участъка, за да бъдатъ провѣрени, кои сж и съ какви намѣрения сж. Провѣрили и като се указало, че нѣматъ оржие, имали легитимации, пустинали ги веднага. Както

виждате, полицията, от бдителност се е престарала, вкарала ги въ участъка и после ги пустила. Въ това време, обаче, към ул. „Гробарска“ почнали да се явяват полицейски органи, които по нареждане на полицейската власт сж правили обиски въ другитѣ части на града. Тъкмо въ 6½—7 ч. тѣзи полицейски органи сж се пред-виждали по улицитѣ, за да извършват обиски и претърсвания, което имъ е било заповѣдано. Въ този моментъ сж се връщали и разни лица отъ погребението. Нѣкои отъ тѣхъ сж били поединично претърсвани. Обаче вито е имало блокиране на улици, нито групи сж били претърсвани. Само единични хора, и то безъ да се знае, че идатъ отъ погребение, че сж почитатели на покойния Божиновъ, сж били претърсвани. Обаче и г. Василевъ, и неговитѣ другари, и асички присъствуващи на погребението сж се върнали, безъ да бждатъ претърсвани и безъ да имъ е вземено нѣкакво оружје. Азъ искамъ да констатирамъ това, защото тукъ се дава видъ, като-че-ли ние сме чакали почитателитѣ на убития на ул. „Гробарска“ да ги пресрещнемъ, за да ги заловимъ и претърсимъ, което не е вѣрно. Тѣ сж се предвиждали по-нататъкъ, минали сж „Лъвовия мостъ“, тръгнали сж по ул. „Мария-Луиза“ и чакъ при пресѣчката и сж ул. „Царъ Симеонъ“, предъ „Модерния театъръ“, вече става онова, което сте чели въ вестника, а именно: единъ младежъ, 18-годишенъ, е билъ заловенъ съ револверъ въ ржка, когато е искалъ да стреля, да убие, може-би, г. Василевъ. Обаче това е станало чакъ на ул. „Царъ Симеонъ“, далечъ отъ ул. „Гробарска“.

Сега, г. г. народни представители, цѣлата тая история, предадена въ нейната същностъ, се представя въ вестника изопачено, като-че-ли ние сме искали да обезоржжимъ едни, за да ги предадемъ обезоржжени на тѣхнитѣ неприатели! Ако сж справедливи тия, които сж писали тоя вестникъ, трѣбва да признаятъ, че сж въ голѣма заблуда, че има едно извратяване на факти. Тъкмо обратното: старанието ни е било да дадемъ свобода на улицата на всички почитатели, да нѣма нѣкой случайно, може-би, да буйствува или да провокира.

Г. г. народни представители! Азъ казахъ какво е гледището на правителството по въпроса за убийствата. Гледището на правителството е следното. То води борба съ всички престѣпления. То осжда и взема мѣрки и съобразно съ обстоятелствата ще взема все повече и повече мѣрки, за да бждатъ предотвратени убийствата, които ставатъ и които вредятъ на всички насъ и на цѣлата страна. Това е гледището на правителството. Ние водимъ борба противъ убийцитѣ, противъ убийствата, противъ цѣлата престѣпна дейностъ и никога нѣма да се съгласимъ да покровителствуваме убийци, а ще търсимъ сѣдства, за да убедимъ този, който разбира отъ убеждение, да се съгласи съ нашето схващане, а този, който не разбира отъ добра дума, да почувствува силата на закона.

Д-ръ К. Станишевъ (мак): Г. министре! Позволете дае думи. Нашата молба е следната: очистете София и българскитѣ селища отъ единитѣ и другитѣ, които се стрелятъ съ бомби, пушки, револвери. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Това е нашата молба. Ние, обаче, сме легални хора. Азъ ви позволявамъ да ме наречете лъжецъ, ако ми докажете, че нѣкога презъ живота си съмъ се числилъ къмъ нѣкоя група. Но азъ не мога да се откажа отъ моето отечество, отъ моята родина, Македония. Азъ съ слово, съ перо, съ какво и да е ще говоря за нея. Азъ съмъ български гражданинъ и милѣя за това отечество, въ което живѣя. Обаче, казвамъ, отървете ни отъ такива похвати, дайте да живѣемъ свободно, не вземайте все повече и повече мѣрки, както казвате, ами употребете изведнѣжъ всички мѣрки, които сж нужни.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ние, г. Станишевъ, не се различаваме отъ васъ. Азъ съмъ доволенъ отъ Вашата декларация. И нашата задача е да обезоржжимъ всички онѣзи, които вършатъ престѣпления, и ще трѣбва да ги обезоржжимъ по всички линии така, както вие искате.

В. Коевски (нац. л): Само че по-бързо.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И решението, следователно, на правителството е това. И съобразно съ условията и обстоятелствата, при които се проявява престѣпността, правителството е длъжно да намира подходящи сѣдства за една ефикасна борба противъ тая престѣпностъ.

Г. г. народни представители! Тукъ отъ оратори на опозицията се искаше да се даде видъ, че днешната властъ е слаба властъ, че днешното управление не може да се бори съ всички злини. Тукъ се даватъ често пжти изопачени сведения. Печатътъ е наводненъ отъ такива изопачени сведения. Днешната властъ, г. г. народни представители, е въ същностъ една силна властъ. Може-би тя не е силна въ лицето на онѣзи, които смѣтатъ, че ще трѣбва да се вършатъ произволи и насилия.

К. Лулчевъ (с. д): Което значи слабосилна!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нашата властъ не е отбелязала никакви политически убийства, вършени отъ нея. Ние не сме за политическитѣ убийства, каквито нашата политическа история отбелязва. Въ наше време нѣма безследно изчезнали и не може да има. Ние не се боримъ съ чрезвычайни иѣрки съ тѣхнитѣ сили, съ зловреднитѣ елементи, съ разрушителитѣ на нашата държава. Ние се боримъ съ законнитѣ сѣдства на държавната властъ. И затова, защото нашитѣ сѣдства за борба сж законни, затова и тѣ сж най-силни и затова държавата е силна.

Азъ смѣя да твърдя, че днешната властъ на Народния блокъ, отъ гледище на законъ и на конституция, на парламентаризмъ и на конституционализмъ е може би възможната най-силна властъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Много се лъжатъ онѣзи, които мислятъ, че могатъ да ни обвинятъ, че ние сме въ нѣкаква мекушавостъ, въ нѣкаква керенщина! Ние не сме мекушави, обаче ние не си служимъ съ приѣомитѣ на миналото. Ние не желаемъ да си служимъ съ тѣхъ, защото искамъ на тоя български народъ да дадемъ възможностъ да се ползува отъ всичкитѣ блага на демокрацията. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Това искамъ да му дадемъ. Благата на диктатурата, на произвола и на игнориране народнитѣ и гражданскитѣ свободи, естествено, всичко това за нашия народъ нѣма да бжде никаква придобивка. Ние искамъ да гарантираме на българския народъ благата на демокрацията, а не на диктатурата. Много се лъжатъ нѣкои, които смѣтатъ, че сж добри патриоти — азъ не имъ оспорвамъ патриотството — когато мислятъ, че българскиятъ народъ може добре да се управлява само съ чуване по масата или съ дръкане на нѣкоя сабля, или съ показване на камшикъ и да се кара тѣй, както би искалъ претендентътъ на управление съ сила и диктатура. Нашето управление, г. г. народни представители, има тая историческа заслуга, че то отговаря на всички нужди за борба противъ зловреднитѣ елементи. Както виждате, нашиятъ Народенъ блокъ, който не може да има нищо противъ лица, които служатъ на свои идеи, отива и въ борба срещу всички онѣи зловредни елементи, които застъпватъ учението на болшевизма и сами подготвиха и мотивираха своето излизане извънъ българския Парламентъ.

Насъ ни обвиняватъ защо не отидохме по-нататъкъ. Засега нѣма защо да отиваме по-нататъкъ. Ние нѣма защо да разтурваме Работническата партия. Ако стане нужда да я разтуримъ, ще я разтуримъ, но не трѣбва да се инсинуира въ днешния моментъ, че сме били слаба властъ. Защо да сме слаба властъ? Първо и първо, редътъ и спокойствието на страната сж много по-добре гарантирани, много по-добре запазени, отколкото бѣше при управлението на голѣмитѣ патриоти въ миналото (Ржкоплѣскания отъ мнозинството), когато се харчеха само за противоразбойнически команди, за потери, милиони кредити. Нашето управление до този моментъ, слава Богу, е засвидетелствувало, че нѣма разбойнически банди, че, отъ друга страна, ние държимъ комунизма въ едни рамки. И азъ ще ви дамъ цифри за това.

Въ изборитѣ за градско-общински съвети, произведени на 14 февруарий 1932 г., сж дадени всичко 232.331 гласа, отъ които за Работническата партия сж дадени 40.000 гласа; значи, около 20%. Това е на 14 февруарий 1932 г. — въ наше време. Въ изборитѣ за селско-общински съвети, произведени на 21 февруарий 1932 г., отъ 1.066.632 гласа, Работническата партия е получила само 122.113 гласа, или 11.5% — ...

Н. Дойчиновъ (з. М): Имаше незавѣрени листи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: ... едно значително намаление на процента, въ сравнение съ успѣха на Работническата партия въ градскитѣ избори.

Министъръ В. Димовъ: Навсѣкжде има завѣрени листи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Отъ 1 мартъ 1932 г., следъ селскитѣ избори, до 1 юний 1933 г. сж произведени избори, които сж дали въ резултатъ: 416.682 подадени гласа, отъ които само 48.267 за Работническата партия — или не повече отъ 11% отъ подаденитѣ гласове.

Т. Торбовъ (д): Започватъ да спадатъ.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Отгътук нататък се забелязва също, че гласоветъ на Работническата партия, особено напоследък, още повече почват да падатъ. Азъ ви давамъ тия цифри, за да подчертая моята основна мисль, че въ сжщностъ болшевизмътъ, на който бѣха представители явни и тайни комунисти, е турнатъ въ рамки и сега е въ доста ограничени размѣри.

Той си позволи да влѣзе тамъ, където не трѣбва да влѣзе. Той направи тия опити, обаче тѣ ще му струватъ много скъпо. И азъ съмъ убеденъ, че мѣрките, които взема властътъ, за да парира влиянието на подобни опити, ще дадатъ още по-благоприятни резултати, и ние ще имаме щастieto да видимъ още повече обезвреденъ този комунизъмъ, за да навлиза тамъ, където не му е мѣстото — било въ казарми, било въ училища.

Въ това отношение нашето управление има успѣхи. И всички ония, които сж за предпазването на държавата отъ зловериднитѣ елементи, съ охота трѣбва да признаятъ успѣха на днешното управление.

Но противъ насъ се инсинуира, че ние сме били противъ националистическата младежъ. Ето сжщо така една инсинуация, която азъ искамъ да отблъсна. Никой не е противъ националистическата младежъ, никой не е противъ национализма като идея. Ние всички сме българи и не можемъ да се отречемъ отъ нашето потекло, отъ нашата националностъ. Ние не можемъ да не се радваме, когато виждаме една младежъ, която се възпитавана национално, въ истински смисълъ на думата, за да служи добре, съ патриотизъмъ, на целитъ на българския народъ. Националната младежъ може да бѣде въ една партия, въ втора партия, въ трета партия, въ много партии. Национална младежъ — това не значи, че тя ще бѣде само въ една партия — да кажемъ, въ това и това движение, или, напимѣръ, въ партията на националъ-либералитѣ, защото сж националъ-либерали — тя ще бѣде и въ Земледѣлския съюзъ, тя ще бѣде и въ другитѣ партии, които могатъ да прибератъ хора на истинската национална идея.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Но днесъ земледѣлската младежъ е въ единенъ фронтъ съ комунисти и социалдемократи.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Но г. Апостоловъ пакъ се обажда. Той вчера отъ трибуната отправи къмъ правителството обвинението, че сме били българската национална младежъ. Каква младежъ сме били?

Министър В. Димовъ: Това е провокация.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Ние никаква младежъ не сме били. Напротивъ, ние искаме младежътъ да си остане младежъ, съ нейния идеализъмъ, да не се мѣси въ калнитѣ партизански борби. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Нека тя остане вънъ отъ тия борби. Нѣма защо тя да командува участъта. Нѣма защо тя да диктува на държавната властъ. Нѣма защо тя да прави манифестации по улицитѣ противъ интереситѣ на държавата. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Тя трѣбва да разбере, че е преди всичко една младежъ съ достоинство, съ съзнание, че е истински национална. Следователно, тя ще трѣбва да слуша онѣзи, които ще говорятъ отъ името на нацията, отъ името на държавата и които знаятъ много по-добре какви сж държавнитѣ интереси. Нѣма защо да се насѣсква, че земледѣлцитѣ били противъ тая младежъ, че демократитѣ били противъ тая младежъ и да се мисли, че понеже ние осъдихме една подобна манифестация съ плакарди, които нѣмаше абсолютно никаква нужда да бѣдатъ изнасяни на едно културно тържество, каквото бѣше това на „Св. Кирилъ и Методий“, че ние сме противъ младежътъ. Не — ние сме истинскитѣ доброжелатели и приятели на младежътъ, а ония сж нейнитѣ зложелатели. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Младежътъ трѣбва да бѣде възпитана да знае и, като младо и подрастващо поколѣние, да пази интереситѣ на държавата. Това тя трѣбва още сега да чувствува. Каква нужда има отъ манифестации, за които българската държавна властъ чувствува известна недоволностъ? Има ли нужда отъ това? Може да иматъ нужда отъ такива манифестации хора, които искатъ да правятъ мѣжнотии на държавата. Азъ не искамъ да кажа, че намѣренитѣ на тѣзи, които сж решили тия манифестации, които сж били инициатори, сж били злоумишлени. Понѣкога акции най-добросъвестни, извършени отъ най-голѣми патриоти и идеалисти, могатъ въ конкретенъ случай да бѣдатъ много пакостни. Нѣкой път човѣкъ може да е най-добросъвестенъ и пакъ да прави голѣма грѣшка. Азъ претендирамъ да казваме самата истина на младежитѣ — особено на тия младежи, които ние всички, по-старитѣ, обичаме като бѣдшето на страната. Ние, обаче, държимъ да имъ казваме истината

и тѣ да знаятъ и съзнаятъ, че въ своята голѣма добросъвестностъ може да направятъ голѣма грѣшка и пакостъ. България доста е патила отъ безразсѣдни акции.

Ако ние сме дошли до това положение, въ което сме, то е затова, защото нашето минало отбелязва нашата голѣма безразсѣдностъ по отношение голѣмитѣ държавни интереси. Не всѣки пътъ оня, който си е далъ самъ патентъ, че говори за патриотизъмъ, действително има истински патриотизъмъ; не всѣки, който се бие въ гърдитѣ и препорѣчва известни акции, е истински патриотъ. Той може да е нѣкой път най-голѣмитѣ злосторникъ на своето отечество, особено когато не преценява правилно моментитѣ, нито държи смѣтка за истинскитѣ държавни интереси.

Нашата властъ, г. г. народни представители, желае миръ, редъ, спокойствие въ страната. Никакъвъ другъ идеалъ нѣмаме. На законнитѣ аспирации ние желаемъ да дадемъ всичката подкрепа; на всички лоялни граждани даваме пълното си съдействие. Партизанство не желаемъ да правимъ. Тамъ, гдето има партизанство, то трѣбва да бѣде отстранено и ние сме тукъ, за да помагаме да го отстраняваме, дотолкова, доколкото то може да бѣде отстранено. Ние не отричаме основнитѣ принципи на управлението. Това е преди всичко изборнитѣ моментъ, изборното право на българския народъ. Българскиятъ народъ се управлява съ изборно право — нашата конституция го е осветила. И този, който прави смѣтка за българското държавно управление, трѣбва да прави смѣтка за оня, който държи въ рѣцетѣ си общото избирателно право въ нашата страна. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Всички тия, които не правятъ смѣтка за това, иматъ планове, които могатъ да докарватъ голѣми сътресения. Ако дойдатъ извънредни времена, за да се приложатъ извънредни сръдства и мѣрки, народното управление ще може съ още по-голѣма компетентностъ да приложи тия сръдства и мѣрки.

Отъ мнозинството: Браво!

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Но това ще стане отъ името и за спасението на българския народъ. Не сж, обаче, самозванитѣ хора, които си въобразяватъ, че много добре познаватъ държавнитѣ моменти, които ще дадатъ рецепта за това; тѣ често пакъ даватъ погрѣшни рецепти, които и въ миналото сж дали своитѣ лоши резултати.

Азъ свършвамъ, г. г. народни представители, моитѣ обяснения по бюджетопроекта на Министерството на вътрешнитѣ работи. Смѣтамъ, че той за малка, бедна България въ днешно време, при доста усложнени условия, е нагоденъ да отговори на нуждитѣ. Той ще бѣде, обаче, годенъ да отговори на нуждитѣ при общо съдействие отъ цѣлото гражданство, отъ цѣлото общество. Защото полицията и администрацията сж братя на обществото; тѣ не сж неговъ врагъ, тѣ сж истински братя на обществото. Полицията е носителъ на една свещена, благородна длъжностъ. Предъ единъ полицай, който пада при изпълнение на службата си, трѣбва всѣки да сваля шапка, макаръ тоя полицай да е билъ най-долниятъ чинъ. Азъ съ чувство на признателностъ за изпълненъ дългъ съмъ ималъ случай — не дай, Боже, да имамъ повече такива случаи — да присъствувамъ на погребението на стражари и съмъ чувствувалъ нужда да отдамъ почитъ на голѣмия националенъ герой, който е падналъ при изпълнението на своята служба. Този, който знае да пада въ изпълнение на своята служба, като пази народъ, държава, имота и честта на гражданитѣ и законитѣ на страната, заслужава всичката похвала и всичкото поощрение. Нашиятъ бюджетъ разчита на една такава служба.

Като се надѣваме, че ще намѣримъ подкрепа у всички отгоре до долу, въ цѣлото общество, надѣвамъ се, че и всички служители ще продължатъ длѣлото на администрацията и на полицията — длѣло, отъ което трѣбва да има само добри резултати за българския народъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ главнието на бюджетопроекта за разходитѣ по Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве (Администрация и полиция) за 1933/1934 финансова година, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Министерство на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Отдѣлъ I.

Администрация и полиция.

Глава I.

Личенъ съставъ“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 75)

Въ объяснителната таблица по този параграфъ комисията направи следните измѣнения:

На стр. 10, въ „Отдѣление криминално“, вмѣсто „Разсилни (прислужници)“, става: „Прислужници“ — думата „разсилни“ се зачерква.

На същата страница въ „Отдѣление за административната полиция“, вмѣсто „Чиновникъ по превозните сѣдства“, става: „Завеждащъ превозните сѣдства“.

На стр. 12, въ „Глава VI“, безотчетните на началниците на бюрата и финансовите провѣрители отъ 600 л. годишно едному — както погрѣшно е отпечатано — се увеличаватъ на 6.000 л. годишно едному.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 1, заедно съ измѣненіята, докладвани отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Глава II.

Централно управление.

Веществени разходи“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 3 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 4 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 5 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 6 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Глава III.

Управление на окръжитъ и столицата.

Веществени разходи“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 7 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 8 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 9 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 10 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Глава IV.

Възнаграждения, награди, помощи и обезщетения“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 11 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 12 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 13 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 14 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 15 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 16 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 17 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 18 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 19 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Глава V.

Общи веществени и разни разходи“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 20 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 21 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 22 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 30 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 31 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 32 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 33 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 34 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 35 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 36 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 37 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 38 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 39 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 40 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 41 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 42 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 43 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 44 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 45 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете глава VI, § 46 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете: „Глава VII“, § 47 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете § 48 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Всичко кредитъ за администрацията и полицията — 247.748.000 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ точка първа, буква в, отъ дневния редъ — второ четене бюджетопроекта на Министерството на финанситъ.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т Ъ“)
за разходитъ по Министерството на финанситъ за 1933/1934 финансова година“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Владимиръ Молловъ.

В. Молловъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Азъ бихъ искалъ да обърна вашето внимание върху нѣколко общи въпроси, които се намиратъ въ връзка съ дейността на Министерството на финанситъ, но които засѣгатъ, мога да кажа, редъ институти въ нашата страна, засѣгатъ политиката на държавата въ финансово и стопанско положение.

*) За текста на бюджетопроекта вж. Т. I, № 75.

По тѣзи общи въпроси азъ желяехъ да говоря при общитѣ дебати по бюджета на държавата за 1933/1934 финансова година. Нѣмахъ тази възможность. И сега по нѣкои отъ тѣхъ искамъ да изкажа моята загриженостъ и мое мнѣние за онова, което може да настѣпи въ едно непродължително време.

Първиятъ въпросъ, който се намира въ прѣка връзка съ дейността на Министерството на финанситѣ, е въпросътъ за данъчната политика, която се води — данъчна политика, която не е проявена въ отдѣлнитѣ постановления на бюджета на Министерството на финанситѣ, но която се проявява въ връзка съ него въ постановленията въ закона за бюджета — по отдѣлнитѣ постановления на който сѣщо така, по всѣка вѣроятность, ще има дебати и въ бюджетарната комисия, и тукъ, въ пленума — а освенъ това, намира се въ връзка и съ онова законодателство, което досега ние сме имали възможность да разгледаме, по което Народното събрание е изслушало представителитѣ на отдѣлнитѣ групи и което днесъ се провежда — което се провежда и чрезъ закона за бюджета на държавата.

Безспорно е, че днесъ ние се намираме въ една тежка стопанска криза, която главно се дължи на извънредно голѣмото — почти на $\frac{2}{3}$ — спадане ценитѣ на земеделскитѣ произведения у насъ и свързаното съ това извънредно голѣмо намаление — не само количествено, но главно по стойность — на нашия износъ. Първата задача, следователно, на държавната властъ при това положение е да се стреми — при възможноститѣ, съ които тя разполага — къмъ едно изравняване, къмъ едно смекчаване на сѣществувашото грамадно несѣответствие между ценитѣ на земеделскитѣ произведения — следователно, на платежоспособността главно на нашия селянинъ, — и ценитѣ на индустриалнитѣ произведения. Този стремежъ трѣбва да се проявява и въ данъчната политика на държавата. Съ други думи, въ време на криза несъмнено е, че трѣбва колкото е възможно по-малко да се засѣга потребителната, консомативната сила на населението.

А ако това е така, при нуждата, която има днесъ държавата отъ повече приходи, тя ще трѣбва да нагодява и данъчната си система по начинъ такъвъ, щото да облекчава онѣзи слоеве, онѣзи сѣрди отъ населението, които не могатъ да понасятъ единъ увеличенъ данѣкъ, но сѣщевременно да не засѣга и консомацията, която интересува въобще цѣлия народъ. Защото, ако по единъ начинъ, по единия пѣтъ ние дойдемъ до намаление на облаганията, а търсимъ увеличението на постѣпленията изключително отъ такива облагания, които се отразяватъ посредствено или непосредствено върху консомацията, ясно виждате, че ще се дойде постепенно до едно намаление въ употребяването на известни предмети; а като се дойде до това намаление, то ще се отрази върху постѣпленията на сѣкровището. Но ще се отрази и другояче: то ще се отрази и върху самото стопанство, ще се отрази върху пазара, ще се отрази и върху възможността на известни части отъ населението да иматъ прехрана, да иматъ препитание, ще се изрази въ безработица.

По даннитѣ, съ които разполагатъ „Обществениѣ осигуровки“, безработицата у насъ не е твърде тежка. Но ако вие обърнете внимание върху разни явления на нашия общественъ животъ, специално търсенето на най-дребни служби, на невъзможността на много хора да намерятъ какво и да е препитание, безъ да иматъ възможность да получаватъ помощъ отъ фонда „Обществени осигуровки“, вие ще се убедите, че действително сѣществуватъ една много голѣма криза — сѣществуватъ невъзможность за населението да се снабдява съ сѣрства за прехрана. Това се отразява, отъ друга страна, върху самия пазаръ. А като прибавите къмъ туй намалената платежоспособность на населението, ще видите постепенното замиране на възможноститѣ, които сѣ сѣществували по-рано на пазара, а отъ тамъ и засилването на кризата — засилване на кризата въ общостопанско отношение, засилване кризата и по отношение на държавнитѣ финанси.

Ако всичко това е така и ако въ време на криза, когато държавното сѣкровище има нужда отъ голѣми сѣрства, то ще трѣбва да бѣде особено внимателно въ избирането начинитѣ на облагане, трѣбва да кажа, че азъ не мога съ едно голѣмо спокойствие да оценявамъ онѣзи изгледи, които представлява приходниятъ бюджетъ на държавата сега. Неговото уравновесяване се дължи на едни очаквани постѣпления отъ такси, установени отъ закона за усилване на държавнитѣ приходи, въ размѣръ на 300 милиона лева. Министърътъ на финанситѣ разчита да постѣпятъ повече отъ 300 милиона лева. Въ всѣки случай, разчитайки на тѣзи постѣпления отъ този законъ, който засѣга прѣко или косвено консомацията, може би за този бюджетъ г. министърътъ на финанситѣ да получи изве-

стни резултати. Азъ не мога да отрека възможността да се засилятъ въ такъвъ приблизително размѣръ постѣпленията — може би не толкова, колкото се очаква — но тия такси несъмнено ще се отразятъ върху консомацията на предметитѣ, които сѣ обложени; а това въ най-близко бъдеще ще се отрази въ намаление на постѣпленията.

Не желяя да бѣда въ тая областъ лошъ пророкъ, обаче оплакванията, които непрекъснато и постоянно идатъ отъ всички сѣрди — разбира се, сѣрди, които сѣ засегнати, които сѣ въ връзка съ онѣзи, които консомиратъ подобни предмети — показва, че е създаденъ известенъ смутъ, който не може да не се отрази върху стопанството, който ще се отрази върху самата финансова администрация. Начинитѣ, по които финансовата администрация действа, сѣ установени, опредѣлени; тѣ не могатъ да бѣдатъ така отъ леко, съ единъ законъ, правилникъ или наредба измѣнени; не могатъ да бѣдатъ сѣщо така промѣнени известни нрави, обичаи, които сѣществуватъ отдавна, психология, която сѣществуватъ отдавна и която се проявява не само въ финансовото ведомство, но която се проявява изобщо въ всички администрации у насъ. И, следователно, ние въ тая областъ не бихме могли да разчитаме на едно внезапно, на едно бързо подобрене. Азъ считамъ, че данъчната политика, така както се провежда, не може да даде за по-дълго време нѣкакви резултати и ще се отрази пакостно върху стопанството, което и безъ това се намира въ тежка криза.

Къмъ това трѣбва да прибавя, че положението на държавното сѣкровище изисква, щото то да може да разполага частъ по-скоро съ повече сѣрства, следователно, съ повече платежни сѣрства; не само да има постѣпления на данѣци, но и сѣкровището да бѣде облекчено. Може би, сѣкровищното облекчение би се отразило тогава и въ друга областъ, и ние бихме имали известно изравнение; сѣкровището, обаче, ние сме твърде зле. Ние сме твърде зле главно поради това, че сѣществуватъ едно голѣмо закъснение въ плащанията, което се дължи на невъзможността на сѣкровището да посрѣща задѣлжения, а отъ друга страна, поради невъзможността на сѣкровището да разполага съ налични сѣрства. Биха ли могли сега тѣ да бѣдатъ добити чрезъ засилване приходитѣ на държавата? Безспорно, че държавата трѣбва да мисли и трѣбва да употреби всички сѣрства за установяване на едни поредовни, по-нормални, по-засилени приходи. Но, отъ друга страна, не се разрешава съ това сѣщиятъ въпросъ, което се вижда, когато ние изучаваме възможноститѣ на държавата въ сѣкровищно отношение. И ако сѣкровището е така затруднено, тогава то трѣбва да търси други начини и, може би, това ще застави и финансовата, данъчната политика на държавата да бѣде отправена въ други посоки.

Ние досега се движимъ въ едни начертани, съ известни отклонения, линии. Досега обикновено Народното събрание критикуваше бюджетитѣ затуй, че прѣжитѣ данѣци сѣ слабо изразени и че всичкитѣ приходи на държавата изхождатъ отъ косвенитѣ данѣци. Тази тенденция сега се подчертана още повече. Прѣжитѣ данѣци сѣ намалени; косвенитѣ, макаръ че увеличаване нѣматъ, въ всѣки случай сѣ засилени чрезъ тѣзи установени такси и се очаква да постѣпятъ повече. Това не е една особена черта само на нашия бюджетъ или на нашето законодателство. И другитѣ държави въ днешно време обръщатъ по-голѣмо внимание върху косвенитѣ облагания, защото считатъ, че по-леко се събиратъ отколкото прѣжитѣ данѣци, които веднага могатъ да бѣдатъ изчислени, но които именно заради това въ държави финансово уредени, като Англия, се предпочитатъ. Но само Англия е запазила, може би, това съотношение между прѣки и косвени данѣци. У насъ тенденцията за засилване на косвенитѣ данѣци се очертава все повече и повече и освенъ данѣцитѣ върху приходитѣ, които сѣщо така бѣха промѣнявани и които по всѣка вѣроятность въ скоро време ще бѣдатъ подложени на нова преоценка и ще се уредятъ съ закона — поне така разбирамъ азъ отъ разискванията, които станаха въ комисията по Министерството на финанситѣ при разглеждане законопроекта за измѣнение закона за данѣка върху приходитѣ — и, следователно, на нова смѣтка ще можемъ и да видимъ какви сѣ резултатитѣ отъ тия облагания. За мене е важно да изтъкна сега, че се засилва косвеното облагане и че чрезъ това косвено облагане, може би, за първата година да се получи резултатъ, но понеже то е много тежко, то ще се отрази върху консомацията и въ последствие ще се отрази върху постѣпленията на държавата, които ще намалятъ. Сѣщо тѣй ние не можемъ да очакваме засилване на постѣпленията отъ мита. Тѣхнитѣ размѣръ се поддържа вследствие на новитѣ адвалорни мита. Ако вземемъ подъ внимание непрекъснатото намаляване на вноса, струва ми се, че то не може да се не изрази въ едно намаление на приходитѣ отъ митницитѣ;

следователно, и тамъ ще има едно слабо перо, което ще тежи върху бъдещитъ постъпления въ бюджета, което ще тежи и върху задълженията на съкровището.

Въ връзка съ туй, г. г. народни представители, ние ще тръбва да минемъ къмъ другия въпросъ. Азъ ви казахъ, какво е отражението на консомативнитъ данъци върху стопанството. Сега тръбва да видимъ положението на самото стопанство, доколкото това е възможно въ рамките на тоя бюджетъ. Положението се очертава ясно отъ всички, нѣма защо да се спирамъ върху отдѣлнитъ моменти. Всички по-обективни наблюдатели сѣ подчертали и подчертаватъ, че тежкото положение се дължи главно на намаление платежната способностъ на населението, особено въ земледѣлскитъ държави, на земледѣлското население. Ако това е така, ясно е, че това население не може да изплаща своитъ данъци и, при намалената платежна способностъ, онѣзи предмети, които се считатъ като предмети на едно общо употребление, не могатъ да заскѣпватъ, защото ако заскѣпватъ, тогава се явява ограничение на консомативия. И въ тѣзи обиколки, които съмъ правилъ въ последно време, хората ми казватъ, че селата не употребяватъ вечерно време лампи, или употребяватъ такива за едно съвършено кжсо време, даже си лѣгатъ на тъмно.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Фактъ е, вечерятъ на свѣтло.

В. Молловъ (д. сг): Именно заради туй азъ казвамъ, че системата, която се въвежда, въ края на краищата ще се отрази въ намаление на консомативия, а намалението на консомативия, отъ друга страна, ще се отрази върху постъпленията по бюджета на държавата и, следователно, нѣма да помогне за премахване възможнитъ дефицити, които и въ бъдеще не сѣ изключени, колкото и днесъ бюджетътъ да се представя цифрено уравновесенъ.

Какъ би могло да се помогне на стопанството? Ето въпросътъ, който тръбва да ни занимава всички. По кой пътъ тръбва да вървимъ? Тукъ се развиха вчера и завчера дебати по бюджета на Министерството на търговията, които засегнаха индустриалната политика. Утре, или по-късно, ние ще разискваме по бюджета на Министерството на земледѣлството и, следователно, ще тръбва да видимъ, каква е пѣкъ политиката по отношение на земледѣлството, която се следва отъ днешното правителство. По отношение на индустрията ние имаме редъ постановления. Може би, право е, че отъ всички обекти за облагане, приходитъ на индустрията бѣха такива, които можахъ и тръбваше да бждатъ обложени. Въпросътъ бѣше само въ начина, въ системата на облагането: дали това тръбва да стане по пѣтя чрезъ облагане на приходитъ или тръбва да стане по пѣтя, който ние отбелязахме въ последния законъ въ засилване приходитъ на държавата.

Въ всѣки случай, безъ да влизамъ въ известни подробности, фактъ е, че вследствие политиката, която следваше държавата, нашата индустрия се закрепи и засили. Ние имаме една индустрия, която постепенно се разширява, която все повече и повече се засилва, която получава по-голямъ капацитетъ. Тя, обаче, остана изключително въ мѣстни граници. И опититъ, които сѣ правени въ тази областъ, да излѣзе тя навънъ, не сѣ дали още никакви чувствителни резултати. Тѣзи опити, които ние правихме — постоянно се говори по въпроса за захаръта — при съществуващитъ вътрешни цени на захаръта, целѣха да подпомогнемъ износа на захаръ на чуждия пазаръ. Отначало обещавахъ известни резултати. Нашата захаръ отиде до Египетъ, отиде до Цариградъ, отиде до Пирея, защото на други мѣста на западъ ние не можехме да конкурираме. Обаче тя срещна въ последно време — 1931 г. — една извънредно тежка конкуренция отъ страна на съветската захаръ, вследствие на това, че тамъ нѣма едно стопанско оценяване на производствената стойностъ на захаръта. Нашата захаръ срещна на цариградския пазаръ една цена между 4 и 5 л. Ясно е, че не можеше при производственитъ разноси тукъ, у насъ, при тази цена на тонъ цвекло у насъ, да конкурираме. Но задачата бѣше: на тази наша захарна индустрия, която е напълно установена у насъ; която, освенъ това, се намира въ една непосредствена връзка съ земледѣлското производство, да ѝ дадемъ възможностъ да изнася, което пѣкъ, отъ друга страна, щѣше да се изрази въ внасянето на известни количества дивизи. Това бѣше целта, която се преследваше, това бѣше и разумътъ на оная спогодба, която се постигна презъ 1930/1931 г. съ захарнитъ фабрики. Може би, захаръта да не бѣше така тежко обложена, сега облагането е двойно, но целта бѣше тази. Действително, сега, при двойното облагане, акцизътъ ще се върне пакъ на онѣзи, които изнасятъ. Обаче не зная, какъ е била направена сега калку-

ляцията на разноситъ, които иматъ захарнитъ фабрики; сѣщитъ органи, които я правятъ сега, сѣ я правили и тогава; и тогава не сѣ я правили политическитъ или партиянитъ представители, тя винаги е правена отъ чиновницитъ, които сѣ, съ известни малки промѣни, сѣщитъ и днесъ. Това бѣше за захаръта.

Ние имаме интересъ да изнасяме не само земледѣлски произведения, но да изнасяме и индустриални произведения. Азъ нѣма да защитавамъ и нѣма да изтъквамъ онова, което въ всѣко едно управление може да се посочи като едно непредвиждане по отношение на една определена индустрия, обаче общата политика бѣше: създаване условия за развитие на нашата индустрия. И това действително се постигна. Сѣщо така нѣма да отречемъ, че могатъ да ставатъ известни корекции. Напр., нѣма защо ние да забравяме усилията, които бѣха направени въ областта на земледѣлското производство, за развитието на лена, на конопа, които усилия не сѣ отъ 1½—2 години, а се простиратъ отъ преди 10 години, но които не могатъ веднага да се изразятъ въ единъ определенъ резултатъ. Докато нѣма достатъчно количество наши сурови материали, естествено е, че индустрията, която преработва тѣзи сурови материали, не можеше да се задължи да ги внася съ мито или да се забрани вносьтъ на чужди материали, щомъ тази индустрия има възможностъ на развитие и съществуване у насъ. И азъ зная непрекъснатата борба, която се водѣше и се води, може би, до днешенъ между мѣстнитъ фабрики на така нареченитъ харари и чулчета и чуждитъ. Тютюневитъ експортѣри, които винаги твърдѣха, че мѣстното производство не е достатъчно обработено или е по-тежко, отколкото тръбва, и не отговаря на онния условия, които се изискватъ отъ странство за износъ на нашитъ тютюни. При това положение, несъмнено е, че министърътъ на финанситъ допушаше, и сега допуша, стига да има износъ на тютюнъ, внасянето на чужди харари и чулчета. Не само това, но и продължи сроковетъ за новоизнасянето на внасенитъ харари и чулчета, както това стана на 2—3 пѣти въ последно време. Това не значи пѣкъ, че нашата фабрикация не тръбва да се поощрява да употребява мѣстни материали или да употребява, може би, нѣкои допълнителни материали. Па, най-сетне, даже ако тя би употребявала чужди материали, стига тѣ да иматъ пласментъ въ страната, защо да не ги употребява?

Д. Дрънски (д): По-скѣпъ излиза артикулътъ.

В. Молловъ (д. сг): Това зависи, г. Дрънски, отъ оная гъвкавостъ, съ която Министерството на търговията и Министерството на финанситъ ще определятъ митата. Когато една индустрия е вече стѣпила на краката си, тогава нейното подкрепяне изкуствено, чрезъ митата, е неоправдано. Тогава тръбва ние да съобразимъ само едно: при девизното положение, въ което се намираме, по какъвъ начинъ ще изнесемъ повече дивизи въ странство, да направимъ едно сравнение и да видимъ, кое би било по-полезно: една политика на налагане по-високи мита, на недопушане на чужди сурови материали, или пѣкъ допускане на чужди сурови материали, а недопускане на чужди готови произведения отъ странство. Това е единъ въпросъ на смѣтка; това е единъ въпросъ на приспособяване, за който нѣма какво да говоримъ много.

Споредъ менъ, като оставимъ настрана нѣколко индустрии, които биха могли да се нарекатъ изкуствено създадени — не сѣ много — нашата индустрия не можемъ да я наречемъ паразитна, както често пѣти се употребява този терминъ. Защото, г-да, има държави, които нѣматъ никакви сурови материали, внасятъ ги отъ вънъ. Ако вземете, напр., памучната индустрия, ако вземете нѣкои други индустрии, вие ще се увѣрите, че редъ държави нѣматъ индустрия, която да обработва свои собствени сурови материали. Ако това е така, споредъ менъ, нашата индустриална политика не следваше да създаде по-мѣжни условия за съществуването на индустрията у насъ. А такива сега сѣ създадени. Азъ съмъ говорилъ съ много представители на отдѣлнитъ индустрии, които казватъ, че още дълго време не ще могатъ да продължаватъ, което не знаямъ, дали ще го осъществятъ. Нѣкои ще прекратятъ работата, може би, поради това, че нѣматъ сурови материали; други пѣкъ ще ограничатъ фабрикацията. Нашата индустриална политика би следвало, вмѣсто да създава мѣжнотии въ единъ периодъ на криза, да спомогне, щото нашитъ индустриални произведения по-скоро да намѣрятъ външенъ пазаръ. Отъ начало се говорѣше, че ще потърсятъ пазаръ въ Съветска Русия. Ако могатъ нашитъ текстилни произведения да отидатъ тамъ, то ще бжде голѣмъ успѣхъ за нашата индустрия. Ако ние

можемъ да отидемъ къмъ турския пазаръ или къмъ египетския пазаръ или където и да бжде — азъ тукъ нѣма защо да се простирамъ върху така слушани и може би, неощапявани отъ менъ възможности — толкозъ по-добре. И ако села една Гърция, която има по-малка индустрия отъ нашата, която още не е напреднала, нарочно я създава съ една специална задача, да отива на външните пазари, толкова повече ние трѣбва да имаме тази политика и не бива съ нашитѣ данъчни закони — освенъ, разбира се, тамъ, където нѣма никаква справедливост или където има избѣгване отъ данъци — изкуствено да създаваме мъжнотии, които впоследствие да се отразятъ много тежко върху нашето стопанство. Тѣ ще се отразятъ, г. г. народни представители, заради това, защото ние, главно съ нашитѣ земеделѣски произведения, вече се намираме на мъртва точка. Благодарение на тази политика, която се следваше презъ последнитѣ осемъ години, земленото, зърненото производство е увеличено два пѣти. Благодарение на това увеличение два пѣти на зърненото производство, можахме ние, въ последнитѣ години, намалението въ цената да изравнимъ съ количеството, което се изнасяше. Това е установено днесъ отъ статистическитѣ изследвания.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Върху единица площъ ли е удвоено количеството?

В. Молловъ (д. сг): Да, върху единица площъ.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Имате грѣшка, голѣма грѣшка.

Т. Торбовъ (д): Все сме къмъ 100 кгр. на декаръ.

В. Молловъ (д. сг): Вие по-добре знаете. Общо взето, азъ нѣмамъ изучаванията на статистическия семинаръ при Университета.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Ако е въпросъ за разширение на площта, която се засѣва, то е другъ въпросъ.

В. Молловъ (д. сг): Не размѣра на площта, а количеството. Ако то е увеличено 2 пѣти, площта не е увеличена два пѣти.

Х. Манасовъ (д): Нѣма нищо вѣрно!

В. Молловъ (д. сг): Вие ще проверите статистиката.

Д. Дрънски (д): Производството е увеличено 2 пѣти — цената падна на 4 л.

В. Молловъ (д. сг): Зная. Азъ казвамъ — до известна степенъ.

Сега ако това е така и ако, отъ друга страна, свѣтовното употребяване на зърненитѣ храни намалява когато ние имаме и друго производство, много по-голѣмо, въ океанскитѣ държави, ясно е, че нашето земеделѣско производство днесъ се намира въ завой, то трѣбва да премине къмъ другъ по-интензивенъ начинъ на обработване и къмъ използване на други култури. За тѣхъ нѣма да говоримъ, но, въ всѣки случай, трѣбва да премине. Додето премине, обаче — защото най-мъчно се приспособява земеделѣското производство къмъ новитѣ нужди — ние не можемъ да изоставимъ индустрията. Следователно, нашата политика трѣбва да бжде паралелна, за да можемъ да дадемъ прехрана на нашето население. Този въпросъ, за изхранването на нашето население, е най-важниятъ. За него трѣбва да се загрижимъ и ние, като общественици, но трѣбва всѣко правителство да вземе прижата, не само за туй, защото се засилва безработицата, но и поради това, че нормалната прехрана на населението не може да се поддържа така, както въ миналото, и, следователно, ще трѣбва да бждатъ употребени известни мѣрки. Какви сѣ тѣ — сега, въ този случай, нѣма защо да ги разискваме. Тѣ могатъ да бждатъ многобройни, тѣ могатъ да бждатъ отъ социаленъ характеръ, могатъ да бждатъ отъ хигиениченъ характеръ, могатъ и трѣбва да бждатъ и отъ чисто стопански характеръ. Но тоя е важниятъ въпросъ. И ако ние по него въ предстоящитѣ години не получимъ едно разрешение, едно облекчение, то всичкитѣ наши бюджетни усилия, всичкитѣ наши данъчни усилия нѣма да дадатъ резултатъ. Щомъ като ние не можемъ да повдигнемъ платежната способност на населението съ мѣроприятията, които ние ще предприемемъ и които и самото население ще гледа да въприеме, да се приспособи и т. н., ние не ще можемъ никакъ да разрешимъ онѣзи въпроси, които днесъ се слагатъ по бюджета — уравнивяване на бюджета, получаване на по-голѣми приходи и т. н. Това е, следователно, важното и съществено.

Въ тая областъ, по отношение на индустрията, азъ ви казахъ, не виждамъ поне въ данъчно отношение да има една системна политика.

По отношение на земеделѣието азъ още не съмъ чулъ какво е, но несъмнено ние виждаме каточели държавата нѣма нѣкакъвъ особенъ планъ, нѣма нѣкаква особена инициатива.

Т. Торбовъ (д): Отъ десетина години насамъ.

В. Молловъ (д. сг): Не отъ десетина години насамъ. Ако щете, отъ десетина години насамъ е имало много голѣма воля и желание да се работи. И за голѣмо съжаление, г. Торбовъ, това бѣха винаги агрономитѣ, които сѣ ни тласкали ту въ една посока, ту въ друга посока. За дълбоката оранъ агрономитѣ дадоха идея, за машинизма въ нашето земеделѣско стопанство пакъ агрономитѣ дадоха идея, за вършачкитѣ и пр. и пр. — сѣщо.

Т. Торбовъ (д): Активъ на министритѣ!

В. Молловъ (д. сг): Тѣй че недейте поне този въпросъ възбужда.

Т. Торбовъ (д): (Възразява нѣщо)

В. Молловъ (д. сг): Моля Ви се!

По отношение на данъчната политика, въ свръзка съ тая стопанска директива, доколкото тя може да бжде изразена въ досега възприеманото законодателство, планъ въ сѣщностъ нѣма. Г. министъръ-председателъ въ едно прекъсване каза: „Планъ нѣма защо да имаме, той се изразява въ закончетата и въ законитѣ, които ние тукъ представяме“. Много сѣ. Действително тѣ сѣ толкова, щото и въ данъчно отношение азъ се страхувамъ, дали въ предстоящитѣ дни, недѣли и месеци ние нѣма да се намѣримъ предъ ново положение. А пѣкъ трѣбва да ви кажа, че за стопанство, за индустрия — не толкозъ, може би, за земеделѣието и за търговия — най-голѣма важностъ има убеждението, че нѣма да има презъ известно време промѣни, които да объркатъ пакъ положението, което е стабилизирано до известна степенъ, които да премахнатъ всичкитѣ възможни калкулации и които по този начинъ ще създадатъ нови мъжнотии на стопанството. Ако досега ние имаме такива печални факти, които се отразяватъ върху кредита на държавата, върху довѣрието къмъ държавата и къмъ правителството — главно нѣкои промѣни, които станаха въ законодателството — то главно се дължи именно на туй, че нѣма сигурността, че нѣма убеждението, че има единъ окончателенъ законъ, който ще трае една година, две години, три години, за да може да бжде предвидено всичко въ близкото бждеще. И азъ въ този смисълъ разбирамъ изявленията на самото правителство, както сѣ изложени тѣ въ доклада на Финансовия комитетъ: че по отношение на кредита то ще внесе единъ общъ законъ, който окончателно ще уреди тая материя. Но би трѣбвало този законъ да се отнася не само до кредита, но и до други инициативи, които изхождатъ отъ Министерството на финанситѣ, и които внасятъ известни недоумения въ данъчно отношение.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя Н. Захариевъ)

Разбира се, данъчно ние не можемъ да спремъ на една точка. Обектитѣ се мѣняватъ, условията се мѣняватъ, обаче начинитѣ на облагането, промѣнитѣ на системитѣ на облагането, въвеждането на патентъ, а отъ патентъ да се дойде до абонаментъ, или пѣкъ отъ абонаментъ да се измѣни другояче — всичкитѣ тия промѣни, които станаха напоследѣкъ съ закона за засилване държавнитѣ приходи, се отразяватъ върху бждещото облагане. И колкото и да засилваме по качество персонала, който се занимава съ тия въпроси, ще му създадемъ извънредно голѣми затруднения и ще претрупаме Административния сѣдъ съ нови оплаквания; ще се отлага въ бждеще окончателното събиране на данъцитѣ, колкото и по законитѣ да се иска отъ оня, който се оплаква предъ Административния сѣдъ, да внесе предварително данъцитѣ си. Това влѣче следъ 2—3 години връщане на суми, които вече сѣ внесени на приходъ въ съкровището, а това отъ друга страна създава други неприятни послѣдствия, които сѣщо така би трѣбвало да бждатъ отбѣгнати.

Следователно, трѣбва въ това отношение да се въведе една стабилизация, която да внесе успокояване въ нашия стопански животъ и изобщо въ населението.

Следъ туй азъ преминавамъ, понеже и времето изтича, къмъ другъ единъ въпросъ, който е свързанъ съ въпроса за положението на нашето стопанство — къмъ въпроса за уреждането на вноса и износа въ връзка съ девизната

политика на Българската народна банка. От вестниците и от извещенията на министъра на финансите, днес въ в бюджектарната комисия, разбрах, че той е имал редъ конференции, отъ които е дошелъ до убеждението, че системата, която днес е въведена, нѣма да бѣде измѣнена, и не може да бѣде измѣнена. Азъ разбирамъ, че се отнася до монопола на търговията съ чужди платежни срѣдства, че не се отнася толкозъ до регулирането на самата търговия. Моето разбиране е следното. Българската народна банка има монополъ на търговията съ чужди платежни срѣдства. Тоя режимъ на монопола съществува отъ 1923 г., респ. отъ 1924 г. Той е билъ до известна степенъ облекчаванъ по съветитѣ на Финансовия комитетъ презъ годинитѣ 1927, 1928 и 1929 г., Впоследствие, когато дойде презъ 1929 г. едно голѣмо засилване на вноса и едно ограничаване на кредититѣ, които отпущаше Народната банка, и особено когато пѣкъ настѣпи кризата въ ценитѣ, тогава монополътъ се засили, както това ние го виждаме отъ година и половина, отъ две години насамъ, да се засилва и да става почти изключителенъ. Следователно, това е едно законно положение. Азъ разбирамъ, че упражнението на монополъ въ търговията съ девизи не може да не се отрази върху вноса и износа. Политиката въ това отношение трѣбва да бѣде покровителствуване износа, и — до известна степенъ, колкото е възможно — ограничаване вноса. Но ако искаме да имаме износъ, не можемъ окончателно да спираме вноса, защото въ сѣщность това е размѣна на стоки. Така че, за да имаме движение, за да имаме обмѣнъ на стоки, търговия, трѣбва да се движимъ по една система, по единъ методъ съ една опредѣлена политика въ това отношение.

Сега Народната банка, която има монопола на девизитѣ, иска да премахне съвършено всѣкакви други възможности за намиране девизи извънъ нея, но обикновено не успѣва. Черната борса, както се казва, продължава да съществува. Четемъ изъ вестниците, че полицията арестувала тогозъ, арестувала оногозъ, че имало заведени девизни дѣла. Това показва, че има такава борса. Следователно, първата целъ е, банката да има изключително монопола на девизитѣ. Заедно съ преследването тая целъ, банката, несъмнено, ще влияе и върху вноса и износа, специално върху вноса. Обаче натоварена ли е тя самата да изпълнява тия функции? — Тукъ трѣбва да отбележа, че азъ имамъ довѣрие къмъ Народната банка, познавамъ управляващия персоналъ, който добросъвестно търси да изпълни онѣзи тежки задачи, които му сѣ възложени отъ законодателя. Но питамъ: специално, по законъ, сама Народната банка може ли, въ състояние ли е да изпълнява тѣзи функции при най-добрата воля? Ами че това значи регулиране на цѣлния търговско-стопански животъ на държавата — не въ кредитно или въ девизно отношение, а по отношение на самата негова сѣщность! И тукъ сега трѣбва да кажа, г-да, че има известни недоумения, които се изнесоха въ печата и се опровергаха. Примѣрно, твърдятъ — азъ не мога да имамъ такива статистически данни, но увѣряватъ, че е проверено напълно по статистиката — че вносътъ, напр., на бои презъ миналата, 1932 г., въ която контингентътъ е 50% отъ тоя презъ 1931 г., надминава вноса презъ 1931 г. Годината 1932 г. била се отличила съ по-голѣмъ вносъ на машини — и това е една политика — въ разни индустриални заведения, а освенъ това, има и съвършено нови инсталации. Докато, отъ една страна, чрезъ нашата индустриална политика ограничаваме вноса съ адвалорно облагане на суровитѣ материали, отъ друга страна допускаме инвестиции въ машини на голѣми капитали. Азъ смѣтамъ, че въ това отношение като чели има известно несъгласие между едната и другата политика. Нѣмамъ окончателни, така да се каже, резултати, цифрови данни, защото е общъ параграфътъ въ митната тарифа, за да ви посоча какъ се е изразило едното и другото и да намѣримъ разликата.

Въ връзка съ този въпросъ, искамъ да се спра малко и на онѣзи операции, които ставатъ извънъ Народната банка и които приличатъ извънредно много на онова, което съществуваше едно време, презъ 1914—1915 г., въ Дирекцията на желѣзницитѣ. Тогава имаше търговия съ вагони, а сега има търговия съ контингенти. Твърдятъ хора, които сѣ имали възможностъ да наблюдаватъ това — поменаватъ имена, поменаватъ суми — че едно лице, което е получило контингентъ, има възможностъ да го препродаде на другитѣ. И тогава азъ се питамъ: дали всичко това не се отразява върху авторитета на Българската народна банка, която азъ бихъ желалъ да бѣде настрана отъ подобни положения? Защото тя е едно кредитно учреждение, една емисионна банка, и трѣбва да бѣде колкото е възможно по-далечъ отъ подобни операции и възможности, които се извършватъ навънъ, може би безъ нейно знание, сигурно безъ нейно одобрение.

Най-сетне, дължа да кажа, тукъ трѣбва да се изразява и политиката на самата държава. Несъмнено е, министърътъ на финансите има свой органъ, контролира, обаче смѣтамъ, че той не може да влиза въ подробноститѣ на самитѣ конкретни решения — дали на тогава е даденъ контингентъ, дали на оногава не е даденъ. Това той не може да знае, не е негова работа. Следователно, би трѣбвало по законодателенъ редъ да се създаде едно тѣло, единъ организъмъ, който да се занимава съ този въпросъ, състоящъ се отъ подготвени хора, представители на отдѣлнитѣ стопански съсловия, разбира се и на държавната властъ, а може да влѣзатъ и хора, които да контролиратъ, да следятъ по какъвъ начинъ се действува въ тая областъ. Това би трѣбвало да стане.

Примѣрно, трѣбва да ви кажа, че съществува недоумение, защо цената на петрола се е качила въ последно време, също и на газъола или на бензина. Това покачване не се дължи на новото облагане, но — твърдятъ известни хора — на това, че, при отказъ на контингентъ, въ сѣщность се е създадо едно положение на монополъ. Ако действително съществува такъвъ монополъ — казватъ, че го има акционерното дружество „Петролъ“, и азъ съмъ виждалъ покрай Народното събрание да минава камионъ съ нѣкакъвъ надписъ, който разнася тѣзи предмети, но дали е то, не зная — тогава азъ си задавамъ въпроса, който съмъ си задавалъ и по-рано: има другъ организъмъ, който може да монополизира търговията съ тѣзи предмети. Това е самата държава. Трѣбва да се направи смѣтка, да се види, дали е възможно или не е възможно, дали е удобно или не е удобно да се направи това. Въ всѣки случай, при наличността на законъ за картелитѣ, не бива да съществува монополъ на петрола. Въ връзка съ туй твърдятъ, че калкуляцията на петрола, който се внася въ страната отъ това дружество или отъ други, които го внасятъ, е по 1 л. на литъръ — въ такъвъ размѣръ се искатъ девизи за плащане на вноса — когато отъ Ромъния той е билъ калкулиранъ по 65 ст. на литъръ. Явява се, следователно, разлика отъ 35 ст. на литъръ, която въ девизно отношение е доста чувствителна. Пакъ ви казвамъ, че не съмъ проверявалъ лично тѣзи данни, защото нѣмамъ тази възможностъ.

Д. Дрънски (д): За контингентитѣ имате грѣшка. Вѣрно е, че не сте проверявали.

В. Молловъ (д. ст): И властта, съ която разполага министърътъ на финансите, трѣбва да бѣде насочена въ тая областъ. Азъ смѣтамъ, че всички възможни нареkania или грѣшки, които могатъ да бѣдатъ допустнати, биха били изобѣднати, ако този въпросъ, както казахъ, бѣде уреденъ законодателно.

Вѣрно е, че може би още за дълго време ние нѣма да имаме контингенти. Дали стопанската конференция, която се открива следъ нѣколко дни въ Лондонъ, ще даде общи решения, за всички страни, както се надѣватъ великитѣ държави, или нѣма да даде такива решения, то е другъ въпросъ, обаче цѣлото човѣчество върви въ тая посока — на ограничаване. И права бѣше тукъ бележката на г. министъра на финансите, че ограниченията сѣ станали всеобщи, въ всичкитѣ държави, такива, щото ние не бихме могли да ги отбѣгнемъ. Но има едно нѣщо, което трѣбва да искаме: безъ да ги отбѣгваме, да ги регулираме правно, да запазимъ правата и възможноститѣ на всѣкитѣ, а не чрезъ едно решение, което не може да бѣде проверено и което не зная дали може дори да отиде до Административния съдъ, да даваме възможностъ за разни разговори, за разни клюки или дори за известни злоупотребления извънъ или около това, което е свързано съ контингентитѣ.

Това е, което искахъ да кажа за тази политика. Тя е свързана съ общата девизна политика на държавата, която днесъ, естествено е, въ този пѣтъ не може да даде освенъ онова, което получаваме отъ нашия малъкъ износъ. Но и при този контингентъ, азъ смѣтамъ, че ние сме дошли до извънредно тежко положение. Задължеността ни къмъ странство въ девизи като чели е къмъ 1 и половина милиарда лева. Отъ даннитѣ, които имамъ отъ бюлетина на Българската народна банка, изглежда, че ангажментътъ е около 805 милиона лева непокрытъ, а като чели има още други ангажменти, които сѣ дошли по разни други пътища или поради вносъ на стоки въ кредитъ, който вносъ на кредитъ и въ миналото, па може би и сега, до известна степенъ е правилъ невъзможно, щото Българската народна банка въ всѣки моментъ да знае точно какви сѣ нейнитѣ ангажменти къмъ странство.

Ако това е така, ако има единъ ангажментъ отъ 1½ милиарда — ако е, казвамъ — ако цѣлнитѣ нашъ вносъ е къмъ 3 милиарда . . .

Нѣкой отъ мнозинството: По-положително кажете.

В. Моллов (д. сг): Нѣмамъ въ този моментъ точната цифра; г. министърътъ на финанситѣ може да я знае. Азъ казвамъ това, което приватно изчислявамъ. — . . . и ако цѣлятъ контингентъ, при единъ вносъ отъ 6 милиарда лева, намаленъ съ 50%, е 3 милиарда лева, тогава презъ предстоящата година ние ще имаме единъ вносъ за още 1½ милиарда. При една такава смѣтка, тогава и бюджетнитѣ предвиждания, и девизнитѣ предвиждания какъ ще се изразятъ? Ето голѣмиятъ въпросъ, който трѣбва да си зададемъ и на който азъ не знамъ дали съ нашитѣ собствени сръдства ние ще можемъ да дадемъ надлежния отговоръ при този износъ, който имаме и който по стойностъ толкова чувствително е намалѣлъ. Но положението не е таково само въ България. Германия днесъ се намира въ сѣщото положение. Следъ това, което е направила въ кредитно отношение стотици хиляди пѣти повече, отколкото ние, Германия пакъ изчерпва девизнитѣ си стокове, разполагаемитѣ девизи и конферира по този въпросъ съ своитѣ частни, не държавни, кредитори. Нейниятъ износъ сѣщо така е намалѣлъ, нейнитѣ постѣпления на девизи сѣщо сѣ намалѣли. Въ това положение се намиратъ почти всички държави. Банкрутството на държавитѣ е единъ общъ фактъ, пише известниятъ френски професоръ Жесъ. Съ изключение на Швейцария и Холандия, всички държави сѣ отrekli своитѣ подписи. Тогава? Тогава има само единъ начинъ за разрешение на въпроситѣ. Той е международниятъ начинъ. И тукъ сега трѣбва да добавя, че би трѣбвало въ предстоящитѣ дни, било въ бюджетната комисиия, било тукъ, въ пленума на Народното събрание, да ни се даде освѣтление за ония становища, които нашата делегация ще поддържа въ международната стопанска конференция въ Лондонъ. Ако ще трѣбва да търсимъ разрешение на девизната ни проблема на международна почва, бихме желали още отсега да бждемъ освѣтлени, защото се казва, че билъ готвенъ нѣкакъвъ мемоаръ. Не е въпросътъ само за нашето положение, което ни е известно отъ докладитѣ на Финансовия комитетъ, отъ изложениата на директора на държавнитѣ дългове, на министра на финанситѣ и отъ всички други изучавания, които сѣ правени въ това отношение. Въпросътъ е за исканията, които ще предявимъ тамъ, имаме ли ние въ това отношение едно разбиране или не?

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Часътъ е 8.

Министъръ С. Стефановъ: Предлагамъ да се продължи заседанието до приемането на бюджетопроекта.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

В. Моллов (д. сг): Иначе пакъ ще бждемъ въ сѣщото положение: вносътъ намалѣлъ къмъ 3 милиарда, износътъ сѣщо намалѣлъ чувствително, къмъ 2½ милиарда, и винаги ще имаме разлика между износа и вноса. Какво ще правимъ? Международно разрешение ще търсимъ. Ще трѣбва да търсимъ другъ начинъ, по който нашата монета да бжде стабилизирана. Фактически, законно тя е стабилизирана, но въ края на краищата, при едно подобно положение, тя не може да издържи. И тамъ е другото безпокойствие, което съществува въ нашата пияца, въ нашата държава — безпокойствие, което се отразява въ кредитно отношение, а така сѣщо и на цѣлото стопанство.

Г. г. народни представители! Нѣмамъ повече време да развивамъ този въпросъ, и затова ще приключа съ него, искайки отъ правителството да ни даде освѣтление.

Преди да свърша, искамъ да ви занимамъ и съ чисто реформения, устройствения въпросъ на Министерството на финанситѣ.

На първо мѣсто, виждаме, че съ бюджета се правятъ известни малки промѣни, по които се разисква днесъ въ бюджетарната комисиия. Азъ не знамъ дали съ тѣхъ ще могатъ да бждатъ постигнати ония резултати, които г. министърътъ на финанситѣ очаква. Той търси сѣщо да подобри персонала. Никой не може да има нищо противъ. Той иска да го стабилизира, за която целъ ще бждемъ сезирани и съ специаленъ законопроектъ. Сега се прави единъ опитъ въ това отношение за финансовата инспекция съ една забележка въ края на бюджета, но този въпросъ ще се уреди въ единъ законъ или въ закона за бюджета.

Тѣзи малки промѣни, които се правятъ съ бюджета, се състоятъ въ това, че се създава специална служба за контролъ по облагането и събирането на прѣжитѣ и ко-свенитѣ данѣци — по-рано имаше данѣчни ревизори — а така сѣщо въ известни окръжни данѣчни управления

акцизната служба се раздѣля отъ службата по прѣжитѣ данѣци — даватъ се известни начала, които не виждаме дали ще бждатъ развити и какъ ще бждатъ развити. Това би трѣбвало да бжде въпросъ на едно законодателство, за да можемъ да видимъ, дали очакванитѣ резултати въ тая областъ ще бждатъ постигнати. Азъ мисля, напр., че съ раздѣлянето на данѣчните управления на две части, ще се увеличи само персональтъ, безъ, може би, да се постигнатъ онѣзи цели, които г. министърътъ на финанситѣ преследва. Моятъ предшественикъ, г. Петъръ Тодоровъ, съедини службитѣ, създаде данѣчни управления, създаде дирекция на данѣцитѣ. Дирекцията на данѣцитѣ имаше единствена грижа да наблюдава опредѣлянето и събирането на данѣцитѣ. Тя бѣше специаленъ органъ, който постоянно ревизираше данѣчните управления. Сега се връщаме къмъ реформата отъ преди 1925 г. Системно, логически, както се развиватъ службитѣ у насъ, това ще доведе до раздѣление на данѣчните управления навсѣкжде.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ съмъ го отрекълъ въ моитѣ обяснения. Само въ известни центрове ще има такава, но като политика — не.

В. Моллов (д. сг): Логически ще дойдемъ дотамъ. Азъ знамъ каква е тенденцията на администраторитѣ и какъ се е развивалъ нашиятъ бюджетъ: отъ помощници началници къмъ началници на отдѣли; отъ началници на отдѣли къмъ директори; отъ директори къмъ главни директори. Ако проследите бюджетитѣ отъ 30 години насамъ, ще видите какъ системно се е увеличавалъ и усложнявалъ административниятъ персоналъ. Следователно, и тукъ тая тенденция ще я има. Може да се спре. Сега азъ не знамъ дали тѣкмо въ голѣмитѣ центрове тази реформа ще даде резултатъ, защото, ако акцизната властъ има да се бори нѣкъде съ контрабанда на тютюнъ, на спиртъ, на алкохолъ и т. н., то е именно въ малкитѣ центрове. Азъ виждамъ въ бюджета една тенденция за реформи и въ финансовата инспекция. Несъмнено, законътъ за финансовата инспекция е малко остарѣлъ. Трѣбва да кажа, че отъ 52 финансови инспектори, 35 сѣ смѣнени отъ днешното управление. Следователно, не е така, както тукъ се изразяваше уважаемиятъ г. министъръ-председател — че въ Финансовото министерство почти нѣмало уволнения. Има такива поне въ Финансовата инспекция. Сега, ако на мѣстото на уволненитѣ сѣ назначени хора съ цензъ, добре, но, струва ми се, че не сѣ всичкитѣ съ цензъ, споредъ забележката въ бюджета на министерството, ще се иска изпитъ отъ тѣхъ. Споредъ закона за финансовата инспекция, тѣ трѣбва да иматъ висше образование и служебенъ цензъ, и, следователно, ако го иматъ, нѣма защо да държатъ нѣкакъвъ изпитъ. Но изглежда, че тукъ има нѣщо, което не е точно така, както се казва. Азъ не мога да знамъ, не познавамъ новоназначенитѣ, но бивши финансови инспектори, които не искамъ да ги считамъ за обективни, защото сѣ уволнени, казватъ, че имало назначени лица, които съвършено не отговарятъ за тая длъжностъ, дори имало двама, които били обявявани въ несъстоятелност! Дали е вѣрно, или не, не знамъ. Казахъ ви, че източникътъ сѣ тия, които може би не искатъ да казватъ пълната истина. Въ всѣки случай имаше голѣма тревога въ цѣлия персоналъ на Финансовото министерство. Делегация отъ тѣхния съюзъ се е представявала нееднократно и предъ министра, и предъ другитѣ отговорни органи въ Финансовото министерство и ѣ било обещавано, че персональтъ нѣма да бжде засегнатъ, освенъ въ случаи, когато има подозрение за нѣкого. Азъ обръщамъ вниманието на г. министра на финанситѣ върху тоя въпросъ, въ връзка съ бждещото стабилизиране на финансовия персоналъ, по което ще има да говоримъ, когато се внесе тукъ специалниятъ законопроектъ. Той самиятъ, разбира се, има вече опитностъ. Имаше единъ софийски градски данѣчен началникъ, който е уволненъ отъ него основателно. Азъ бѣхъ предупредилъ, преди да бжде той назначенъ за данѣчен началникъ, защо е билъ уволненъ отъ друга служба по сѣщото ведомство, следъ което е билъ даденъ подъ сѣждъ, но сѣждътъ го е оправдалъ. При нашитѣ нрави и при нашата психология има много случаи, въ които заинтересуванитѣ лица обаждатъ на министра какво е станало, представятъ му доказателства, но на сѣждъ не излизатъ, защото не желаятъ да бждатъ тревожени, не ставатъ свидетели, не се явяватъ или отричатъ онова, което сѣ говорили. Ако азъ имамъ убеждението, че единъ служител действително е провиненъ — а може да има такива служители, и затова се говори и за данѣчни агенти, и за други и въ миналото, и сега, и въ бждеще ще се говори — какво ще правя азъ въ дисциплинарната

комисия, която не може да установи неговата вина? Въ такъв случай, въпреки убеждението си, че той е един негоден орган, аз ще тръбна да търпя неговата служба! Това е мъжнотията въ финансовото ведомство. И там е задачата: да се намери начин, по който министърът на финансите да може да държи един добър персонал, а не да се слага въпросът за виновността на едно или друго въ неотговорни комисии или да се правят разследвания, които няма да дадат онова успокоение, което би тръбвало да го има там. По дейността на служебните лица въ Министерството на финансите много се говори. Изнесоха се отделни случаи от наше време за необлагане въ течение на години, за несъбиране на данъци, за фирми, които съ изчезнали вече. И въ мое време имаше такива случаи. Аз знаех за едно лице — голъм тютюно-търговец, не българин, който се изсели от България — че бил обложен през 1919/1920 г. съ 187 милиона лева данък, който не е бил платен и впоследствие е бил ликвидиран, защото лицето се било изселило или къщата се преименувала и т. н. Министерството на финансите винаги се бореше съ злоупотребления, които ставаха при ония начини на облагане на комисионни начала тютюневите къщи. И още въ 1925 г. ние прибъгнахме към по-друга система на облагане — по известни външни признаци. Но какъ може Финансовото министерство, при съществуването на формални договори, да не облага според тия договори, а да търси нещо друго? Като ще търси да установи, че договорът не е истински, а е фиктивен, и не може да установи — тогава? Вследствие на тая политика пък на Финансовото министерство дойде друго едно положение, което, напр., въ Гърция е забранено, но у насъ съществува: най-големите купувачи на нашите тютюни се установиха сами въ България — австрийската режия, унгарската режия, полската режия, чехословашката режия; не знамъ дали не съществува и италианска режия —

Нъкой отъ мнозинството: Съществува

В. Молловъ (д. сг): . . . и купуват тютюни направо отъ производителя, на комисионни начала, и ги купуват на едни цени, които тукъ се определят, а какъ се калкулиратъ въ странство, не знаемъ! Това, безспорно, се отразява извънредно лошо върху девизните запаси въ Българската народна банка, защото нашите девизи идъха главно отъ износа на тютюн. И ако въ 1923 г. се намъриха 900 милиона лева девизи, то бже благодарение износа на тютюните презъ 1922 г., когато търговците реализираха голми печалби и представиха девизите си въ Българската народна банка.

Та, Министерството на финансите винаги се стреми за да улови онзи, който укрива данъка си и да намъри по-справедливи и по-ефикасни начини на облагане. Но може да се случи нъкога — както ви казахъ преди малко за единъ такъв случай въ 1920 г., каквито случаи има и въ по-ранни години — да не може да бже обложен нъкой, или да бже обложен не така, както би тръбвало. Както забелязахъ, при облагането министърът на финансите се намира въ едно особено положение. Той не е орган на облагането, а е орган на контролата. Той е административна юрисдикция, тамъ където законътъ му дава това право, а където не му дава това право, той може да обърне внимание на своите органи, върху това, че не съ постигнали правилно и, ако се установи, че съ постигнали неправилно, да ги уволни, а въ нъкои случаи и да ги даде подъ съдъ. Но той самъ няма право, пък, ще кажа, и не бива да се занимава изключително съ този въпрос — за облагането. Защо? Защото министърът на финансите е изразител на справедливостта. Безъ прокарването на една справедливост при облагането и събирането на данъците, справедливост, която да се основава на съществуващия законъ, ние не ще имаме спокойствие въ тая област. Облаганията ставатъ по единъ определенъ редъ и се завършватъ въ Административния съдъ следъ една-две-три години. Е добре, но въ тия една-две-три години могатъ да станатъ промъни, а администрацията не може да действа. Тя тръбва да даде възможност на всъки данъкоплатецъ, когато е неправилно обложенъ, да се отнесе до Административния съдъ. Властта, данъчниятъ началникъ, когато вижда, че единъ данъкоплатецъ неправилно е обложенъ, може да коригира онова, което е направено отъ първоначалната или контролната комисии или евентуално чрезъ държавната адвокатура да отнесе въпроса въ Административния съдъ.

Понеже се говори, че въ наше време имало голми закъснения въ облаганията, че били заварени толкова и толкова хиляди неразгледани декларации, нека кажа и нщо

друго. Да говоримъ ли, г. г. народни представители, за онзи, заварен отъ насъ. 250 хиляди декларации, които съществуваша въ 1924/1925 г. и които постепенно се ликвидираха? Да говоримъ ли за ония грамадни постановления по данъкъ „наследство“, който данъкъ после, съ специално измънение на закона, което азъ внесохъ, се промъни? Върно е едно, че въ 1931 г. декларациите се подадоха къмъ 31 мартъ, и понеже тогава имаше политическа криза, кабинетътъ излъзе въ оставка, дойдоха избори, стана промъна на правителството, тъ не бже разгледани въ тия два месеца, впоследствие се разгледаха. И сега сщо тъй се подаватъ декларации и то въ много повече видове. И колкото да е голъмъ персоналетъ, колкото да е, така да се каже, предаденъ на службата си, той не е въ състояние да се справи съ тази работа изъ цъла България. И по силата на нъщата има известно закъсняване въ облаганията, но не бива отъ това да се заключава за нъкаква система или за нъкакви злоупотребления. Достатъчно е да се проверятъ окръжните по Министерството на финансите, съ които непрекъснато е било обръщано вниманието на данъчните органи. Били съ назначавани даже специални данъчни органи. Както ви казахъ, непрекъснатите обиколки на директора на данъците по всичките данъчни управления показватъ ясно, че по съществуващите тогава закони облагането е вървело редовно и, въпреки другото стопанско положение, другата платежна способност, данъците въ сщностъ съ постигвали. Това показва, че данъчната администрация си е изпълнила задълженията, както не се съмнявамъ, че тя ще ги изпълни и въ бжде. Но тя тръбва да бже въодушевена отъ чувство на пълна обективност. Азъ съмъ следилъ много внимателно, щото данъчните органи при облагането да не правятъ разлика между партийна принадлежност и да не взематъ предъ видъ разни други съображения, които могатъ да се правятъ, особено на мѣстна почва, а да бждатъ съ вършено обективни. Гледалъ съмъ да отстранявамъ п всъкакъвъ начинъ партийните или партизански въздействия върху данъчната администрация, не само при назначаванията и уволняванията, но главно въ нейната специална функция по облагането. Смятамъ, че така тръбва да се върви, че само по този начинъ може да дойде едно успокояване, при което данъкоплатецътъ да бже сигуренъ че няма да бже несправедливо обложенъ. Няма защо да викаме противъ този или онзи органъ, защото единъ по-леко билъ обложенъ, а другъ — по-тежко. Въпросътъ е да определимъ единъ справедливъ данъкъ, който по закона тръбва да плати данъкоплатецътъ, който да има убеждението че тръбва да го плати, следъ като бже проверенъ по надлежния начинъ, а не да дохождамъ до онова, което бже въ Габрово — всички габровски занаятчий и търговци бже обложени съ едни астрономически данъци — за което бже уволненъ и сетне назначенъ отъ предшественика на днешния министъръ на финансите софийскиятъ градски данъченъ началникъ. Азъ даже мога да кажа, че и самото наше законодателство по нъкой пътъ прекалява въ тая работа. Азъ зная по какъвъ начинъ, по нъкой пътъ, се реагира по тоя въпросъ, но тръбва да се вникне въ тѣхъ. Напр., по закона за митниците, за една свършено невинна работа — азъ я наричамъ невинна, защото несъзнателно се върши — на едно лице можеше да бже наложена глоба 200—300—500 хиляди лева и да бже напълно съсипано. Финансовото министерство налага грамадни глоби за тия фамозни камъчета за запалки. Така, напр., единъ инвалидъ отъ Ямболъ е глобенъ съ 25 милиона лева и въ прощатарната комисия се занимавахме съ молбата му за опрощаване тази глоба. И какво излиза отъ всичко това? Налагатъ се страшни наказания, които непрекъснато се опрощаватъ и въ края на краищата нищо не остава. Следователно, и въ тази област тръбва да се действа малко по-инакъ. Тръбва да се внесе спокойствие въ самия персоналъ, да се внесе чувство на сигурност, да се чувствува отговорността, която следва по закона, за действия, които могатъ да бждатъ и въ вреда за фиска, но могатъ да бждатъ, което е твърде често, и въ вреда на отделни лица.

Би тръбвало още да обърна вашето внимание и върху други въпроси, но тѣ не се намиратъ въ връзка специално съ бюджетопоекта на Финансовото министерство. Считамъ, че ще мога съ тѣхъ, понеже сега времето ми измина, да ви занимавамъ малко, когато дойде бюджетътъ за държавните дѣлгове и законопроектътъ за бюджета на държавата. Особено искамъ да ви занимавамъ съ уравнивяването на бюджета, цифрено и действително, въ връзка съ оная политика, която ние следваме по държавните заеми, за да дадемъ оная подкрепа, която ние въ тая областъ никога не сме отказвали; колчемъ се е преследвала една целъ, приемана и считана отъ насъ за полезна и за бюджета, и за народното стопанство.

Съ тѣзи нѣколко бележки азъ свършвамъ. Азъ не можахъ да ви дамъ положителни данни, азъ ви казахъ само известни опасения, известни безпокойства. Но важното е, щото тазгодишниятъ бюджетъ, който въ сѣщностъ не се разглежда съ голѣмъ интересъ — не знамъ защо — да създаде едно убеждение, че съ него ние трѣгваме окончателно въ пътя на заздравяването, въ пътя на успокояването на нашето стопанство и внасянето на една справедливостъ както въ уреждането на данъчните и други въпроси, така и въ уреждането на чисто административните въпроси, които ни предстоятъ. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ — крило Ляпчевъ)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Куртевъ.

И. Куртевъ (нац. л.): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Усилвита на г. министра на финанситѣ да ни даде единъ горе-долу уравновесенъ бюджетъ сж на лице. Другъ е въпросътъ, дали тѣ сж резултатни и дали сж използвани всички възможности за даване на единъ реаленъ бюджетъ. При общитѣ дебати по бюджета ние чухме гледището на представителитѣ на всички партии, дадохме и нашето мнение, чухме и отговора на г. министра, който, за голѣмо съжаление, не бѣше много задоволителенъ, а въ нѣкои пасажи дори бѣше много прекаленъ. Споредъ мене, би трѣбвало финансовитѣ и стопанскитѣ въпроси да се разискватъ безъ страсть, за да може да се даде една по-вѣрна диагноза на положението.

Можемъ ли ние въ сѣщностъ да имаме днесъ единъ реаленъ бюджетъ? — Ето голѣмиятъ въпросъ, споредъ мене, на който е твърде мъчно да отговори дори и най-самоувѣренитѣ финансистѣ и политикѣ. При изтощенитѣ и изпедени наши източници и при твърде огромнитѣ нужди на нашето стопанство, да се намѣри златната срѣда, действително е твърде трудно. Но все пакъ, при една по-голѣма прозрачливостъ, при една по-голѣма свобода на действие отъ страна на този, който съставлява бюджета, мене ми се струва, че може горе-долу да се постигнатъ известни резултати. Важно е, разбира се, както казахъ, съставителътъ на бюджета да има свобода на действие.

Г. министърътъ на финанситѣ въ своето изложение препорѣчва две мѣрки, чрезъ които той смѣта, че може да се уравновеси нашиятъ бюджетъ: отъ една страна икономитѣ, отъ друга страна създаването на нови доходи. Азъ бихъ прибавилъ и трета една мѣрка, а именно, повдигане на производственитѣ сили и консомативнитѣ способности на маситѣ, една мѣрка, която е неразривно свързана съ първитѣ две мѣрки. Г. министърътъ и болшинството, което днесъ управлява, споредъ менъ, иматъ едно погрѣшно схващане по икономитѣ и погрѣшно ги провеждатъ. Съкращения въ тазгодишния бюджетопроектъ се отнасятъ повече до културни и производствени разходи, а много институти и служби, станали вече излишни, сж запазени, дори до известна степенъ увеличени. Въпросътъ за административното дѣлене, за който е обещано съ толкова шумъ преди 21 юний, че ще се уреди, се остави на твърде заденъ планъ. Едва ли дори ще имаме щастieto да видимъ законопроектъ по тази материя.

Бумажната, или тѣй наречената канцеларска индустрия се шири безмѣрно. Дори медицинскитѣ и ветеринарнитѣ лѣкари, както и агрономитѣ, сж вѣвлѣчени въ нея. Почти въ всѣко министерство, въ всѣка дирекция и държавна банка се водятъ статистики, правятъ се финансови изучвания. Паралелнитѣ служби сж се развили твърде много. Разни архитектурни, измѣрителни, укрепителни, водоснабдителни и други институти се намиратъ днесъ при всички наши министерства и отдѣли. И тия учреждения си оспорватъ и периметритѣ на действие, и компетентността, а често пѣти си и прѣчатъ. Не бихъ искалъ да се впускамъ въ подробности, но искамъ да изложа още единъ дребенъ фактъ. Въ всѣко учреждение сж ангажирани по единъ или двама чиновници, които непрекъснато пишатъ ведомости съ много имена и съ твърде много графи, въ които се отбелязватъ всевъзможнитѣ удържки, данъци и тежоби на чиновницитѣ. Единъ ги пише, другъ ги провѣрва и изчислява. Смѣтната палата най-после сжщо ги провѣрва и визира и въ края на краищата се оказва, че единъ голѣмъ процентъ отъ нашитѣ чиновници, да не кажа 1/4, или 1/5, се занимаватъ само съ ведомоститѣ на нашитѣ учреждения. Какво прѣчи, когато удържкитѣ сж еднакви, когато пенсионнитѣ удържки сж 10%, когато данъцитѣ сж еднакви за по-голѣмитѣ и по-малкитѣ заплати, когато разнитѣ тежоби сж сжщо еднакви, за цѣлата ведомостъ да се смѣкатъ всичкитѣ удържки и да се внесатъ съ вносенъ листъ

въ Народната банка, вмѣсто да се пишатъ дълги и просторни ведомости съ много и много изчисления, които често пѣти се събиркатъ? Само тази реформа въ нашата администрация, споредъ менъ, би съкратила на държавата, на общинитѣ и на другитѣ учреждения стотици чиновници, ако не и хиляди. А само тѣ ли сж? Ние не видѣхме трудоветѣ на прословутата Тричкова комисия, а видѣхме само огромнитѣ разходи, които коштува тя на държавата. И днесъ даже долу народътъ ни пита, дали тази комисия още съществува. Това за икономитѣ.

Искамъ да се спра за малко на новитѣ приходи, създадени съ новитѣ фискални закони на Министерството на финанситѣ. Тѣхъ обществото, г-да, посрѣща съ враждебностъ, колкото и правителството да се мъчи и да се опитва да се оправдава съ изземването на несправедливо даденитѣ облаги на нашата индустрия. Данъкоплатецътъ по финансовитѣ въпроси размишлява съ своята кесия и съ своя хлѣбъ. Когато тѣ сж докоснати, обясненията на правителството се посрѣщатъ съ насмѣшки. Остана въ обществото и друго едно впечатление — че нашата индустрия изцѣло е граблива и хайдушка, и че тя трѣбва да се срине. Кой ще разсѣе въ обществото тая умраза и това недоумение, създадено отъ усърдието на правителството и на неговитѣ органи? Дали опозицията? Азъ смѣтамъ, че много тежка е тая задача, ако опозицията се нагърби съ нея. Тревогата, която бие правителството, особено финансовиятъ министъръ, има твърде печални послѣствия въ нашия стопански животъ и лошо въздействие върху психиката на масата. Държавата, споредъ мене, би трѣбвало да се управлява съ повече спокойствие, съ повече разумъ и съ повече съобразителностъ.

Азъ не искамъ да говоря за очакванията на правителството отъ новитѣ фискални закони, не мога да пророкувамъ. Само едно е сигурно, че много отъ нашитѣ индустриални предприятия ще спратъ, а другитѣ, може би, ще ограничатъ своята дейностъ. Отъ друга страна, ние наблюдаваме вече и бързото поскупяване на живота, а мечтаното нормално съотношение между ценитѣ на земеделскитѣ произведения и ценитѣ на фабрикатитѣ остава само една праздна надежда, да не кажа единъ сънъ. Азъ отново ви питамъ — а особено тоя въпросъ го отправямъ къмъ г. г. земеделцитѣ, които сега отсъствуватъ —

Нѣкой отъ земеделцитѣ: Отсъствуватъ ли?

И. Куртевъ (нац. л.): ... спокойно ли гледатъ тѣ на тоя процесъ, който поставя най-голѣмото сѣсловие въ нашата страна, земеделското, въ твърде неблагоприятно положение — по-неблагоприятно дори отъ онова на раята на нѣкогашнитѣ паши? Като му вземаме всичко по разни начини, какво му възвръщаме? За него, собствено, остава само едно — да плаща данъци, да плаща акцизи, да плаща тежки тежоби, да тъне въ мизерия и въ животинство! Г-да! Това трѣбва да се види. И когато ние му вземаме житото по 2 л. килограмътъ, а царевицата по 1 л. килограмътъ, а му даваме петрола по 8—9 л., солта — по 4—5 л., вмѣсто по 1 л., кажете ми, г-да, какво е това, ако не едно формено ограбване на селското население въ името на нѣкаква си държавна необходимостъ? Ние всички се биемъ усърдно по гърдитѣ и говоримъ за нѣкаква обществена солидарностъ и равномерно разпределение тежеститѣ на живота, а фактически имаме едно робско третиране на най-голѣмото сѣсловие въ нашата страна. Това, разбира се, неминуемо ще повлече следъ себе си рухването и на други сѣсловия, които зависятъ отъ неговата консомативна способностъ, отъ неговата покупателна сила.

Азъ, както завчера, отново идвамъ до голѣмия въпросъ за нашитѣ храни. Отъ 84 околии въ нашата страна 34 сж чисто земеделски, произвеждатъ зърнени храни, а въ останалитѣ околии голѣма частъ отъ населението се занимава сжщо съ производство на зърнени храни. Новата реколта иде, а правителството упорито мѣчи по тоя въпросъ. Какво ще правимъ съ Дунавска и Източна България, дего не вирѣятъ рози, оризъ, сусамъ, ананасъ, тютюнь, памукъ и резене? Половината отъ българския народъ, живущъ въ Дунавска и Източна България, поглежда съ страхъ къмъ своитѣ ниви и се пита: и тая ли година ще храни непроеизводителнитѣ околии съ обезцелени, съ низкоценни храни, а самъ ще ходи голъ, ще живѣе неосвѣтенъ, ще си недояжда и ще живѣе въ неволя, а отъ друга страна бирницитѣ, сѣдебнитѣ пристави, банкеритѣ и кредиторитѣ ще го потискатъ?

И. Драгойски (д): Г. Куртевъ! Вие попаднахте въ тона на Аврамъ Аврамовъ: На Васъ не Ви прилича това.

И. Куртев (нац. л): Азъ съжалявамъ, че правите такава сравнение. Азъ говоря само истината. Азъ бихъ желалъ да опровергате само една дума отъ това, което говоря.

И. Драгойски (д): На Васъ не Ви прилича тъй да говорите.

Председателствувашъ Н. Шоповъ: (Звъни)

И. Куртев (нац. л): Азъ бихъ поставилъ тоя въпросъ на г. финансовия министъръ не за да отговори на мене, а на онуй население, което бедствува, което страда. Когато Финансовото министерство, когато Земледѣлската и Народната банки сж съсредоточили въ своитѣ рѣще цѣлата стопанска дейность, когато тѣ даватъ компенсации и контингенти, когато сключватъ търговски договори съ разни страни, азъ мисля, че е дългъ да не забравятъ това население, върху което лежи сжщо тъй еднакъвъ дълъ, ако не и най-големиятъ отъ държавнитѣ тежести.

Какво, най-после, ще правимъ съ Дирекцията за храноизносъ, какво ще правимъ съ Комисарството по продоволствието, които презъ последната година имаха една единствена цель: да се грижатъ само за консоматора, а съвършено забравиха производителя? Дори г. комисарьтъ по продоволствието създаде единъ особенъ типъ брашно...

И. Драгойски (д): Една безсмислица!

И. Куртев (нац. л): ... при който се изключватъ едни жита, а предпочитатъ други.

И. Драгойски (д): Да се създава държавенъ типъ брашно въ едно време, когато има свръхпроизводство на храни, когато хората горятъ житото, за да повишатъ цената на другото жито, което остава, това е безсмислица.

И. Куртев (нац. л): Знамъ. Това искамъ да кажа и азъ. Вие ме подкрепяте.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Едно време селото ядѣше черъ хлѣбъ, а градътъ ядѣше бѣлъ хлѣбъ. Сега градътъ яде черъ хлѣбъ, а селото яде бѣлъ хлѣбъ.

И. Куртев (нац. л): Какъвъ типъ брашно ще има, когато още нѣмаме типъ зърно, когато севернитѣ жита сж богати съ скоробѣла, а южнитѣ сж богати съ глутенъ, и г. комисарьтъ фактически създава монополъ за южно-българскитѣ жита, а севернобългарскитѣ жита сж изключени отъ софийския пазаръ?

Ние, г-да, сме въ непосредствено съседство съ Ромъния и виждаме благотворното влияние на високитѣ цени на житото тамъ. Тѣзи високи цени тамъ сж дошли, може би, по една случайность, или по едно недоглеждане и непредвидливостъ на властѣта.

И. Драгойски (д): На чалгъна се дължатъ, на лошата реколта.

И. Куртев (нац. л): Дължатъ се и на по-големия износъ на ромънско жито. На всѣки случай, днесъ въ Ромъния килограмъ жито струва 5 или 6 леи. Ние виждаме, че животътъ у тѣхъ е по-оживенъ, че земледѣлското население е по-консомативно особено, а на една крачка отсамъ границата, у насъ, е мъртвило и пустошъ. По една случайность, може би — не знамъ какъ стана — тази година, както държавата, тъй и държавнитѣ банки излѣха всичкото си благоволение върху Южна България. Дори и Дирекцията за храноизносъ презъ цѣлата тая година закупуваше храни изключително отъ Южна България. Чакъ напоследъкъ се сѣтиха да купуватъ малко храни отъ Северна България, отъ Варненско. По-големата частъ отъ Северна България бѣ оставена на собствената си съдба. Такава е днесъ положението.

Ние и по-рано на нѣколко пѣти препоръчавме единъ режимъ, който по изкуственъ начинъ да покачи цената на житото и на смѣсъта — било чрезъ экспортна премия, било, най-после, чрезъ едицъ монополъ, колкото той да е скѣпъ и труденъ за държавата.

За премиране износа на хранитѣ биха могли да се отдѣлятъ нѣкои държавни приходи — напр. акцизътъ върху захарта. Ако, най-после, това не е възможно, въ такъвъ случай не остава освенъ да се образува едно съдружие между Земледѣлската банка, търговцитѣ, кооперациитѣ и самата държава, съ единствената цель да закупува хранитѣ, да ги разпредѣля вътре и изнася вънъ, съ цель — най-важно — да повиши цената на житото до 4 л.

И. Драгойски (д): За вътрешна консомация.

И. Куртев (нац. л): За вътрешна консомация, разбира се, като загубитѣ понесе консоматорътъ.

И. Драгойски (д): То се знае.

И. Куртев (нац. л): Загубата, която би се получила въ единия или въ другия случай, безспорно, ще се компенсира отъ оживения обмѣнъ, отъ оживения търговски животъ, а самото държавно съкровище би разчитало на повече постѣпления, на единъ по-уравновесенъ бюджетъ. Инакъ крахътъ на цѣлото стопанство е неминуемъ. Банкитѣ ще бѣдатъ въ скоро време погребани — тѣ сж излѣвъ ликвидация — кредитътъ и спестовността ще рухнатъ, а едновременно съ това и цѣлото ни стопанство, съ неговата индустрия и неговитѣ занаяти. При създаденитѣ днесъ условия за международна размѣна и при възприетия у насъ валутенъ режимъ, ние малко можемъ да разчитаме на притокъ отъ външни платежни срѣдства и на по-оживена износна търговия. Автархията или самозадоволяването, къмъ което прибѣгнаха всички страни, прави твърде голѣми поражения въ стопанството и въ международния обмѣнъ и връща живота на свѣта къмъ бедность и затвореность. Отъ 60 милиарда долара презъ 1928 г., международната търговия е намалѣла презъ 1932 г. на 24 милиарда, съ изгледи за тая година да слѣзе и подъ 20 милиарда. Голѣмата предстояща стопанска конференция въ Лондонъ се очаква отъ всички съ голѣми надежди.

И. Драгойски (д): Вѣтъръ работа!

И. Куртев (нац. л): Но решенията, които тя би взела, или препорѣжитѣ, които би направила, споредъ мене не биха могли мигновено да отскубнатъ корена на злото. Високитѣ митнишки стени не биха могли да бѣдатъ съборени мигновено, изъ единъ пѣтъ. Това би довело до разгромъ, до съсипване изкуствено крепеното земледѣлие въ индустриалнитѣ страни — тамъ, кѣдето земледѣлецътъ продава на високи цени своето производство на въгрешния пазаръ. Какво би било, напр., положението на германския земледѣлецъ — а въ Германия 42% отъ населението още се занимава съ земледѣлие — ако неговото производство би било оставено подъ ударитѣ на задокеанската конкуренция и ако би било принудено да продава по 2—3 л. килограмъ жито, вмѣсто по 8—9 л.?

М. Дочевъ (д. сг): Както на нашата индустрия какво би било положението, ако вдигнемъ митническитѣ граници.

И. Куртев (нац. л): Да, въ сжщото положение би била индустрията у насъ, която е създадена съ твърде голѣми жертви отъ фиска и отъ народното стопанство,...

Министъръ С. Стефановъ: Лондонъ иска вдигането митническитѣ баристри.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Нѣма да изгубимъ отъ това.

И. Драгойски (д): Да се спасява кой както може!

М. Дочевъ (д. сг): Ама нѣма да ги вдигнатъ и за земледѣлскитѣ произведения.

И. Куртев (нац. л): ... независимо отъ безработицата, която би настѣпила за нашето работническо население. Свиването митническитѣ стени — доколкото това е възможно — ще става, г-да, тухла по тухла, и онова стопанство, което не е готово да издържи, което не е готово да понесе и да дочака тоя бавенъ и твърде бавенъ процесъ на нормализиране, то непременно ще бѣде съборено въ пропастьта.

Днесъ вече упорито се говори за митнически съюзи и дори пресата набележи единъ проектъ за такъвъ съюзъ между Италия, Австрия и Унгария. Като се изключи политическата страна на въпроса, стопанскитѣ изгоди отъ такъвъ митнически съюзъ, безспорно, биха били твърде голѣми и за тритѣ страни. Какви ще бѣдатъ формитѣ му, какви ще бѣдатъ стопанскитѣ съглашения, които утрешниятъ день ще даде, никой не може да предвиди и да пророкува, а най-малко ние. Нека оставимъ пророчеството за други, а ние да се вгледаме, да се взремъ по-добре въ нашата кѣща, налегната отъ голѣма бедность и отъ уплаха. Казвамъ бедность заради туй най-вече, защото ние нѣмаме резерви и защото нашитѣ спестявания сж твърде ограничени; а уплаха — защото нѣмаме вѣра въ собственитѣ си сили и въ нашето ръководство, отъ една страна, и, отъ друга, нѣмаме устойчивость и трайность въ нашитѣ закони и въ планомѣрността на нашитѣ предприятия. Спестяванията у насъ, г-да, на 1 януарий

г. г. бѣха 12 милиарда 800 милиона лева срещу 13 милиарда 126 милиона на 1 януарий по-предната година, съ явна тенденция за повече тегления и за по-големо намаляване. Намаляването на доходите и посегателството върху спестяванията за покриване на редовни консомативни нужди, отъ една страна; несигурността въ пласмента и разстростното ни банково дѣло, отъ друга страна, създаватъ боязъня, а често и уплаха въ нашия вложител и той предпочита да тегли своите влогове, да ги скрива въ чорашъ или въ най-щастливъ случай да ги излива въ строежи, безъ, разбира се, да се преценява, че обезпечаването на пазара и рухването на нашето банково дѣло ще провалятъ и неговите скрити банкноти, ще обезпечатъ и неговите високи жилищни кооперации. Това е очевидно като бѣлъ день. Споредъ мене, безъ добро проучване и сносно уреждане на въпроса за задълженията, както и на тоя за зърненитъ храни, смущението въ паричния пазаръ никога нѣма да утихне, кредититъ ще чезне, спестяванията ще замиратъ. Нѣма по-важенъ и по-труденъ въпросъ отъ тоя за задълженията и оня за зърненитъ храни. Двата облекчителни закона, които гласувахме лани, за голѣмо съжаление, навесоха твърде тежкъ ударъ върху най-здравитъ и работоспособни стопанства у насъ, безъ да създаватъ нѣкакви смѣствени блага за земледѣлца. Частнитъ банки въ провинцията сж вече въ ликвидация, а търговцитъ, станали неочаквано много по-бедни отъ своите дебитори, смѣкватъ единъ по единъ роликтитъ на своите магазини. Тѣхнитъ заеми сж изискуеми и най-голѣмото облекчение, което можакъ да получатъ — разсрочкитъ — имъ помогна само да ликвидиратъ честно. Тѣ продаватъ своите ценности, продаватъ своите имоти, продаватъ дори и своята покъщнина, за да се разплатятъ честно, но това ги опропасти, това ги обезимоти, това ги оголи. Това е положението на търговеца днесъ. Днесъ за повече отъ $\frac{1}{2}$ милиардъ лева акции на частни дружества, кооперации и банки сж само бѣла хартия, повече отъ половинната търговци сж вѣнъ отъ строя. Земледѣлцитъ не видѣ никакъ полза отъ тия два закона. И тогава азъ питамъ себе си и васъ: кой спечели отъ тѣзи закони? Разбира се, че никой.

Г. Т. Дананловъ (д. сг): Шомъ нѣма загуба, бждете спокойни!

М. Дочевъ (д): Шомъ на едната страна има загуба, на другата има печалба.

И. Куртевъ (нац. л): При разглеждането на обещанитъ нови законопроекти за облекчаване ще се спремъ подробно и по-обстойно върху този въпросъ. Азъ днесъ искамъ само да подчертая и да отбележа отраженията, които двата облекчителни закона имаха върху нашата търговия, върху нашата промишленостъ, разрухата на които е неразривно свързана съ нашето земледѣлие и нашитъ занаяти.

Търговията, противъ която често пѣти се вдига повикъ гукъ, като отдѣленъ браншъ, г. г. народни представители, има единъ твърде голѣмъ дѣлъ въ нашето народно стопанство. Погрѣшно нѣкои я смѣтатъ за паразитизмъ. Погрѣшно сжщо нѣкои смѣтатъ, че тя отегчава нашия животъ съ печалбитъ, които взема за посрѣдничеството, което върши. Нейното посрѣдничество, г-да, нито е сжкло, нито пѣкъ е обременено съ твърде голѣми административни разноси, както е въ всички други стопански предприятия отъ общественъ характеръ. А по-специално за износа ще кажа, че голѣмъ процентъ отъ неговата стойностъ, достигащъ дори 20—25%, сж търговскитъ манипулации, безъ които плодоветъ на нашата земя и всичкитъ наши земледѣлски артикули не биха намѣрили нито пазари, нито цена въ чужбина.

А. Икономовъ (нац. л): Това е по бюджета на Министерството на търговията, а не по този бюджетъ.

И. Куртевъ (нац. л): Моето разбиране е таквозъ, Вашето може да е друго. — Сортировката, опаковката, амбалирането на стокитъ, експедицията и рекламирането имъ — това сж въ сжщностъ търговски манипулации и грижи, които у насъ още не сж стигнали до оная изтънчена висота, която ние наблюдаваме въ другитъ страни. Има още много да се желае въ това направление и ние съ право това трѣбва да го чакаме отъ нашия предприемчивъ търговецъ, движенъ отъ амбиция, отъ съревнувание, а най-вече отъ свои лични интереси.

И. Василевъ (з): Най-важното.

И. Куртевъ (нац. л): Разбира се, че безъ интересъ никой не работи.

Н. Падаревъ (д. сг. Ц): Той е двигателтъ.

И. Куртевъ (нац. л): Но, г-да, международниятъ стокообмѣнъ е твърде затрудненъ. Клирингитъ, компенсациитъ и контингентитъ, предприети, безспорно, съ твърде добри намѣрения, носятъ твърде гибелно поражение върху стопанството. Не нуждитъ и изискванията на чуждитъ и наши пазари, не ловкостта и умението на търговеца сж, които движатъ днесъ производството и обмѣната, а това е неумолимата воля на нѣколцина държавници — стопановеди и нѣколцина банкери, които помислиха, които си въобразиха, че могатъ да обгърнатъ въ своитъ рѣце цѣлия стопански животъ на свѣта и да диктуватъ както размѣната, така и производството. Азъ имамъ съзнанието, че това ни е наложено на насъ отъ мѣрките, които сж взети въ другитъ страни спрямо нашия износъ, но смѣтамъ, че системата, която сме избрали, не е отъ най-добритъ. Югославия, Унгария и Гърция ни даватъ добъръ и по-результатенъ примѣръ, толкозъ повече, че тамъ е дадена и повече свобода, и повече просторъ на стопанскитъ деятели. Нашата силно ограничителна система съ своите лоши страни почна вече да смущава обществото.

Днесъ навредъ и навсѣкжде се говори, че съ контингентитъ, че съ компенсациитъ се върши твърде неспечена търговия — споредъ менъ, естествена последица на всѣкаква ограничителна система. Знайни и незнайни личности излѣзоха на предна линия и измѣстиха почтенитъ търговци и индустриалци отъ пазара. А забележете, г-да, че стокитъ се изнасятъ твърде лошо амбалирани, твърде лошо сортирани и въ много жалко положение. А това е именно, което подбива репутацията на българската стока. Това трѣбва да ни стресне. Тукъ се купува на цена по-висока отъ паритетната; въ чужбина се продава на по-ниска отъ пазарната, съ единствената целъ да се добиятъ девизи за износъ и за спекула. Такова е положението днесъ. Нѣма никаква вече устойчивостъ на ценитъ на вътрешния пазаръ. И почтениятъ търговецъ се чуди по какъвъ начинъ да калкулира ценитъ на своите стоки. Азъ нѣма да ви говоря за предпочитанията, което се прави на известни фирми, нито за прережданията, нито за съглашенията, които ставатъ. Нито пѣкъ искамъ да виия Народната банка или когото и да било друго.

С. Петковъ (нац. л): Г. Куртевъ! Ако има такива случаи на предпочитания и на фаворизации, Вие сте длъжни да ги кажете.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ Ви моля, г. Куртевъ, да кажете тия предпочитания и пререждания малко по-ясно и конкретно.

И. Куртевъ (нац. л): На друго мѣсто на г. министра бихъ ги казалъ. Азъ бихъ желалъ той да отиде въ митницитъ и да пита...

С. Петковъ (нац. л): Г. Куртевъ! Не се касае само за министра, а и за насъ. Ако има такива случаи, еднакво ще протестираме и ние, както протестираме и Вие.

И. Куртевъ (нац. л): Азъ смѣтамъ, че не мога да посоча фирми, за да не ги излагамъ.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ моля г. Куртевъ на мене лично да ги каже.

И. Куртевъ (нац. л): Ще Ви ги кажа.

С. Петковъ (нац. л): И на мене лично ги кажете.

И. Куртевъ (нац. л): И на Васъ ще ги кажа.

С. Петковъ (нац. л): И азъ не съмъ съгласенъ съ тая система. Считамъ, че тя е гибелна за развитието на нашата стопанска политика и на нашия износъ, обаче когато критикувате, Вие трѣбва да изнесете и новата система, която трѣбва да се приложи.

И. Куртевъ (нац. л): Азъ казахъ, че трѣбва да приемемъ съ корекции унгарската и сръбската система и съ известни корекции грѣцката.

Министъръ С. Стефановъ: Значи, единъ минимумъ процентъ девизи за държавата, а другата частъ — свободна.

И. Куртевъ (нац. л): Разпредѣлението да се върши отъ търговскитъ камари, подъ контрола на държавата. Не

можете да карате Народната банка да върши разпределянето, защото ще я изложите като кредитен институт.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Всичкият въпрос е, че няма девизи. Когато няма такива, какво ще дадеш на държавата?

С. Петковъ (нац. л): По този път, по който ние вървим, нашите девизи намаляват и отиваме към пълно сковаване на нашата търговия.

Министъръ С. Стефановъ: Нищо не сме видели още!

И. Куртевъ (нац. л): По същия начинъ, г. Данаиловъ, става разпределянето и въ други страни. Контингенти се определят за няколко, за 2—3 месеца, съобразно с туй, което поставя.

Преседателстващъ Н. Шоповъ: Недейте се увлича. Имате право да говорите само 20 минути.

И. Куртевъ (нац. л): Защо?

Преседателстващъ Н. Шоповъ: Защото сега се говори по отделните параграфи.

И. Куртевъ (нац. л): Ако желаете, азъ мога да прекратя.

Споредъ мене, при едно по-нормално положение, безспорно, няма по-добър, по-ефикасен контрол от конкуренцията и от свободното проявление на стопанските дейтели. Но, за голямо съжаление, азъ и днесъ чуохъ въ кафенето да се приказва, че България е една Калифорния за няколко личности.

И. Драгойски (д): То сж приказки въ кафенето!

И. Куртевъ (нац. л): Правителството трѣбва да се замисли върху този въпросъ, за да му се даде едно решение правилно, като се поставятъ при еднакви условия всичките стопански съсловия у насъ и като се даде единъ тласък на нашето производство и на износа. Възможноститѣ, г-да, да стигнемъ до чуждите пазари, както това вчера се изтъкна отъ г. Гичевъ, сж нашитѣ добитѣци, сж нашитѣ млѣчни продукти, сж нашитѣ дървени материали, вѣглища и пр., не сж изключени. Но няма кой да организира износа. Липсва ни инициатива, липсватъ капиталъ, липсватъ много и много условия, за които няма кой да помисли.

Министъръ С. Стефановъ: Съ други думи липсва всичко.

И. Куртевъ (нац. л): Слушамъ за нѣкакво добро намѣрение на новия управителенъ съветъ на Параходното дружество. То възнамявало чрезъ своитѣ параходи, които замислюва да купи, както и сж агенцитѣ, които има и които ще открие, да се опита да потърси пазари и пласменти на нашитѣ артикули. Смѣтамъ, че правителството би трѣбвало да изслуша и да прецени тѣхнитѣ намѣрения и да ги подпомогне въ границитѣ на възможното. Ако правителството миналата година бѣше се съгласило да имъ даде валута, сигурно, вмѣсто два парахода, днесъ сж сжщитѣ пари. бихме имали петъ.

И. Драгойски (д): Какъ така?

И. Куртевъ (нац. л): Случаятъ се пропусна, но смѣтамъ, че и днесъ не е късно.

Поради късото време не мога да се спра върху индустрията, а ще кажа само нѣколко думи върху бюджета.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): На кого? 15 души депутати присѣствуватъ!

И. Куртевъ (нац. л): Говоримъ на банкитѣ!

И. Драгойски (д): Отъ Цанковата група сж най-много! Всичко сж 15 души и най-много присѣствуватъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Няма нужда отъ насъ, вие сте болшинство!

И. Драгойски (д): Васъ, г. Пждаревъ, да не Ви плащатъ на часъ!

С. Петковъ (нац. л): Понеже тѣ сж за диктатурата, няма защо да бѣдатъ въ Камарата!

И. Куртевъ (нац. л): Новиятъ бюджетъ въ сжщностъ има известни намаления къмъ 1—1½ милиона лева. Това намаление се постига повече отъ съкращения на митницитѣ, когато по другитѣ ведомства виждаме, че ставатъ увеличения на служби. При едно повърхностно прегледане на бюджета азъ констатирахъ, че сж предвидени 18 нови приставски служби, 80 стражарски, маса писари и други чиновници. Предвижда се сжщо така и създаването на 11 акцизни отдѣления, което, споредъ мене, е една грѣшка. Отъ разговоритѣ, които съмъ ималъ сж нѣколцина финансови началници и сж лица, които се занимаватъ сж тия служби, азъ излѣзохъ сж впечатлението, че тѣ сж противъ тая мѣрка.

И. Драгойски (д): Тѣ си пазятъ агалѣка.

И. Куртевъ (нац. л): Азъ смѣтамъ, че нѣколцината финансови началници, които ще получаватъ само голѣмитѣ заплати, които сж предвидени тукъ, не ще да принесатъ почти нищо за ограничение на контрабандата, за преследването на която ужъ се създаватъ тия служби. Контрабандата, както имавъ случай да отбележа това и въ комисията, не се дължи на туй, че населението желае да контрабандира. Поради обедняването и за удовлетворяване на своята привычка то е принудено да прибѣгне къмъ контрабандиране на тютюна и цигарени книжки. Когато цената на тютюна бѣде по-евтина, когато населението ще може да купува по 50—60 л. килограма тютюнъ, вмѣсто да го купува 175—190 л. килограма, тогава контрабанда няма да има. (Ржкоплѣскания)

Преседателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

П. Чорбаджиевъ (д): Направи ни удоволствие да не спимъ единъ часъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ще говоря не повече отъ 10 минути. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Д. Драгойски (д): Ето едно обединение! (Смѣхъ)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че самъ г. министърътъ на финанситѣ не би билъ доволенъ, ако неговиятъ бюджетъ мнѣше безъ надлежни бележки, особено отъ страна на ония, които иматъ дълга да контролиратъ управлението — оппозицията. Наистина, въ едно особено време, малко късно, при загубенъ интересъ, при малко депутати въ залата, се разглежда бюджетътъ на министра на финанситѣ. Той самъ, може би, не смѣта това за едно нѣкакво неуважение, но азъ смѣтамъ, че народнитѣ представители, когато се касае за бюджета на Министерството на финанситѣ, ще трѣбва да държатъ по-добра смѣтка за значението на този бюджетъ.

Г. г. народни представители! Азъ взехъ думата по § 1 не да засѣгамъ общата финансова политика на правителството или политиката на министра на финанситѣ, но да кажа две думи по организацията на Министерството на финанситѣ и по-специално да направя една бележка върху онова ново положение, което сега се създава въ бюджета: новото раздѣление на службитѣ въ нѣкои данѣчни управления — на служба за прѣжитѣ данѣци и на служба за акцизитѣ. Намѣрението е: да се осигурятъ постѣпленията отъ косвенитѣ данѣци за държавната хазна и да се ограничи контрабандата. Засѣгатъ се собствено двата данѣка: върху тютюна и акциза върху минитетата. Г. г. народни представители! Каквито и служби да се създаватъ, тѣзи данѣци, тѣй както сж установени въ съзнанието на нашето гражданство, сж несправедливи и, следователно, мѣчно ще можете да спрете онака контрабанда, която въ съзнанието на гражданството не е нарушение на дълга къмъ държавата, въ която живѣе. Единствениятъ начинъ да може да се избѣгне контрабандата е да дадете възможностъ на производителъ въ производственитѣ центрове — тамъ, където тютюнътъ се произвежда и продава по 20, 10, даже и 5 л. килограмътъ — да може да пуши тютюнъ на евтина цена. Не можете вие да го заставите да купува кутии сж 10—20 цигари за 5, 6, 8 л., когато той продава килограма тютюнъ 5, 10, 20 л. Сжщото е и сж акциза върху питиетата.

Ето защо азъ смѣтамъ, че тѣзи служби, които сега се създаватъ, няма да унижатъ контрабандата, нито ще я намалятъ. Но азъ виждамъ, г. г. народни представители, че пакъ се върви по пътя на бюрократизма. Създаватъ се служби, безъ предварително да сж осигурени резултатитѣ отъ тѣхната дейностъ. Азъ съмъ положителенъ, че няма да бѣда опроверганъ отъ бъдещето. Начинътъ, по

който се създават тѣзи служби, ще създаде една бъркотия въ управлението на службитѣ при съществуващитѣ сега данѣчни управления.

Г. министърът на финанситѣ смѣта, че ще се ограничи контрабандата съ тѣзи 11 акцизни служби, които се предвиждат по бюджета. Това е първият пробивъ, това е първият ударъ. Докъде ще се отиде по-нататъкъ, ще се види. Въ София се прави пълно отдѣляне на акцизната служба отъ данѣчната и се създава отдѣлно акцизно управление. По-нататъкъ това отдѣляне на двѣтѣ служби ще се развие и въ другитѣ данѣчни управления, щомъ като този принципъ се приеме отъ Министерството на финанситѣ. Вие ще видите, че тоя начинъ на създаване административни служби — въ едно данѣчно управление да има две длъжностни лица съ еднакви права — ще създаде едни отношения повече пакостни за службата.

Г. г. народни представители! Азъ се спирамъ още и върху твърдението, че управлението и специално министърът на финанситѣ, създавайки особенитѣ условия, въ които е поставена сега държавата и нашето стопанство, се стреми да направи всички възможни съкращения въ службитѣ. Трѣбваше човѣкъ да бѣде въ бюджетарната комисиия, за да види съ каква лекота, бихъ казалъ, несериозност и невнимание и въ Финансовото министерство, където най-много би трѣбвало да се бди, се е гледало на въпроса да се направятъ всички възможни съкращения на служби.

Въ бюджетарната комисиия ние бѣхме изненадани, когато народни представители почнаха да предлагатъ да се съкратятъ известни длъжности, отъ които, по наблюденията, които тѣ сѣ имали възможностъ да направятъ въ околитѣ, където живѣятъ, нѣма нужда. И трѣбваше самата служба, представителътъ на Министерството на финанситѣ тамъ, да признае, че наистина трѣбва да се направятъ исканитѣ съкращения. И тогава азъ се питахъ: може ли да има оправдание този начинъ на действие, който довежда народното представителство до положението, то да провѣрява дали сѣ необходими службитѣ, посочени въ бюджета, или трѣбва да се премахнатъ? Когато така се действува отъ страна на Министерството на финанситѣ, наистина ние не можемъ да очакваме едно реорганизиране на службитѣ, нито можемъ да премахнемъ ненужнитѣ служби. Ще ви кажа единъ конкретенъ фактъ, на който се натъкна бюджетарната комисиия. Въ представения бюджетъ се предвиждаше съкращение на кюстендилската държавна адвокатура. Идеята е била: софийскитѣ държавни адвокати да изпълняватъ и службата на кюстендилскитѣ държавни адвокати. Въ софийската държавна адвокатура има 8 души адвокати. На всѣки единъ отъ тѣхъ се е паднало да защитава годишно 1.080 дѣла — най-малкиятъ процентъ дѣла се падатъ на софийскитѣ държавни адвокати. Службата е счела, че софийската държавна адвокатура може да поеме работата и на кюстендилската. Въ бюджетарната комисиия, обаче, кюстендилската държавна адвокатура се възстанови. Въпрѣки това, софийскитѣ адвокати си останаха пакъ 8. Бюджетарната държавна адвокатура има трима държавни адвокати, които горедолу сѣ имали същото количество дѣла — 7.076, а софийската държавна адвокатура — 8.614. Както виждате, количеството на дѣлата е почти еднакво, но разликата между числото на държавнитѣ адвокати въ Бургазъ и София е твърде голяма — въ Бургазъ сѣ трима, а въ София 8. Същото е и съ пловдивската държавна адвокатура. Този фактъ ни навежда на мисълта, че въ Министерството на финанситѣ службата не си е дала трудъ да направи всички възможни съкращения, които трѣбваше да бждатъ направени.

Г. г. народни представители! Свършвамъ. За да видите колко невѣрно е погнато вече въ обществото твърдение, че министърът на финанситѣ е направилъ голѣми съкращения въ своето министерство, ще ми позволите да ви посоча следнитѣ цифри. Днесъ г. министърът на финанситѣ внася бюджетопроекта на своето министерство на обща сума 174.933.000 л. Въ 1930/1931 финансова година — вземамъ тази финансова година, бюджетътъ за която се упражни отъ другъ кабинетъ, не вземамъ 1931/1932 финансова година, защото г. министърът тукъ ни каза: „Ние упражнихме бюджета за нея година и сравнение не бива да правимъ“ — бюджетътъ е билъ въ размѣръ на 174.961.000 л. Виждате, че размѣритѣ на бюджетитѣ сѣ едни и сѣщи, при положението, че презъ 1930/1931 финансова година кредитътъ за въществени разходи е билъ по-голямъ. Но въ тѣзи 174.961.000 л. има 4.794.000 л. предвиденъ кредитъ за разходи по сключени бюджети, по което перо сега не се предвижда нито единъ левъ. Като спаднете и тѣхъ, ще видите, че въ 1930/1931 г. разходниятъ бюджетъ е билъ 170.167.000 л. Кои сѣ съкращенията,

който прави г. министърът на финанситѣ въ бюджета за 1933/1934 г.?

Г. г. народни представители! Цифрата за 1929/1930 г. е била пакъ по-малка отъ тази, която г. министърът на финанситѣ сега ни представя. И като видите, че по § 33 — дългове за минали години — сѣ предвидени 6 милиона лева миналата година, а сега се предвиждатъ само 500.000 л.; като видите, че за купуване на кибритъ, бобини, карти и др., вмѣсто 18 милиона лева, колкото е било предвидено миналата година, сега се предвиждатъ 16 милиона лева, а въ 1930/1931 и 1931/1932 г. сѣ похарчени пакъ по 18 милиона лева, ще разберете, че ще има нужда и отъ допълнителенъ свѣрхсметенъ кредитъ. Така че онова, което се представя като съкращение, е несъобразно съ цифритѣ, които имате.

Азъ бѣхъ длъженъ да подчертая това, за да разпрѣсна тази легенда, че г. министърът на финанситѣ си е далъ грижа и трудъ да застави своитѣ чиновници да направятъ възможнитѣ съкращения.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ искамъ да говоря повече. Сега само за 20 минути не щѣ да вземамъ думата. По другъ бюджетопроектъ ще взема думата, за да изясня нѣкои въпроси, тъй както азъ ги разбирамъ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърът на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! По бюджетопроекта на Министерството на финанситѣ се развиха дебати, въ които се направи една критика както на финансовата и стопанска политика на правителството, така и единъ прегледъ на народостопанското и държавно-финансовото положение. Азъ нѣма да отдамъ толкова голѣмо значение на онѣзи бележки, които се направиха по самия бюджетопроектъ на Министерството на финанситѣ, дали въ него има съществени намаления и съкращения или не, дали е възможно въ него нѣщо повече да се направи и дали, най-сетне, приходитѣ и разходите въ него сѣ реални или не — споредъ последната бележка, която направи г. Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Разходите сѣ всѣкога реални.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ мога само едно да кажа, г. г. народни представители, по тази точка — че бюджетът на Министерството на финанситѣ е единственъ бюджетъ, въ различие отъ всички други, при който има една строго опредѣлена граница, докъде може да бжде намаляванъ и съкращаванъ. Въ него нѣма нито културни, нито стопански, нито не знамъ какви още други нужди, които при положение на стѣснение могатъ да бждатъ изоставени по-назадъ планъ. Въ него има една финансова администрация съ съответнитѣ си въществени разходи за нейното поддържане, и нищо друго, освенъ едно перо за доставка на кибритъ, за което г. Пждаревъ забеляза, че 3-4 години е било по 18 милиона лева, а сега се предвиждатъ 16 милиона лева. Предвидени сѣ толкова, защото сме убедени, че нѣма да платимъ повече, предъ видъ ония намаления, които очакваме при новата спогодба, която сега ще трѣбва да се прави. И най-после, ако е за 2 милиона лева, то е безъ значение. Това е бюджетопроектъ на Министерството на финанситѣ за себе си — не говоря за общия бюджетопроектъ, по който вече се приказва.

Мога едно, обаче, да кажа: съжалявамъ, че за да могатъ да се направятъ усилия и по другитѣ бюджети, тази година отидохъ може би много далече въ съкращенията по Министерството на финанситѣ, като се държи смѣтка за съкращенията, които станаха миналата година. Досегашниятъ бюджетъ не е далъ въ изпълнението си никакви дефицити, освенъ нѣкои разходи отъ по-другъ характеръ. Разходите, които сега се предвиждатъ, сѣ много малки може би разлики, ги считамъ реални.

Съ туй завършвамъ по бюджетопроекта, като правя бележка, че при днешнитѣ условия, при които тази данѣчна властъ има да изпълнява своята задача, не трѣбваше да се съкращава толкова този бюджетъ. Трѣбваше да се увеличатъ даже чиновницитѣ по много служби, специално въ София и въ нѣкои други градове, защото днесъ се работи при съвършено тежки условия. Ако въ нормално време, при единъ данѣченъ началникъ, напр., се правятъ 50 справки, днесъ се правятъ 550. Днесъ затрудненията сѣ по-голямни. Колкото повече сѣ нередовноститѣ на данѣ-

коплатити, толкова повече и работата на чиновника се обременява. Независимо от това, ролята на данъчния орган е свършено друга. Той има да събира приходи, той изпълнява една работа, която при днешните условия въ никакъв друг ресор не е тъй затруднена, както това е само въ Министерството на финансите.

Ето защо азъ считамъ, че съкращенията по това министерство сж много по-големи, откождото трѣбваше да се направятъ, както и че трѣбваше да се направи едно подобрене на заплатитѣ специално на финансовитѣ служители — въпросъ, който повдигнахъ днесъ въ комисията, макаръ самъ да виждамъ, че днесъ мъчно може да бѣде разрешенъ. Това ще може да стане, когато мине законътъ, като въ него прокараме принципа на класовитѣ на чиновницитѣ, за да може тогава, споредъ категориитѣ, тѣзи, които сж по-горе, да получаватъ по-големи заплати, и отъ тия категории чиновници да се поставятъ въ София и въ другитѣ големи центрове, където животътъ е по-скъпъ и където самата служба изисква една по-опитна администрация. Но, предъ видъ на голѣмата нужда да се правятъ по всички направления икономии и съкращения, финансовитѣ министъръ прѣвъ трѣбваше да даде примѣръ съ своя бюджетъ.

Съ туй свършвамъ, г-да, по отношение на бюджетно-проекта.

Трѣбва да кажа нѣколко думи накъсо като отговоръ или, по-право, като уяснение на много въпроси, които се повдигнаха отъ уважаемия г. Молловъ и отъ всички други г. г. оратори, които засегнаха общо днешното стопанско и финансово положение на държавата, политиката, която се провежда отъ Финансовото министерство, и въобще отъ управлението, изгледитѣ и опасенията, че положението действително се влошава все повече и повече и т. н. и всички ония пожелания и бележки за нуждата отъ известни стопански инициативи и грижи-повече днесъ, откождото въ всѣко друго време — едни въпроси, г. г. народни представители, много интересни, по които много може да се говори и много може да се каже; обаче сега азъ считамъ за излишно да навлизамъ въ едно по-общирно обсъждане и изяснение на тѣхъ.

Г. г. народни представители! За да може да се критикува една данѣчна политика или въобще финансовата или народно-стопанската политика на едно правителство, трѣбва най-напредъ да се съобразятъ и преценятъ условията и моментитѣ, въ които тя се провежда. И азъ бързамъ да кажа, че при условията, съ които имаме ние да се справяме, да се приказва за политика въ тази смисълъ, както трѣбва да се разбира самата дума — една системностъ, една планомерна работа, замислена, оценена, начертана и приведена въ изпълнение — всичко това предполага едно малко по-друго спокойствие и възможности въ времето, откождото тия, които имаме днесъ. Съ туй искамъ да подчертая, че намъ ни е много ясно положението, че ние не живѣемъ въ мѣглата, нито ни липсва възможностъ, доколкото силитѣ ни позволяватъ, да дадемъ една преценка или да начертаемъ единъ пътъ за работа. Но трѣбва да се разбере веднѣжъ за винаги, че условията сж такива, че нѣма време за такава системна работа, за каквато често нѣмъ тукъ се повдига въпросъ.

Нѣма-защо да изнасямъ тукъ документи, доклади, планове, програми — всичко туй, което е писано и изнасяно специално отъ финансовия министъръ — но хиляди и хиляди причини не сж позволили да може всичко туй да се проведе, както и много други спънки отъ всевъзможенъ характеръ не сж дали възможностъ да се работи по-системно. Една единствена основна причина, г. г. народни представители, която е прѣчала да се направи повече, откождото се е направило, и да се върви по единъ по-правиленъ и системенъ пътъ, е тая, че още въ момента на промѣната народното представителство, азъ бихъ казалъ, и болшинството, и опозицията, цѣлокупниятъ Парламентъ, и двѣтѣ страни не пожелаха да се съгласятъ върху една констатация, отговаряща на действителното тогава положение. Оная преценка, която министърътъ на финансите специално се помѣща да даде, се смѣтна за приселена. Тя бѣше отъ друга страна отчрена. Ето ви, г-да, основната причина, задето не се трѣгва още отъ първия день смѣло, ясно и системно къмъ една работа много по-сериозна.

А азъ мисля, че живѣемъ въ много сериозни моменти и че никой пътъ може би въ живота на България не се е налагало да се отнасяме къмъ работата си, при разглеждането на бюджета и преценката на финансовата и стопанската политика на държавата, тъй сериозно, както днесъ. Азъ съмъ особено доволенъ, че г. Молловъ каза: „Поло-

жението е много лошо и азъ се опасявамъ, чувствавамъ — не ща да бѣда лошъ пророкъ — че то ще стане може би още по-тежко“. Азъ съмъ напълно съгласенъ съ тая констатация, но, г. г. народни представители, тя се прави днесъ отъ всички много късно! Азъ искамъ да бѣда откровенъ, искренъ и да отговоря веднага, че има решения, мѣрки и действия, които иматъ своето значение и смисълъ само ако се предприематъ навреме, когато е трѣбвало да се предприематъ. Колкото и да се казва, че никой пътъ не е късно, при днешнитѣ стопански и финансови — вътрешни наши и европейски общосвѣтловни условия — има нѣща, за които е станало късно.

Считамъ за излишно да навлизамъ въ подробности за разяснението на този въпросъ. Като приемамъ, че грѣшкитѣ сж и сега, че грѣшкитѣ сж и въ миналото още по-големи, основната причина — пакъ добавямъ — е, че не сме желали, не сме чувствували нуждата да видимъ това положение, да преценимъ неговитѣ последици — както вчера, тъй и днесъ — за утрешния день, за да разберемъ голѣмата, повелителната нужда отъ една извънредно сериозна работа и отъ жертви на всички страни и по всички направления.

Стопанска криза! Ако се впуснемъ, г-да, да търсимъ нейнитѣ причини, тя не може да бѣде разгледана само като последица отъ единъ, два или три погрѣшно прокарани закони. Може би и съ тѣхъ да има нѣщо допринесено — малко черенъ пиперъ върху развалената манджа, бихъ казалъ азъ. Може би! Но ние трѣбва да потърсимъ основната причина за тѣзи проявления днесъ въ стопанския животъ на страната и за финансовото затруднение на държавата. Ние не можемъ да направимъ една критика, че отъ това или онова измѣнение на закона, че отъ тия или ония нови закони, прокарани за засилване приходитѣ на държавата, нашето стопанство щѣло било да се раздруса, щѣло да се затрудни, индустриалното производство щѣло да спре и т. н. Причинитѣ, г-да, сж много дълбоки. И азъ пакъ казвамъ: ще се помѣча да мина много набързо. Но тогава ние трѣбва да сложимъ въпроса другояче, г-да! Безъ да правимъ история, безъ да правимъ анализъ на положението днесъ, азъ смѣтамъ, че трѣбва да се съгласимъ върху констатацията на положението.

Каква е действителността? Днесъ българскиятъ народъ не е въ състояние, безъ тия закони, които се прокараха, или и съ тѣхъ даже, да даде на своята държава повече отъ 5—5½ милиарда лева приходъ, наедно съ прихода отъ желѣзницитѣ. Ние сме длѣжни да се справимъ съ това положение.

И питамъ: можеше ли да продължаваме да вървимъ по стария пътъ при тъй силно измѣняващитѣ се стопански условия? Нѣма-защо да говоримъ за падаене ценитѣ на зърненитѣ храни и за всичко онуй, което е основа на вътрешния нашъ стокообмѣнъ. Днесъ размѣртъ на срѣдствата за вътрешна размѣна едвали е 1/3 отъ оная размѣръ, който сме имали по-рано. Какъвъ стопански животъ може да се иска и какъ може да не се говори за изтощение и отъ къде можемъ да чакаме приходи? Можемъ ли да спремъ тукъ и да трѣгнемъ въ една посока, за която и азъ съмъ приказвалъ, която и азъ разбирамъ — къмъ нови стопански инициативи на държавата, за събуждане, за повдигане на стопанския животъ на държавата? Но всичко това сж само приказки! Всичко това става само съ срѣдства.

Държавата тъкмо днесъ, когато трѣбва да предприема най-много стопански инициативи, когато има най-много грижи, когато трѣбва да върши най-много подпомагания, е изтощена. Ние я заварихме въ таква положение, а нѣ условията се промѣниха и още повече допринесоха за влошаването, и днесъ тя нѣма абсолютно никаква възможностъ да направи нѣщо. Малкото грижи, малкото прояви, които държавата има чрезъ Земледѣлската банка — азъ ги казвамъ, че сж малко — това сж нѣща далечъ недостатъчни.

Ето защо, пакъ казвамъ, безъ по-нататѣкъ да ви посочвамъ много примѣри и факти, че трѣбва да се разбере, че ние сме длѣжни да се съобразимъ съ днешнитѣ възможности. И веднага питамъ: достатъчни ли сж тия възможности, за да поддържаме живота на държавата, който не може да бѣде оставенъ назадъ? И веднага отговарямъ: не сж достатъчни. Ето защо не можеше да се действувва другояче, освенъ въ посока на съкращаването на разходите и търсенето на нови приходи — като добавямъ, че другата мѣрка, третата, би трѣбвало да бѣде на първо мѣсто. Тая мѣрка днесъ не може да бѣде прилагана, защото държавата сега нѣма нито сантимъ срѣдства, за да

предприема всички тия държавни стопански инициативи,
за които се говори въ днешното време.

Нима, г. г. народни представители, могат да бъдат критикувани всичките съкращения, които миналата година и тази година направихме реално в размер на един милиард лева? Нима това може да бъде критикувано? Или може да бъде отречено, че тия съкращения не бяха една изключителна нужда? Нима трябва да се отричат всички мерки, които взехме, които частично предприемахме? Азъ имахъ няколко пъти случай да обясня — и вие ще се съгласите — че едно основно изменение на данъчната система, на прѣжити и на косвенитѣ данѣци, не можеше да стане така набързо, колкото и да имаме вече гласувани закони.

Предъ видъ на повелителната, на голѣмата нужда на държавата, ние трѣбваше съ бързи, целесъобразни и ефикасни мѣрки тукъ-таме да коригираме, да поправимъ всичко, което бѣше възможно да поправимъ и което можеше да ни донесе единъ левъ повече; или, по-право, всичко, което можеше единъ день по-рано да затвори известни пробиви въ нашитѣ закони, които даваха възможностъ за манкиране на много приходи, които самитѣ положения въ законитѣ предвиждатъ.

Азъ нѣма да навлизамъ, г. г. народни представители, въ подробности обяснения въ друга една областъ: че тѣзи нужди, които днесъ чувствуваме, не сѣ настѣпили днесъ — тѣ сѣ настѣпили малко по-рано. И ако действително биха се вземали мѣрки навремето, въ смисълъ на корекция на законитѣ — като, напр., на закона за прѣжитѣ данъци, който даваше възможности за едни голѣми проби за приходитѣ — положението днесъ би било по-добро.

Азъ не мога да осъдя данъчната администрация, че тя не си е изпълнявала дълга. Пробивътъ, празнотата е била въ самия законъ, който е давалъ възможность за слабъ облогъ — макаръ и мисълъта, идеята на законодателя да е била друга. Нѣма защо да ви изброявамъ тия корекции, които станана — вамъ тѣ сж известни. Обаче не може въ никой случай да се поддържа, че понеже тия корекции сж били направени, приходитѣ на държавата щѣли да се намалятъ. Не бѣхъ ли азъ, който биехъ тревога много поотрано, защото последицитѣ още тогава за мене бѣха ясни? Не съмъ азъ, който не съмъ билъ наясно по тия нѣща. Но повече отъ това, което се прави днесъ, при тия условия, не може да се направи. Ами че ако не бѣше се прибѣгнало до търсене на нови приходи, до къде щѣхме да стигнемъ?

Азъ не чухъ отъ никъде да се препоръчва една мѣрка, съ която да увеличимъ нашитѣ приходи! Не чухъ. Азъ приемамъ бележитѣ отъ гледище народостопанско, но тѣ трѣбва да се направятъ само тогава, когато ние разглеждаме това положение при едни и същи стопански и общи условия. Ама, г. г. народни представители, за Бога, може ли нѣкой сериозно да поддържа, че нѣма различие между условията, при които днесъ се живѣе, и ония до преди една-две-три години, и че това различие не е тъй голѣмо, както разстоянието отъ земята до небето? Нима нѣкой би могълъ да поддържа това?

М. Дочевъ (д. сг): Критикитѣ не сѣ противъ новия законъ за увеличїе на държавнитѣ приходи, но срещу несправедливоститѣ, които се съдържатъ въ тоя законъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ мисля и поддържамъ, че корекциитѣ, които се направиха въ законитѣ и конкретно въ тоя за прѣбитѣ данѣци, сѣ напълно справедливи. Понеже ми се задава въпросъ, искамъ да изтъкна какви сѣ същественитѣ измѣнения. Напр., какъ можеше да бѣде оставено приключването смѣткитѣ на единъ данъкоплатецъ да става неограничено по начинъ да прави той фондъ отъ печалбитѣ си и да прикрива цѣлата си печалба? Какъ можеше да бѣдат оставени безъ облагане печалбитѣ на акционернитѣ дружества, които бързаха да растатъ като гъби и 3/4 отъ които сѣ фамилни, лични дружества? Лични фирми се обрѣнаха въ акционерни именно за да използватъ положенията тогава на закона! Може би само азъ, като индустриалецъ и търговецъ, съмъ останалъ единъ; сега виждамъ азъ това — че съмъ останалъ единъ въ това отношение. Какъ можеше, казвамъ, да бѣдат оставени акционернитѣ дружества съ тантими и голѣми заплати необлагаеми?

Нима защо да ви казвам примѣри. Азъ зная такъвъ случай въ едно дружество: 2.300.000 л. тантиеми на едно лице не се облагатъ. Какъ можеше сѣщо чрезъ имобилизации неограничено да се прикриватъ печалби? Нека да не се разбере отъ тая критика, че искамъ само да обвинявамъ — азъ искамъ да обясня нѣщата. Измѣненията, които сѣж направени въ закона, сѣж направени много

добре, правилно и разумно и тъкмо въз основа принципа на справедливостта: да бъде облаганъ съ данѣтъ, повече или по-малко, споредъ неговия доходъ, оня, който може, а да бъде облакченъ по-слабиѣтъ, оня, който днесъ е затрудненъ. Азъ мисля, че съмъ вървѣлъ само въ тоя пѣтъ. Азъ не зная дали нѣкой би могълъ да ми посочи въ миналото, въ живота на тая държава, да е правенъ даже опитъ въ туй направление!

Да ви посоча единъ промѣръ. Какъвъ смисълъ имаше въ миналия законъ по-високата таблица въ прогресията на облагането съ данѣкъ върху общия доходъ, когато съществуваха други пробиѣи, които фактически не позволяваха тя да ви даде нѣкакви резултати? Азъ имамъ куража, както виждате, да намалъ размѣритѣ въ таблицата и поддържамъ, че единъ намаленъ размѣръ, при сѣщитѣ стопански условия, би далъ двойно повече приходи, отколкото при онова положение, когато има облагане до 36%, а въ сѣщность нищо не постѣпва.

В. Молловъ (д. сг): Законътъ за приходитѣ е работенъ отъ г. г. Петко Стояновъ и г. Ляпчевъ.

Министъръ С. Стефановъ: Не е важно, г. Молловъ; не зная кой какво е работилъ.

И. Велчевъ (з): Въ Варна азъ зная една фирма съ 2.500.000 л. печалба, а плащаше само 24.000 л. данъкъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Защо не я обадите на данъчния началникъ, за да я обложи?

И. Велчевъ (з): Сега планъ 400.000 л.

Министъръ С. Стефановъ: Прочее, по отношение прѣ-
хитѣ данъци ние направихме ония корекции, които сѣмъ спра-
ведливи и които отговарятъ на онии принципи, за които
тукъ постоянно се приказва. Азъ не съмъ отъ ония, които
си правятъ илюзия, които мислятъ, че ще постигнатъ го-
лѣми данъци. Азъ добре познавамъ днешнитѣ условия и
мога да направя различие между условията вчера и днесъ.
Азъ зная у кои ще търсимъ оттукъ нататъкъ вече пе-
чалби, кои ще облагаме съ дантъкъ върху общия доходъ,
и че съ изключение на 10—15—20 фирми въ тая страна
всичко друго не може да бѣде вече силно облагано. Азъ
си давамъ отчетъ за това положение. Но това не значи,
че ние можехме да оставимъ тоя законъ така, както бѣше.
Ние трѣбва да го коригираме, въ смисълъ да отговаря
на замисъла, на идеята, която е вложена въ самия законъ
— както азъ я схващамъ — за да даде ози реаленъ ре-
зультатъ, който се е предполагалъ, когато се е създавалъ
законътъ.

Нека кажа две думи и по косвенитѣ приходи. Нима, г. г. народни представители, може да се твърди, че и поправитѣ, които се направиха въ тая област, не сж целесъобразни, не сж належащи? Безъ тѣхъ ние не можехме да минемъ. Какъ можехме ние да очакваме приходитѣ, напр., отъ митницитѣ да постъпватъ въ сжция размѣръ до днесъ, при едно намаление на вноса наполовина? Ами ако не бѣхъ направилъ тия корекции, щѣхме ли да имаме тия приходи?

Азъ отхвърлямъ сжщо обвинението, че тя обложи ще поскъпятъ предметитѣ. Първото увеличение на адвалорнитѣ такси, което направихме въ 1931/1932 г., даде повече отъ 300 милиона лева приходъ и нито съ три пари не увеличи ценитѣ на предметитѣ. То отиде за смѣтка на печалбитѣ; то извърши една регламентация, която бѣше пропусната въ закона за насърчение на индустрията.

Нѣма да говоря сега за този законъ, защото ми е омръзнало да приповтарямъ тая тема и за да не бѣда най-сетне обвиненъ, че имамъ особено настроение къмъ този законъ и къмъ индустрията, и да се учудватъ нѣкои, какъ може индустриалецътъ Стефановъ да държи такова поведение спрямо този законъ! Азъ съмъ се обяснилъ по този въпросъ въ миналото, днесъ съмъ последователенъ на себе си, такъвъ ще остана и занапредъ. Азъ считамъ, че въ тая областъ се изживѣ единъ продължителенъ периодъ въ извънредно голѣми грѣшки, които струватъ милиарди лева за държавата. Ако тѣзи милиарди бѣха останали въ страната, азъ щѣхъ само да се радвамъ; но азъ съжалявамъ, че 90% отъ тѣхъ отидоха въ чужбина, и затуй съмъ считалъ, че тая политика е била много погрѣшна и че основна грѣшка е да се забавя коригирането ѝ. Именно затуй още отъ първия день азъ прибѣгнахъ до другата система, чрезъ адвалорнитѣ такси, за да не бѣде тя отхвърлена по силата на правата, които дава законътъ за насърчение на индустрията, и за да можемъ да направимъ, макаръ набързо, нужната регламентация, защото действително — да не приказвамъ повече на тая тема — законътъ трѣбваше да бѣде чѣсъ по-скоро измѣненъ.

Въ новия законъ за увеличение на държавните приходи може да има някои пресилени работи, но той също дойде да запълни другите големи празнини. А най-сетне той беше нуженъ за приключването на бюджета. Азъ не отхвърлямъ вашите бележки, че бюджетътъ не билъ напълно приключенъ. Поддържамъ напълно и абсолютно, че той е балансиранъ за днесъ, при днешните постъпления. Направихъ си резервата, обаче, за възможни дефицити при приключването на бюджета следъ една година при измѣняващите се стопански условия, които — споредъ моята преценка и споредъ преценката на всички, комуто сж ясни утрешните перспективи — ще върватъ къмъ все по-големо и по-големо влошаване. Нима може да се направятъ усилия по-големи отъ тия, които ние направихме, и да се иска бюджетъ, който да бѣде уравновесенъ при неговото приключване следъ една година? Не желая да отговарямъ на този въпросъ. Азъ само искамъ да кажа, г. г. народни представители, че усилията и по двете направления сж направени, че всичко, каквото е могло да се направи, е извършено.

Азъ чувамъ тукъ критики, че съмъ направилъ повече, отколкото е трѣбовало да направя; не чувамъ критики, че не съмъ направилъ достатъчно. И азъ ви моля — всички единъ отъ васъ ще допринесе много въ това отношение — да ми посочите, по каква друга посока бихме могли въ днешното време да създадемъ още нови приходи. Защото нито отъ Лондонъ, нито отъ Женева, нито отъ Лозана, нито отъ коя да е друга конференция ние не можемъ да чакаме да ни падне манна. Тамъ има да се разрешаватъ свѣтловни проблеми, тамъ може би ще има да се чертаятъ пѣтища, но далечъ не може днесъ, утре или въ другиденъ да се чакатъ отъ тѣзи решения облекчения или създаване на такива условия — общосвѣтлови, стопански и финансови — при които животътъ да може да прочете по-другояче. Веднѣжъ винаги трѣбва да се разбере — както и единъ отъ ораторитѣ тукъ каза — че отъ тамъ не можемъ така скоро да чакаме облекчения; трѣбва да се разбере че ние трѣбва да се опираме на себе си. Шомъ тази истина се разбира, какъ може да се смѣта, че усилията, които сме направили, сж пакостни или пресилени? Ами какъ тогава да се свържатъ двата края? Нима азъ съмъ човѣкътъ, който съмъ далечъ отъ стопанския животъ, нима на мене не сж ясни всички тия последици?

Г. г. народни представители! Въпрѣки стѣсненото стопанско положение, днесъ приходитѣ на държавата могатъ и трѣбва да бѣдатъ засилени. Трѣбва да имаме куража да поемаме отговорноститѣ и да засилимъ приходитѣ, защото нѣма другъ изходъ.

Друга е, г. г. народни представители, сѣщинската причина и азъ не веднѣжъ съмъ я изнасялъ предъ васъ. Тя не е бюджетна. Докато стоя азъ на това мѣсто, никога нѣма да призная, че, колкото и да е тежко положението, държавата не може да свърже бюджетно двата края. Но ще настѣпи скоро време, когато нѣма да може това да става, не по бюджетни причини, не по причини, че не се търсятъ доходи или че не се води една правилна политика, данѣчна, народностопанска, финансова или каквато щете друга. При нашитѣ условия, въ които сме ние днесъ, като земеделска страна, когато изнасяме само земеделски произведения за нищожни цени, затрудненията само ще растатъ.

Каза се тукъ за нашата индустрия. Не искамъ да се спирамъ на нея, защото времето е напреднало. Тя никога не може и нѣма да бѣде експортна. Нашата индустрия, която още не е амортизирала голѣмия си инвентаръ и която се намира въ едини особени условия — защото развитието на индустрията е свързано съ развитието на редъ други странични работи, за да може да бѣде напълно конкурентноспособна — ще си остане една вътрешна индустрия. Колкото се отнася до бележката, която направихъ г. Молловъ, напр., за износа на захарта, азъ не съмъ съгласенъ, че този износъ е въ зависимостъ отъ нейната конкурентноспособностъ. Излишѣкътъ, който имаме, нѣма да се изнесе на международния пазаръ, защото сме конкурентноспособни, а той ще се изнася по силата на една премия, която ние плащаме съ по-скѣпата захаръ, която ядемъ вътре, както прави цѣлѣниятъ свѣтъ. Грѣшката е само тамъ, че този износъ въ миналото не е билъ задължително установенъ, както е днесъ съ единъ процентъ, а е билъ оставенъ като пожелание, което фабрикантитѣ не сж имали интересъ да изпълнятъ, защото тѣ нѣматъ интересъ да продаватъ захарта вънъ по 7 л. килограма, когато сж могли вътре да я продаватъ по 30 л. Тѣ сж имали интересъ да намалятъ производството и да продаватъ по 30 л. захарта съ онзи малѣкъ акцизъ, който имаше, отколкото да я изнасятъ и да я продаватъ вънъ по 7—8 л. килограма. Захарта днесъ вънъ е 3½ л. килограма и, въпрѣки тая

цена, тя се изнася, защото е направена смѣтка, при единъ срѣденъ коефициентъ да се добие една цена, която е установила държавата, и която контролира.

Единъ сѣщественъ въпросъ, който трѣбва да ни постави подъ една сериозна загриженостъ — казвахъ го нѣколко пѣти вече, казвамъ го и сега — това е платежниятъ балансъ. Тамъ трѣбва да търсимъ, г. г. народни представители, основата на цѣлото народно стопанско разстройство и на цѣлото разстройство на държавнитѣ финанси днесъ, което е отражение на първото. И една втора причина има затова, именно, че ние сме до такава степенъ финансово затруднени, че нѣмаме възможностъ да отдѣлимъ 500—600 милиона лева годишно да направимъ една регламентация на нашата вътрешна консомация на земеделскитѣ продукти, да вдигнемъ цената имъ на едно ниво съ още 100%, което не е много и което все-таки е много по-долу, отколкото бѣше преди 2—3 години; да засилимъ вътрешния стокообмѣнъ, който днесъ е 7—8 милиарда лева, да се увеличи съ още 4—5 милиарда лева, за да може да има единъ другъ животъ, въ отражение на който ще можемъ да вземемъ повече приходи за държавния бюджетъ и т. н.

Това сж двете основни положения, които трѣбва да добиятъ своето разрешение. При едно разбиране на това положение трѣбва да имаме куража да създадемъ тѣзи приходи и да направимъ тази стопанска регламентация. А за другото, за девизното положение, тамъ никакви закони и никакви мѣрки не сж въ състояние да увеличатъ приходитѣ. Това е равностойността на нашия износъ, която трѣбва правилно да се използва. По него въпросъ, г. г. народни представители, поне на мене не може да се прави бележка. Защото този, който прѣвъ въ България бѣше аларма по този въпросъ, бѣхъ азъ. Презъ 1925 г. азъ съмъ писалъ да не се консомиратъ девизи на зелено. Отъ 1926/1927/1928 г. азъ биехъ тревога и въ 1929 г. вече много сериозно. И при смѣната на властѣта, първиятъ въпросъ, който азъ сложихъ предъ правителството съ нуждната сериозностъ отъ първия денъ, това бѣше девизната проблема. И трѣбва да призная, че съ престѣпна лекота — азъ бихъ ималъ куража да кажа — се е погледнало въ миналото и недостатъчно сериозно се поглежда днесъ на този голѣмъ проблемъ, който е основата на всички затруднения у насъ. Всичко друго сж праздни приказки. Всички критики по-нататѣкъ, г. г. народни представители, при тѣй създаденото вече положение — при изчерпаната наличностъ, при останали задѣлжения и при едно тѣй намалено текущо постѣпление само отъ износъ, съ което трѣбва да се посрѣщатъ текущи нужди и да се уреждатъ минали смѣтки, г. г. народни представители — сж неоснователни. Туй положение трѣбва да се прецени. И когато се приказва за девизенъ режимъ, азъ бихъ молилъ да се приказва съ по-големъ сериозностъ и съ по-големо познаване на положението. Откакто съмъ заелъ рѣсор на Финансовото министерство, онѣй денъ, въ понеделникъ, свикахъ четвърта конференция на стопанскитѣ фактори. Защото отъ тѣхъ слушамъ много работи, много критики. Азъ искахъ да чуя всички тѣзи критики, азъ искахъ да проверя себе си и искахъ да изслушамъ всички онѣй стопански представители до единъ недоволенъ, съ право, съ основание, че сж засегнати тѣхнитѣ интереси, да дойдатъ тамъ и при обясненията, и при даннитѣ, които ще имъ се дадатъ и отъ мене, който открихъ тая среща, и отъ представителитѣ на Народната банка, да дадатъ едно друго решение, на което азъ ще се подчиня. Резултатътъ, обаче, отъ тая среща, г. г. народни представители, на представители на търговски камари, и на индустриалния съюзъ, на двете групи популярни банки, на представители на тритѣ стопански министерства, бѣше този, че при туй положение трѣбва да се следва тоя режимъ.

Въпросътъ бѣше сложенъ: трѣбвали да има този ограниченъ режимъ или не; какъвъ другъ може да бѣде той, или пъкъ, ако остане този, който е днесъ, какви корекции могатъ да се направятъ върху него. И, за съжаление, трѣбва да призная, че всички онѣзи стопански фактори и организации, които повече отъ мене трѣбва да чувствуватъ и да познаватъ въпроса, бѣха по много изяснения, които имъ се дадоха, изненадани. Стана имъ ясно, че нито това е престѣпление, нито онова е пререждане, нито третото е търговия, ами сж едни наложени работи, по силата на едно положение, което не може да бѣде друго — да не влизамъ тукъ въ по-подробни обяснения — колкото и въ тая среща, разбира се, бѣше крайно неудобно да обяснявамъ всички трудности съ по-конкретни обяснения за всѣка страна.

Всички критики и преценки, г. г. народни представители, сж погрѣшни въ основата си, защото се изпуска изъ

предъ видъ, че този режимъ не е само у насъ, че този ограничителенъ режимъ е въ всички страни, съ които ние сме въ стопански отношения, а въ нѣкои отъ тѣхъ е още по-силенъ отколкото у насъ. И като тъй, той не само че е наложителенъ, но не може да бѣде другъ. Повдигна се въпросъ, дали той трѣбва да бѣде провежданъ отъ Народната банка, или отъ другаде.

Г. г. народни представители! Всички обвинения противъ Народната банка сж неоснователни, защото режимътъ, който е установенъ, е една политика на правителството, провеждана чрезъ министъра на финанситѣ, а изпълнявана въ Народната банка. Колкото и да се вижда странно, че Народната банка е натоварена съ провеждането на една чисто народостопанска работа, и се задаватъ въпроси, не могатъ ли други институти да извършватъ тая работа, азъ отговарямъ: не могатъ. Който държи ключа на девизитѣ, отъ когото се искатъ девизи, той ще води и ще изпълнява тая политика, която, казахъ, не е негова, а е такава на правителството. По тѣзи въпроси ежедневно имаме недозарумения и обяснения съ всички страни. Правятъ се много давления за корекции на режима или за неговото измѣнение. И затова напоследъкъ бѣхъ принуденъ да повикамъ управителя на Народната банка въ Министерския съветъ, за да дадатъ обяснения по въпроситѣ, следъ което дойде потвърдението, което получихме и оня денъ, въ понеделникъ, на тая конференция. Въпросътъ е извънредно сериозенъ, въпросътъ е много голѣмъ. Той трѣбва да загрижи всички ни. Българското стопанство, индустрия, търговия и всички трѣбва да разбератъ, че трѣбва да си свиятъ чергата и трѣбва да направятъ всички жертви. Защото — съ една малка питка трѣбва да нахраните всички; тя не може да стане по-голяма. Затова, казвамъ, изходъ отъ това положение нѣма, безъ това съзнание. При съзнанието да понесемъ ограниченията, които ни се налагатъ, може да се излѣзе отъ това положение. За мене изгледитѣ сж ясни. До една, до две, до петъ, до десетъ години азъ не чакамъ повишение на ценитѣ на нашето земеделско производство или, ако тѣ биха се повишили, то ще бѣде съ 20, съ 30, съ 50%, а това е нищо.

Говори се за задължения. Г. Молловъ каза, че 800—900 милиона лева сж дължитѣ търговски задължения. Търговскитѣ задължения, г. г. народни представители, сж въ чужди девизи. Тѣ бѣха по-рано 1½—2 милиарда лева, днесъ сж 900 милиона лева. Защото България днесъ живѣе чисто на търговския кредитъ и, въпрѣки тежкия ограничителенъ режимъ, чужденцитѣ се надпреварватъ да даватъ кредити на българския търговецъ и индустриалецъ. Режимътъ има този смисълъ, че той не позволява чрезмѣрното даване на кредитъ, т. е. цели да ограничи задълженията въ странство, защото нѣма утре съ какво да се покриватъ. За каквато и друга свобода да ми говорите, г. г. народни представители, колкото и по начало да я възприемаме, при днешното положение може да се продължи само съ този ограничителенъ режимъ, като бързамъ да заявя, че азъ далечъ не съмъ оптимистътъ или вѣрующиятъ, че само този е изходътъ.

Въпросътъ е ясенъ и азъ считамъ за излишно повече да говоря по него. Азъ съмъ много доволенъ, че тая вечеръ говоря предъ по-малко депутати и че галериятъ сж празни, защото, ако бихъ говорилъ утре, може би, щѣхъ да бѣда принуденъ да дамъ по-други обяснения отъ тия, които ви дадохъ.

Г. г. народни представители! Днесъ се говори за облекчения. За какви облекчения може да се говори въ това време? И защо сериозно не погледнемъ на тоя въпросъ? Защото, като се прави тая критика, трѣбва да се разбере, че всѣки излиза тукъ да допринесе нѣщо. Но да създаваме вънъ настроения специално по този проблемъ — съ който завършвамъ — азъ считамъ, че се прави най-голямото престъпление противъ интереситѣ на държавата и народа, каквото би могло да се направи.

Тукъ се говори отъ г. Куртевъ, до какво положение били дошли или щѣли да дойдатъ банцитѣ. Азъ не искамъ да влизамъ въ разяснение, какъ живѣемъ днесъ и какъ крепимъ положението. Не искамъ да навлизамъ въ тѣзи въпроси, защото смѣтамъ, че и по тѣхъ, колкото да има много да се каже, трѣбва по-малко да се приказва. Това се знае добре и се държи смѣтка за това положение.

Отъ тѣзи нѣколко думи, г. г. народни представители, трѣбва да ви стане ясно положението. Азъ не искамъ нищо друго, азъ искамъ едно да се разбере — и по това трѣбва да бѣдемъ съгласни всички — че положението е тежко и че усилията, които се правятъ, за да се излѣзе отъ него, сж много голѣми и че много рѣдко човѣкъ,

който стои на това мѣсто, (Сочи министерската маса) или управляващъ, може да има такъвъ куражъ, да взема такива решения, като ние, безъ огледъ дали ще бѣдемъ харесани отъ този или онзи.

Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че трѣбва веднѣжъ заинаги по тия болни въпроси, които не трѣбва повече да се раздухватъ и засилватъ смута вънъ, който е достатъчно голѣмъ, по силата на условията, въ които живѣемъ, да се помѣчимъ да имаме повече допирни точки въ нашата преценка на положението. Защото иначе, при едностранчивата и тенденциозна критика, да се стоварятъ отговорноститѣ само на тия, които днесъ ги носятъ, нека бѣде позволено и тѣмъ да иматъ право да дадатъ пълно разяснение на положението и да се потърсятъ грѣшкитѣ, да се разграничатъ и понесатъ отговорноститѣ за последицитѣ отъ едната и другата политика, за която ви говорихъ. Но за това сега нѣмамъ нито време, нито възможностъ, нито желая да говоря повече и да се занимавамъ съ тѣхъ. Днесъ трѣбва да вървимъ, съ общи и обединени сили на нацията на работа.

Азъ ви моля, г. г. народни представители, да пристѣпимъ къмъ гласуване на бюджетопоекта на Министерството на финанситѣ, като смѣтамъ обясненията, които ви дадохъ, за достатъчни. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ заглавието на бюджетопоекта за разходитѣ по Министерството на финанситѣ за 1933/1934 финансова година, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете)

„Министерство на финанситѣ.

Глава I.

Личенъ съставъ“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 75)

Комисията увеличи кредита за заплата отъ 122.785.000 л. на 123.210.000 л., вследствие на което общиятъ кредитъ по § 1 отъ 127.702.000 л. става 128.127.000 л.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете обяснителната таблица за разходитѣ на личния съставъ по Министерството на финанситѣ за 1933/1934 финансова година — вж. прил. Т. I, № 75)

Комисията направи следнитѣ промѣни въ обяснителната таблица.

На стр. 9 въ § 1 преди „Държавно юрисконсулство“ се прехвърля отъ стр. 10 „Специална служба за контролъ по облагането и събиране на прѣжитѣ и косвенитѣ данѣци“.

На сѣщата стр. 9 въ „Инспекция“ се правятъ следнитѣ промѣни: 10 финансови инспектори I степенъ ставатъ 5 и кредитътъ отъ 864.000 л. се намалява на 432.000 л.; 12 финансови инспектори II степенъ ставатъ 20 и кредитътъ отъ 972.200 л. се увеличава на 1.632.000 л.; 33 финансови инспектори III степенъ ставатъ 30 съ месечна заплата 5.900 л., годишна заплата едному 70.800 л., а общиятъ кредитъ за тѣхъ отъ 2.202.000 л. се намалява на 2.124.000 л. Тия промѣни предизвикватъ увеличаване на кредита за „Инспекция“ отъ 4.586.400 л. на 4.710.200 л.

На стр. 10 въ „Отдѣление за прѣжитѣ данѣци“, 3 книговодители се намаляватъ на 2, а кредитътъ общо за заплати отъ 86.400 л. се намалява на 57.600 л.; заплатата на 3 експертъ-счетоводители се увеличава отъ 5.900 л. месечно на 6.800 л., вследствие на което годишната заплата се увеличава отъ 70.800 л. на 81.600 л., а общиятъ кредитъ отъ 212.400 л. се увеличава на 244.800 л.

На стр. 12 се прибавя „10. Кюстендилъ.“

1 държавенъ адвокатъ съ месечна заплата 5.900 л.; годишна — 70.800 л., всичко — 70.800 л.

1 дѣловодителъ съ месечна заплата 2.300 л.; годишно — 27.600 л., всичко — 27.600 л.

1 писаръ съ месечна заплата 2.000 л.; годишна заплата — 24.000 л., всичко — 24.000 л.

Всичко за „Държавната адвокатура въ Кюстендилъ“ — 122.400 л.“

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Не правя предложение, но привличамъ вниманието на г. министъра на финанситѣ, дали не може да се съкрати единъ отъ софийскитѣ държавни адвокати, за да се прати въ Кюстендилъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пждаревъ! Не може да се съкрати. Въ желанието много да съкращаваме днесъ въ комисията, както Ви казахъ, направихме две-три грѣшки, които искаме да ги поправимъ. Не искаме да възстановяваме никого, нито пъкъ знамъ, кой ще бжде назначенъ. Искамъ да Ви кажа, че преценката е направена.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): Нумерацията на Плѣвентъ, Стара-Загора, Хасково и Шуменъ се промѣнява съответно на 11, 12, 13 и 14.

На стр. 13, въ „Окрѣжни данѣчни управления“, въ Бургаското окрѣжно данѣчно управление 2 бирни-екзекутори ставатъ 1 и кредитътъ се намалява отъ 72.000 л. на 36.000 л.; 2 раздавачи ставатъ 3 и кредитътъ се увеличава отъ 38.400 л. на 57.600 л.

Въ „б) служба по държавнитѣ привилегии и акцизи“ при Бургаското окрѣжно данѣчно управление „1 надзирателъ на Анхилскитѣ солници“ става „1 надзирателъ на Атанаскойскитѣ солници“; 7 конни стражари се намаляватъ на 6, вследствие на което общиятъ кредитъ за заплати на стражаритѣ се намалява отъ 134.400 л. на 115.200 л.; „5 пеши стражари при Анхилскитѣ солници“ става „5 пеши стражари при Атанаскойскитѣ солници“.

Въ „в) общи за дветѣ служби“, 5 градски данѣчни агенти ставатъ 6 и кредитътъ за заплати на сѣщитѣ се увеличава отъ 180.000 л. на 216.000 л.; вмѣсто „1 книговодителъ“ се предвиждатъ 2 и кредитътъ се увеличава отъ 24.000 л. на 48.000 л.; 2 регистратори ставатъ 3 и кредитътъ се увеличава отъ 48.000 л. на 72.000 л.; вмѣсто 1 чистачка се предвиждатъ 2 и кредитътъ се увеличава отъ 10.800 л. на 21.600 л.

На стр. 15, въ службата по прѣжитѣ данѣци при Пловдивското окрѣжно данѣчно управление кредитътъ за 3 бирни-екзекутори отъ 144.000 л. става 108.000 л. — това е печатна грѣшка.

На стр. 17, въ „13 Софийско окрѣжно данѣчно управление“ заплатата на касиеръ-счетоводителя се увеличава отъ 2.500 л. на 3.000 л., годишната му заплата отъ 30.000 л. става 36.000 л.

На сѣщата страница въ „14. Софийско градско данѣчно управление“ заплатата на градския данѣченъ началникъ се увеличава отъ 7.200 л. на 7.600 л., а годишната му заплата отъ 86.400 л. става 91.200 л.; 3 ревизори по данѣцитѣ се заличаватъ; заплатата на началникъ-бюро счетоводство се увеличава отъ 4.200 л. на 4.400 л., а годишната му заплата отъ 50.400 л. става 52.800 л.; 3 подначалници ставатъ 4, вследствие на което кредитътъ за тѣхъ се увеличава отъ 172.800 л. на 230.400 л.; 10 „агенти-секретари на участъци“ ставатъ „секретари на участъцитѣ“.

На стр. 18 въ „14. Софийско градско данѣчно управление“ заплатата на касиеръ-счетоводителя се намалява отъ 3.300 л. на 3.000 л., вследствие на което годишната заплата се намалява отъ 39.600 л. на 36.000 л.; 10 книговодители ставатъ 12, вследствие на което общиятъ кредитъ се увеличава отъ 252.000 л. на 302.400 л.; „5 (бирни) началници на бюро за събиране на данѣци“ ставатъ „началници на бюро по събиране на данѣцитѣ“; заплатата имъ отъ 3.300 л. месечно се увеличава на 3.600 л.; годишната имъ заплата се увеличава отъ 39.900 л. на 43.200 л., а общиятъ кредитъ се увеличава отъ 198.000 л. на 216.000 л.; „6 (вр. бирни) Бирни-екзекутори при постояннитѣ бирници“ ставатъ „Бирни-екзекутори при постояннитѣ бирници“; 19 раздавачи ставатъ 20 и общиятъ кредитъ за заплатата имъ се увеличава отъ 410.400 л. на 432.000 л.

Въ „15. Софийско окрѣжно акцизно управление“ се предвижда единъ касиеръ-счетоводителъ съ месечна заплата 3.000 л., годишна — 36.000 л.; заплатата на акцизния началникъ се увеличава отъ 6.500 л. на 6.800 л. месечно, а годишната заплата се увеличава отъ 78.000 л. на 81.600 л.

Забележка I на стр. 18 къмъ „16. В. Търновско окрѣжно данѣчно управление“ се заличава. Забележка II става за-бележка и на втория редъ следъ думитѣ „градско данѣчно“, се прибавятъ думитѣ „окрѣжно данѣчно“.

Въ „Околийски данѣчни управления“, Анхилско околийско данѣчно управление, б) служба по държавнитѣ привилегии и акцизитѣ, 3 надзиратели на солницитѣ ставатъ 2 и кредитътъ се намалява отъ 93.600 л. на 62.400 л.; 13 пеши стражари при солницитѣ ставатъ 12 и кредитътъ се намалява отъ 249.600 л. на 230.400 л.

На стр. 26 персональтъ при „32. Татарпазарджишко околийско данѣчно управление“ се разпредѣля, както следва:

а) служба по прѣжитѣ данѣци: 1 околийски данѣченъ началникъ съ месечна заплата 4.200 л., годишна 50.400 л.; 2 помощникъ-околийски данѣчни началници съ месечна заплата 3.100 л., годишна заплата — 37.200 л., общъ кредитъ — 74.400 л.; 1 ревизоръ по бирницитѣ съ месечна заплата 3.300 л., годишна — 39.600 л.; 9 бирници по данѣцитѣ съ

месечна заплата 3.000 л., годишна — 36.000 л., общъ кредитъ — 324.000 л.; 1 бирникъ-екзекуторъ съ месечна заплата 3.000 л., годишна 36.000 л.; 1 бирникъ по изпълнителнитѣ дѣла съ месечна заплата 3.000 л., годишна — 36.000 л.; 2 временни бирници по изпълнителнитѣ дѣла съ месечна заплата 750 л., годишна — 9.000 л., общъ кредитъ — 18.000 л.; 2 раздавачи съ 1.600 л. месечна заплата, годишна — 19.200 л., общъ кредитъ — 38.400 л.

б) служба по държавнитѣ привилегии и акцизитѣ: 1 началникъ по службата съ месечна заплата 4.200 л., годишна — 50.400 л.; 2 помощници околийски данѣчни началници съ месечна заплата 3.100 л., годишна — 37.200 л., общъ кредитъ — 74.400 л.; 1 контролоръ при книжната фабрика съ месечна заплата 2.600 (4.400) л., годишна — 31.200 (52.000) л.; 1 контролоръ при оризовата фабрика съ месечна заплата 2.600 л., годишна — 31.200 л.; 2 данѣчни пристави съ месечна заплата 2.300 л.; годишна — 27.600 л., общъ кредитъ — 55.200 л.; 5 конни стражари съ месечна заплата 1.600 л., годишна — 19.200 л., общъ кредитъ — 96.000 л.; 1 пеши стражаръ съ месечна заплата 1.600 л., годишна — 19.200 л.

в) Общи за дветѣ служби: 2 градски данѣчни агенти съ месечна заплата 3.000 л., годишна — 36.000 л., общъ кредитъ — 72.000 л.; 3 околийски данѣчни агенти съ месечна заплата 3.000 л., годишна — 36.000 л., общъ кредитъ — 108.000 л.; 1 книговодителъ съ месечна заплата 2.000 л., годишна — 24.000 л.; 1 архиваръ-регистраторъ съ месечна заплата 2.100 л., годишна — 25.200 л.; 4 писари съ месечна заплата 2.000 л., годишна — 24.000 л., общъ кредитъ — 96.000 л.; 1 прислужникъ съ месечна заплата 1.600 л., годишна — 19.200 л.

На сѣщата стр. 26 въ „35. Никополско околийско данѣчно управление“ 6 бирници по данѣцитѣ ставатъ 7 и кредитътъ за заплати се увеличава отъ 216.000 л. на 252.000 л.

На стр. 32, въ „1. Бургаска митница“ 5 оценители ставатъ 6, и кредитътъ за заплати на сѣщитѣ се увеличава отъ 306.000 л. на 367.200 л.

Въ „2. Русенска митница съ клонъ: гара Русе“ 4 оценители ставатъ 5 и кредитътъ за заплати на сѣщитѣ се увеличава отъ 244.800 л. на 306.000 л.

На стр. 33, въ „3. Софийска 1-во класна митница съ клонъ Божурище“, 2 контролорѣ ставатъ 3, и кредитътъ за заплати отъ 132.000 л. се увеличава на 198.000 л.

Въ „6. Софийска пощенска митница“ 1 помощникъ управителъ се заличава; 2 касиери-счетоводители ставатъ 1 и общиятъ кредитъ за заплати се намалява отъ 79.200 л. на 39.600 л.

На стр. 34, въ „7. Ломска митница съ клонъ Долни-Цибъръ“, 3 оценители се увеличаватъ на 4, вследствие на което общиятъ кредитъ за заплати на сѣщитѣ се увеличава отъ 183.600 л. на 244.800 л.

На стр. 36, въ забележката къмъ бюджетопоекта се правятъ следнитѣ измѣнения: на първия и втория редъ думитѣ „заклети експертъ-счетоводители и“ се заличаватъ; на четвъртия редъ, следъ думата „законъ“ се прибавятъ думитѣ „и заклети експертъ-счетоводители съ висше образование, владеещи поне единъ модеренъ езикъ“; на сѣщия редъ следъ думата „като“ се прибавятъ думитѣ „еднитѣ и другитѣ“; алинея II се заличава; въ алинея III последното изречение „до издържане на изпита тѣ получаватъ 5.100 л. месечна основна заплата“ се заличава.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ обяснителната таблица, заедно съ промѣнитѣ, които е направила комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете)

„Глава II.

„Централно управление.

„Веществени разходи.“

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 3 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете)

„Глава III.

„Държавни адвокатури, окръжни и околийски данъчни управления.

„Веществени разходи.“

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 4 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 5 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете)

„Глава IV.

„Митници.

„Веществени разходи.“

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 6 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 7 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете)

„Глава V.

„Общи разходи за централното управление и подведомственитъ учреждения.“

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 8 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 9 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 10 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 11 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 12 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 13 — вж. прил. Т. I, № 75)
Кредита по този параграфъ отъ 2.150.000 л. се намали на 2.000.000 л.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 14 — вж. прил. Т. I, № 75)
Кредитътъ по този параграфъ отъ 5.300.000 л. се намали на 5.025.000 л.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 15 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 16 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 17 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете)

„Глава VI.

„Разни разходи.“

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 18 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 19 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 20 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 21 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 22 — вж. прил. Т. I, № 75)
Въ текста на този параграфъ следъ думитъ „извънредна работа“ се прибавятъ думитъ „на Дисциплинария сждъ.“

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 75)
Не се предвижда кредитъ.
(Чете) „Глава VII.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 30 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 31 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 32 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 33 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 34 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 35 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 36 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д): (Чете § 37 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.
Бюджетопроектъ на Министерството на финанситѣ е приетъ.
Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Моля днешното заседание да бѣде вдигнато като следното заседание се състои на 6 юний, вторникъ, следъ обѣдъ, съ следния дневенъ редъ:

1. Второ четене бюджетопроектитѣ на:
 - а) Министерството на външнитѣ работи;
 - б) Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти;
 - в) Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и пр.;
 - г) Главната дирекция на народното здраве;
 - д) Дирекцията на държавнитѣ дългове;
 - е) Министерството на народното просвѣщение.
2. Първо четене законопроекта за допълнение на чл. 3 отъ закона за извършване на водопровода „Рила — София“.
3. Първо четене законопроекта за разширение на желѣзопътната мрежа и на пристанищата (Продължение разискванията).

Второ четене законопроектитѣ:

4. За измѣнение и допълнение закона за трудовитѣ земледѣлски стопанства.
5. За уреждане наемнитѣ отношения.
6. За карниеритѣ.
7. Първо четене предложението за измѣнение правилника за вътрешния редъ на Народното събрание.
8. Докладъ на прошектарната комисия.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ така прочетения дневенъ редъ за заседанието въ вторникъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 22 ч. 10 м.)

Подпредседатели: { Н. ЗАХАРИЕВЪ
Н. ШОПОВЪ

Секретарь: П. ПОПИВАНОВЪ

Зам.началникъ на Стенографското отделение: Д. ДУКОВЪ